

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siedlce

na lata 2016-2025

Spis treści

WPROWADZENIE	4
Metodologia przygotowania dokumentu	5
Zakres dokumentu	6
Ramy prawne i zgodność z innymi dokumentami strategicznymi	7
Samorządowe dokumenty strategiczne	9
Krajowe dokumenty strategiczne	11
Unijne dokumenty strategiczne	15
CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	17
ROZDZIAŁ I. ANALIZA DESK RESEARCH	17
Źródła danych	17
Najważniejsze dane statystyczne dotyczące Siedlec	18
Rynek pracy	26
Bezpieczeństwo	43
Pomoc społeczna	49
Piecza zastępcza	58
Ochrona zdrowia.....	67
Uzależnienia i profilaktyka.....	72
Oświata	84
ROZDZIAŁ II. WYNIKI BADANIA TECHNIKĄ INDYWIDUALNYCH WYWIADÓW POGŁĘBIONYCH	94
Mieszkalnictwo.....	94
Edukacja	94
Uzależnienia	95
Niepełnosprawność.....	96
Bezpieczeństwo	97
Pomoc społeczna	98
Rynek pracy	99
Pozostałe działania	100

ROZDZIAŁ III. PODSUMOWANIE WYNIKÓW CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ... 102

CZĘŚĆ PROGRAMOWA 113

ROZDZIAŁ IV. WARSZTATY STRATEGICZNE I ANALIZA SWOT..... 113

Czas, miejsce i uczestnicy spotkania 113

Cele i metodologia analizy SWOT 113

Wyniki analizy SWOT przeprowadzonej w ramach warsztatów strategicznych..... 114

ROZDZIAŁ V. MISJA I CELE STRATEGICZNE 129

**ROZDZIAŁ VI. SPOSOBY MONITOROWANIA I OCENY STRATEGII ORAZ
KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ 149**

System monitorowania strategii 149

Sposoby oceny realizacji strategii 149

System wdrażania zmian w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta
Siedlce na lata 2016-2025..... 150

Podsumowanie i uwagi końcowe 150

Spis tabel 153

Spis wykresów..... 155

WPROWADZENIE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem strategicznym, stanowiącym narzędzie nowoczesnej pomocy społecznej. Dokument ten zapewnia profesjonalną diagnozę problemów społecznych oraz wspiera długofalowe planowanie i realizację celów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w skali lokalnej.

Stworzenie nowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siedlce było podyktowane koniecznością wytyczenia kierunków realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych. Te z kolei mają w efekcie przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców Miasta, a zwłaszcza osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Celem, do którego dążymy, wyznaczając sobie poszczególne cele strategiczne jest w efekcie skuteczne doprowadzenie do integracji społecznej mieszkańców i poprawy jakości ich życia.

Nowy dokument strategiczny na lata 2016-2025 rozwija *de facto* myśl planistyczną zawartą w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siedlce do roku 2015. Jest on też zbliżony swoim układem do dokumentu poprzedniego, choć pojawiają się zmiany zarówno w zakresie prognozy, celów, proponowanych przedsięwzięć, jak i w sposobie wdrażania planowanych działań.

Najważniejsze problemy społeczne występujące na terenie Siedlec zostały zdiagnozowane na podstawie uzyskanych materiałów statystycznych i urzędowych, a także instrumentów analizy strategicznej, do których należy zaliczyć warsztaty strategiczne łączące się z identyfikacją mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT). Z opracowanej diagnozy wyłaniają się konkretne problemy, nad którymi winna skupić się polityka społeczna Władz Miasta oraz podległych im jednostek organizacyjnych.

Kierunki działania ujęte w formę misji, celów strategicznych, operacyjnych i planowanych przedsięwzięć, w sposób praktyczny wyznaczają konkretne działania poszczególnych instytucji i jednostek. Część programowa została ujęta w formie tabelarycznej zawierającej cele, kierunki oraz realizatorów poszczególnych działań, czas ich realizacji, a także wskaźniki ich wykonania i źródła finansowania.

Oddając w ręce mieszkańców Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siedlce na lata 2016-2025 mamy nadzieję, że przyczyni się ona do realizacji społecznej misji Miasta, a poprzez realizację zaplanowanych celów także do poprawy jakości życia mieszkańców.

Metodologia przygotowania dokumentu

Metoda desk research nie posiada określonego czasu czy fazy realizacji. Pozyskiwanie i eksploracja danych trwa przez cały okres realizacji projektu. Dokumenty zastane są także na bieżąco uzupełniane i zestawiane z pozyskanymi w trakcie pozostałych etapów badania materiałami. Podstawę analizy desk research stanowią dokumenty statystyki publicznej, sprawozdania, analizy i publikacje, roczniki statystyczne etc. Cechą tej metody jest to, że wiedza do opracowania Strategii istnieje i jest dostępna, ale poszczególne dane, które dają cały obraz sytuacji są rozproszone w różnych instytucjach i dokumentach. Głównym zadaniem badawczym było więc zgromadzenie tych informacji, posegregowanie ich, zaplanowanie działań oraz wyznaczenie działań do ich realizacji. Podstawą do diagnozy problemów społecznych były materiały i analizy statystyczne gromadzone i opracowane przez Główny Urząd Statystyczny (GUS) oraz instytucje działające na terenie Siedlec, m.in. przez Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Miejską Komisję ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komendę Miejską Policji i inne.

Technika wywiadów telefonicznych (CATI – *Computer Assisted Telephone Interview*, czyli wspomagany komputerowo wywiad telefoniczny) jest ilościową metodą gromadzenia danych, w której badanie realizowane jest przy użyciu kwestionariusza zawierającego proste pytania, niewymagające używania materiałów pomocniczych. W badaniach realizowanych metodą CATI wywiad z respondentem przeprowadzony jest przez telefon; ankieter odczytuje pytania i notuje uzyskiwane odpowiedzi korzystając ze specjalnego skryptu komputerowego. Skrypt taki pozwala na pewne zautomatyzowanie kwestionariusza – np. poprzez zarządzanie filtrowaniem zadawanych pytań. W ramach prac nad Strategią przeprowadzono wywiady telefoniczne z 500 mieszkańcami Siedlec. Raport z tego badania stanowi odrębny dokument.

Indywidualne wywiady pogłębione (IDI) jest to badanie jakościowe, którego istotą jest uzyskiwanie szczegółowych informacji od jednego respondenta, bez wpływu osób trzecich. Takie wywiady prowadzi się, kiedy są poruszane zagadnienia kontrowersyjne, osobiste, intymne oraz podczas badania złożonych, wieloetapowych procesów postępowania, a do takich należą prace nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Warsztaty strategiczne, po które również sięgnięto podczas prac nad dokumentem, z reguły stosuje się, aby pomóc różnego rodzaju organizacjom w analizie ich bieżącej sytuacji, określeniu strategicznych celów oraz stworzeniu planów działania umożliwiających realizację celów. Podczas warsztatu pomaga się uczestnikom określić czynniki niezbędne do osiągnięcia sukcesu, opracować wizję, plany operacyjne oraz wybrać kluczowe kompetencje. Końcowym efektem warsztatu strategicznego są konkretne plany działania uwzględniające cele, terminy, zakres odpowiedzialności, narzędzia oraz kryteria weryfikacji.

Z uwagi na złożoność prac w trakcie warsztatów strategicznych powołany został Zespół Konsultacyjny ds. opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siedlce.

Niniejszy dokument składa się z kilku zasadniczych części:

- **części wprowadzającej**, w której przedstawiono metodologię i ramy tworzenia dokumentu,
- **części diagnostycznej**, w ramach której przedstawiono wyniki badań, zawierającej identyfikację najważniejszych problemów społecznych Miasta Siedlce i jego zasobów;
- **części analitycznej**, w ramach której przedstawiono opracowaną w oparciu o warsztaty strategiczne analizę SWOT;
- **części programowej** zawierającej najważniejsze cele polityki społecznej gminy. W części tej zostały wskazane cele strategiczne i podporządkowane im kierunki działań. Wskazane zostały również podmioty odpowiedzialne za realizację działań, źródła finansowania, czas realizacji, a także sposoby monitorowania Strategii.
- **części końcowej**, zamykającej dokument, w której przedstawiono sposoby monitoringu i wdrażania zapisów Strategii.

Zakres dokumentu

Uwarunkowania prawne jedynie w części określają zakres niniejszego dokumentu strategicznego. Wynika to zarówno ze specyfiki konkretnego regionu, jak i określonej problematyki charakteryzującej dane miasto lub gminę. Zakres Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siedlce wyznaczono *de facto* poprzez zdefiniowanie problemu społecznego – jego skali i zasięgu oddziaływania.

Przygotowując niniejszy dokument „problem społeczny” będziemy traktować, jako występujące obecnie lub mogące się pojawić w niedalekiej przyszłości zjawisko niepożądane, które dotyka przedstawicieli lokalnej społeczności, przyczyniając się do ich wykluczenia, a nawet marginalizacji. Analizując możliwości rozwiązywania problemów społecznych przez samorząd Miasta należało wziąć pod uwagę możliwości kompetencyjne poszczególnych podmiotów lokalnej polityki społecznej oraz możliwości finansowe samorządu lokalnego. Dopiero zestawiając te podstawowe elementy wraz ze zidentyfikowanym w trakcie prac diagnostycznych swego rodzaju katalogiem problemów społecznych można było dokonać planowania strategicznego.

Ramy prawne i zgodność z innymi dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest integralnym długookresowym dokumentem planistycznym, którego powstanie warunkuje w szczególności art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, w powiązaniu z art. 16 b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

W myśl art. 16 b ustawy o pomocy społecznej, gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej. Strategia zawiera w szczególności: diagnozę sytuacji społecznej; prognozę zmian w zakresie objętym strategią oraz określenie:

- celów strategicznych projektowanych zmian;
- kierunków niezbędnych działań;
- sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych;
- wskaźników realizacji działań.

Opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z obowiązku prawnego nałożonego na samorząd gminny i powiatowy na mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej¹. Zgodnie z art. 17.1 Samorząd opracowuje Strategię ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, a zgodnie z art. 19 pkt 1 dodatkowo z uwzględnieniem programów wspierania osób niepełnosprawnych. Celem tych programów jest reintegracja, integracja osób i rodzin z różnych powodów zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ponadto zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, częścią Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siedlce jest program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Na treść i realizację gminnych strategii rozwiązywania problemów społecznych mają wpływ inne akty prawne, do których należą:

- ustawa o samorządzie gminnym²;
- ustawa o samorządzie powiatowym³;
- ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi⁴;
- ustawa o świadczeniach rodzinnych⁵;
- ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci⁶
- ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁷;

¹ Dz.U. 2004 nr 64 poz. 593.

² Dz.U. 2016 nr 0 poz. 446.

³ Dz.U. 2015 nr 0 poz. 1445.

⁴ Dz.U. 2016 nr 0 poz. 487.

⁵ Dz.U. 2015 nr 0 poz. 114.

⁶ Dz.U. 2016 poz. 195.

⁷ Dz.U. 2016 nr 0 poz. 169.

- ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej⁸;
- ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie⁹;
- ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii¹⁰;
- ustawa o ochronie zdrowia psychicznego¹¹,
- ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy¹²;
- ustawa o zatrudnieniu socjalnym¹³;
- ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych¹⁴;
- ustawa o dodatkach mieszkaniowych¹⁵
- ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹⁶.
-

Jak już wspomniano, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siedlce ze względu na swój charakter musi opierać się na korespondencji i współzależności z dokumentami strategicznymi na poziomie zarówno mikro jak i makro, poczynając od najbliższych relacji czy zależności organizacyjnych. Jednym z nich jest m.in. samorząd województwa mazowieckiego.

Tabela 1. Usytuowanie Strategii w systemie zarządzania strategicznego

⁸ Dz.U. 2016 nr 0 poz. 575.

⁹ Dz.U. 2015 nr 0 poz. 1390.

¹⁰ Dz.U. 2016 nr 0 poz. 224.

¹¹ Dz.U. 2016 nr 0 poz. 546.

¹² Dz.U. 2016 nr 0 poz. 645.

¹³ Dz.U. 2011 nr 43 poz. 225.

¹⁴ Dz.U. 2011 nr 127 poz. 721.

¹⁵ Dz.U. 2013 nr 0 poz. 966.

¹⁶ Dz.U. 2016 nr 0 poz. 239.

Samorządowe dokumenty strategiczne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siedlce do roku 2015

Misją poprzedniej Strategii (do roku 2015) było tworzenie opartych na zasadzie pomocniczości, warunków organizacyjnych, instytucjonalnych i materialnych, ukierunkowanych na zintegrowane wspieranie osób i rodzin, w celu przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu. W dokumencie tym wskazano 6 systemów – obszarów, które są najbardziej istotnymi polami działania Miasta i wytyczają kierunki prac:

1. System pomocy osobom bezdomnym i innym zagrożonym wykluczeniem społecznym.
2. System pomocy osobom bezrobotnym i zagrożonym bezrobociem.
3. System pomocy osobom niepełnosprawnym i przewlekle chorym.
4. System pomocy rodzinom i dzieciom, w tym systemu zapobiegania przestępczości wśród nieletnich.
5. System pomocy osobom w podeszłym wieku.
6. Zintegrowany system pomocy społecznej.

W ramach każdego obszaru zostały wyznaczone cele główne i cele szczegółowe wraz z zadaniami do wykonania.

W prezentowanej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siedlce na lata 2016-2025 kontynuowane są działania rozpoczęte w Strategii poprzedniej. Obejmują one w szczególności następujące obszary:

- poprawa jakości życia rodzin, w szczególności wielodzietnych i niepełnych oraz propagowanie rodzinnych form opieki zastępczej i rozwijanie sieci placówek opiekuńczo – wychowawczych, podnoszenie jakości ich usług;
- walka z bezrobociem, zwłaszcza długotrwałym i dziedzicznym m.in. poprzez pracę w środowisku bezrobotnego i z rodziną bezrobotnego; przeciwdziałanie bezrobociu wśród osób młodych; wspieranie samozatrudnienia
- tworzenie warunków zachęcających potencjalnych inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy w Siedlcach;
- poszerzenie oferty Miasta skierowanej do najmłodszych i najstarszych mieszkańców Siedlec: aktywizacja młodzieży oraz seniorów; zwiększenie oferty usług opiekuńczych oraz terapeutycznych dla osób starszych;
- poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami - poszerzenie oferty usług terapeutycznych i rehabilitacji; likwidowanie barier komunikacyjnych; wspieranie tworzenia miejsc pracy dla tych osób;
- rozwijanie poradnictwa i edukacji służących rozpoznawaniu zagrożeń i uzależnień dzieci i młodzieży; profilaktyka uzależnień; rozwój systemu zapobiegania przemocy oraz oferty pomocy dla ofiar przemocy.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

Misją obecnej Strategii Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 jest włączenie społeczne i przeciwdziałanie ubóstwu dla poprawy jakości życia mieszkańców Mazowsza. Głównym założeniem Strategii jest przechodzenie z prymatu działań o charakterze interwencyjnym na rzecz działań profilaktycznych i aktywizujących w celu zapewnienia warunków dla inkluzji społecznej i wzmacniania samodzielności osób i rodzin.

Układ celów Strategii obejmuje cele główne dla każdego z trzech wyznaczonych obszarów tj.:

- Obszar I – Regionalne polityki publiczne dla zidentyfikowanych problemów społecznych z wyodrębnionymi programami wojewódzkimi.
- Obszar II – Regionalne polityki publiczne dla zidentyfikowanych problemów społecznych bez wyodrębnionych programów wojewódzkich.
- Obszar III – Nowe regionalne polityki publiczne dla rozwoju województwa, tj. 4 nowe regionalne polityki publiczne: polityka rodzinna, polityka senioralna, polityka rozwoju ekonomii społecznej oraz polityka rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji.

Nowe regionalne polityki publiczne mają umożliwić prowadzenie polityki społecznej Mazowsza ukierunkowanej na aktywizację osób i rodzin oraz wzmacnianie ich samodzielności oraz umożliwić odchodzenie od prymatu działań interwencyjnych na rzecz profilaktyki.

Cele główne i szczegółowe dla każdego ze zidentyfikowanych problemów społecznych oraz dla czterech nowych regionalnych polityk publicznych kształtują się następująco:

- Cel strategiczny: Wzmocnienie kapitału ludzkiego do aktywności, samodzielności i integracji społecznej.
- Cel główny w obszarze I: Rozwój zintegrowanego systemu realizacji polityk publicznych dla strategicznego zarządzania polityką społeczną Regionu.
- Cel główny w obszarze II: Wzmocnienie inkluzji społecznej poprzez realizację działań profilaktycznych i aktywizujących.
- Cel główny w obszarze III: Poprawa dostępności, integracji i jakości usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym przy zwiększonym udziale organizacji pozarządowych w realizacji zadań polityki społecznej Regionu.

W zakresie wyżej wskazanych celów Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siedlce na lata 2016-2025 spójna jest ze Strategią Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020.

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku

Układ celów Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku został podporządkowany długookresowym priorytetom rozwoju regionalnego, wyrażonym w

scenariuszu zrównoważonego rozwoju. Za **priorytetowy cel strategiczny** przyjęto rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym.

Oprócz celu priorytetowego w dokumencie przyjęto trzy cele strategiczne:

- Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii,
- Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego
- Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki.

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siedlce na lata 2016-2025 wpisuje się w cel strategiczny trzeci, którego realizacja będzie następować poprzez wdrażanie działań w kierunku:

- Rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego;
- Aktywizacji rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej;
- Rozwoju priorytetowych dla regionu dziedzin nauki;
- Wzrostu wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej;
- Przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna;
- Wyrównania szans edukacyjnych;
- Podnoszenia standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.

Krajowe dokumenty strategiczne

Raport Polska 2030

Raport „Polska 2030. Wyzwania rozwojowe” stanowi podstawę diagnostyczną dla przygotowywanych strategii rozwoju. Wskazuje wyzwania w perspektywie do 2030 r.:

- wzrost i konkurencyjność,
- sytuacja demograficzna,
- wysoka aktywność zawodowa oraz adaptacyjność zasobów pracy,
- odpowiedni potencjał infrastruktury,
- bezpieczeństwo energetyczno-klimatyczne,
- gospodarka oparta na wiedzy i rozwój kapitału intelektualnego,
- solidarność i spójność regionalna,
- poprawa spójności społecznej,
- sprawne państwo,
- wzrost kapitału społecznego Polski.

Wskazuje się także na pięć kluczowych czynników rozwoju kraju w perspektywie 2030 roku:

- warunki dla szybkiego wzrostu inwestycji,
- wzrost aktywności zawodowej i mobilności Polaków,
- rozwój produktywności i innowacyjności,
- efektywna dyfuzja rozwoju w wymiarze regionalnym i społecznym,
- wzmocnienie kapitału społecznego i sprawności państwa.

W aspekcie rozwoju kapitału społecznego, podkreśla się rosnące znaczenie usieciowienia społeczeństwa, niosące za sobą zmianę dotychczasowych więzi społecznych. Podkreślona jest rola nowoczesnych form komunikacji masowej rewolucjonizujących komunikację publiczną. Wzrost kapitału społecznego wymaga stymulowania wzrostu wzajemnego zaufania, naprawy infrastruktury instytucjonalnej państwa, zwiększenia troski o dobro wspólne, poprawy jakości przestrzeni i debaty publicznej, wspierania aktywności obywatelskiej – indywidualnej oraz zinstytucjonalizowanej – a także zwiększenia roli potencjału kreatywnego i intelektualnego.

Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju

Celem Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju (dalej DSRK) jest analiza oraz charakterystyka warunków niezbędnych dla rozwoju Polski w kluczowych obszarach na tle UE oraz procesów gospodarczych zachodzących w świecie. Na tej podstawie sformułowane są wnioski oraz ich przełożenie na konkretne decyzje oraz propozycje powiązanych z nimi projektów. W DSRK przedstawiono wizję rozwojową w perspektywie do 2030 r., identyfikuje się wyzwania stojące przed gospodarką i społeczeństwem oraz trzy obszary strategiczne: konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji), równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji) oraz efektywności i sprawności państwa. Celem jest rozwój mierzony poprawą jakości życia Polaków (wzrost PKB na mieszkańca w relacji do najbogatszego państwa UE i zwiększenie spójności społecznej) dzięki stabilnemu, wysokiemu wzrostowi gospodarczemu, co pozwala na modernizację kraju.

W DSRK wskazano 11 celów strategicznych, od których zależy rozwój cywilizacyjny kraju oraz powiązane z nimi projekty do realizacji. W części dotyczącej kapitału społecznego znajdują się m.in.:

- stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej,
- wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020

Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest elementem nowego systemu zarządzania rozwojem kraju, którego fundamenty zostały określone w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. W dokumencie, odnosząc się do kluczowych decyzji zawartych w DSRK, wskazuje się strategiczne zadania państwa, których podjęcie jest

konieczne w perspektywie najbliższych 10 lat, w celu wzmocnienia procesów rozwojowych. Dokument stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych. W Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju 2020 wytyczono obszary strategiczne, w których koncentrować się będą główne działania oraz określono, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych. W perspektywie niniejszego dokumentu strategicznego szczególnie istotne są:

- wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela,
- rozwój kapitału ludzkiego,
- integracja społeczna,
- zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2011-2020

Dokument obejmuje zagadnienia partycypacji społecznej i aktywności obywatelskiej. W ramach tego obszaru mają być realizowane działania zmierzające do poprawy mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne.

Przyjmuje się, że proces wdrożenia strategii będzie obejmował takie działania jak:

- projekty realizowane przez organizacje społeczne w zakresie edukacji obywatelskiej,
- upowszechnienie i wdrażanie rozwiązań zwiększających kontrolę społeczną nad działaniami administracji publicznej wszystkich szczebli,
- stałe podnoszenie wiedzy i umiejętności przedstawicieli organizacji pozarządowych (zarządy, pracownicy) w zakresie zarządzania organizacją, a w szczególności zarządzania zasobami ludzkimi i finansami,
- różnorodne formy zachęcania obywateli do zwiększania swojej aktywności na forum publicznym,
- rozwijanie i promocja indywidualnej filantropii, wolontariatu, jak i społecznej odpowiedzialności biznesu,
- wspieranie rozwoju przedsiębiorczości społecznej i innych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zawodowemu, w tym różnorodnych form samopomocy,
- stworzenie rozwiązań zmierzających do wypracowania i wdrożenia systemu wsparcia dla poradnictwa prawnego i obywatelskiego,
- ułatwienie działalności organizacji obywatelskich,
- wsparcie dla ruchów społecznych, grup nieformalnych.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej

stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,
- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorządy terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020

Celem głównym dokumentu jest zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o 1,5 mln osób oraz wzrost spójności społecznej. Cele operacyjne niniejszego programu to:

- usługi dla aktywności i profilaktyki – ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży,
- gwarancje dla przyszłości młodzieży,
- aktywna osoba i zintegrowana rodzina – odpowiedzialne lokalne środowisko,
- zapobieganie niepewności mieszkaniowej,
- seniorzy – bezpieczni, aktywni i potrzebni.

Unijne dokumenty strategiczne

Europa 2020 – Strategia na rzecz Inteligentnego i Zrównoważonego Rozwoju Sprzyjającego Włączeniu Społecznemu

Strategia Europa 2020 stanowi strategię wzrostu Unii Europejskiej w kolejnych latach. Zakłada ona potrzebę stworzenia inteligentnej i zrównoważonej gospodarki, która sprzyja włączeniu społecznemu. W perspektywie 2020 r. wyznaczonych zostało 5 celów obejmujących:

- zatrudnienie (75% osób w wieku 20-64 lat powinno mieć pracę),
- badania i rozwój oraz innowacje (na inwestycje w badania i rozwój oraz w innowacje,
- powinniśmy przeznaczać 3% PKB Unii – łącznie ze środków publicznych i prywatnych),
- zmiany klimatu i energię (ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w stosunku do poziomu z 1990 r., 20% energii powinno pochodzić ze źródeł odnawialnych, a efektywność energetyczna powinna wzrosnąć o 20%),
- edukację (odsetek młodych ludzi przedwcześnie porzucających naukę nie powinien przekraczać 10%, a co najmniej 40% osób w wieku 30-34 powinno mieć wykształcenie wyższe),
- ubóstwo i wykluczenie społeczne (zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o co najmniej 20 mln).

Komunikat Komisji Europejskiej „Inicjatywa na rzecz Przedsiębiorczości Społecznej”

Komunikat wydany został w dniu 25 października 2011 r. Komisja Europejska zwraca uwagę na znaczącą rolę, jaką ekonomia społeczna odgrywa w strategii Europa 2020 w aspekcie zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego. W gospodarce społecznej w UE zatrudnionych jest ok. 11 mln osób, co stanowi 6% całkowitego zatrudnienia. Komisja Europejska w Komunikacie zaproponowała szereg rozwiązań zmierzających do wzmocnienia roli ekonomii społecznej. Działaniami tymi są:

- 1) Poprawa dostępu do finansowania realizowana przez:
 - uznanie przedsiębiorstw społecznych za priorytet inwestycyjny Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS),
 - utworzenie ram dla etycznych funduszy inwestycyjnych,
 - łatwiejszy dostęp do mikrokredytów.
- 2) Poprawa promocji ekonomii społecznej za pomocą:
 - zwiększenia rozpoznawalności ekonomii społecznej,
 - utworzenia publicznej bazy danych oznakowań i certyfikatów oraz platformy wymiany danych i informacji,
 - zestawienia dobrych praktyk.
- 3) Poprawa otoczenia prawnego zakładająca m.in.:
 - silniejsze wykorzystanie elementu jakości w procedurze zamówień publicznych,
 - uproszczenie stosowania zasad pomocy publicznej w przypadku usług społecznych i lokalnych,
 - zwiększenie znaczenia kryteriów i warunków pracy w zamówieniach publicznych.

Komunikat Komisji Europejskiej w sprawie Polityki UE i wolontariatu: Uznanie i Propagowanie Wolontariatu Transgranicznego w UE

Komunikat został wydany w dniu 20 września 2011 r. Komisja podkreśla znaczenia wolontariatu dla tworzenia i rozwijania kapitału ludzkiego i społecznego. Uznaje go za jeden z kluczowych czynników integracji i wzrostu zatrudnienia oraz element poprawy spójności społecznej.

Zaznacza, że wolontariusze uczestniczą w kształtowaniu społeczeństwa europejskiego, a część z nich aktywnie współtworzy Europę obywatelską. Ponadto wolontariat przyczynia się do realizacji Strategii Europa 2020 (w szczególności do osiągnięcia do 2020 r. docelowej stopy zatrudnienia w UE wynoszącej 75%). Dzieje się tak, gdyż wolontariat umożliwia zdobywanie i podnoszenie kompetencji oraz przystosowywanie się do zmian na rynku pracy.

Należy przyjąć, że realizacja celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siedlce na lata 2016-2025 przyczyni się do osiągnięcia celów zakładanych w przytoczonych powyżej dokumentach.

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

ROZDZIAŁ I. ANALIZA DESK RESEARCH

Źródła danych

Do opracowania raportu wykorzystano:

- Informacje o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Miasta Siedlce w roku: 2012, 2013, 2014, 2015
- Informacje na temat realizacji zadań oświatowych przez Miasto Siedlce za rok szkolny: 2011/2012, 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015;
- Sprawozdania z działalności Straży Miejskiej w Siedlcach za rok: 2012, 2013, 2015
- Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siedlcach za rok: 2010, 2011, 2012, 2013, 2014;
- Sprawozdania z realizacji programu współpracy Miasta Siedlce z organizacjami pożytku publicznego za rok: 2011, 2012, 2013, 2014;
- Sprawozdania z działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej Caritas Diecezji Siedleckiej w Siedlcach za rok: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015;
- Sprawozdania z działalności Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Siedlcach za rok: 2012, 2013, 2014, 2015;
- Sprawozdania z działalności środowiskowego domu samopomocy w Siedlcach za rok: 2012, 2013, 2014;
- Sprawozdania z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach za rok: 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015;
- Sprawozdania z realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Siedlcach za rok: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015;
- Sprawozdania z realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Siedlcach za rok: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015;
- Dane Banku Danych Lokalnych GUS.

Najważniejsze dane statystyczne dotyczące Siedlec

Siedlce od 1999 roku są miastem na prawach powiatu w województwie mazowieckim. Zajmują obszar 141 km², co stanowi 0,4% obszaru województwa mazowieckiego.

W roku 2014 Siedlce zamieszkiwało 77,6 tysiąca osób, z czego 52,6% stanowiły kobiety. W latach 2010-2014 liczba ludności miasta stopniowo rosła, w roku 2014 było to 0,4% więcej niż cztery lata wcześniej.

W poniższej tabeli zaprezentowano liczbę ludności w omawianym okresie oraz udział poszczególnych płci. W Siedlcach, w analizowanym okresie, udział kobiet nie przekroczył 52,7%, a w powiecie siedleckim 50,4%. Są to wartości porównywalne do wartości dla kraju i województwa.

Tabela 2. Stan ludności w Polsce, województwie mazowieckim, powiecie siedleckim i Siedlcach w latach 2010-2014

ROK	Płeć	Liczba i udział	Polska	Mazowieckie	Powiat siedlecki	Siedlce
2010	K	N	19 876 741	2 745 457	40 661	40 147
		%	51,6%	52,1%	49,7%	52,6%
	M	N	18 653 125	2 521 615	41 135	36 156
		%	48,4%	47,9%	50,3%	47,4%
2011	K	N	19 883 870	2 755 948	40 614	40 274
		%	51,6%	52,1%	49,6%	52,7%
	M	N	18 654 577	2 529 656	41 197	36 206
		%	48,4%	47,9%	50,4%	47,3%
2012	K	N	19 883 965	2 765 094	40 738	40 236
		%	51,6%	52,2%	49,7%	52,7%
	M	N	18 649 334	2 536 666	41 186	36 157
		%	48,4%	47,8%	50,3%	47,3%
2013	K	N	19 866 124	2 773 078	40 612	40 174
		%	51,6%	52,2%	49,7%	52,6%
	M	N	18 629 535	2 543 762	41 180	36 173
		%	48,4%	47,8%	50,3%	47,6%
2014	K	N	19 858 793	2 782 420	40 495	40 281
		%	51,6%	52,2%	49,6%	52,6%
	M	N	18 619 809	2 552 091	41 095	36 322
		%	48,4%	47,8%	50,4%	47,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

W ostatnim dziesięcioleciu odnotowuje się spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (przedział wiekowy obejmujący osoby, które nie ukończyły 18. lub 15. roku życia w zależności od przyjętej klasyfikacji; jest to wiek, w którym ludzie zazwyczaj nie podejmują pracy z powodu kształcenia się lub nie mogą być zatrudnione na mocy przepisów

kodeksu pracy ze względu na za zbyt niski wiek¹⁷). W skali kraju, liczba ta zmniejszyła się o ponad 1,1 mln osób w latach 2004-2014. Wśród ludności miejskiej, spadek ten wyniósł ponad 600 tysięcy.

W województwie mazowieckim oraz Siedlcach liczba ta utrzymywała się na zbliżonym poziomie, natomiast w powiecie spadła z 20,6 tysiąca w 2014 roku, do 16,7 w roku 2014.

Spadek liczby osób w wieku produkcyjnym w skali kraju jest niewielki (w roku 2014 o 9,5 tysiąca w stosunku do roku 2004), natomiast zarówno w województwie mazowieckim, powiecie siedleckim oraz Siedlcach, odnotowano wzrost w latach 2004-2014. Wiek produkcyjny oznacza przedział wiekowy, w którym ludzie zazwyczaj podejmują pracę. W zależności od przyjętej klasyfikacji wiek produkcyjny obejmuje: kobiety między 15. lub 18. a 59. rokiem życia oraz mężczyźni między 15. lub 18. a 64. rokiem życia.¹⁸

Spadkowi liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, towarzyszy wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym (przedział wiekowy, w którym człowiek zwykle kończy już pracę zawodową; zgodnie z najczęściej stosowaną klasyfikacją w wieku poprodukcyjnym znajdują się kobiety w wieku 60 lat i więcej oraz mężczyźni w wieku 65 lat i więcej¹⁹).

W skali kraju, liczba ta zwiększyła się o prawie 1,5 mln osób w latach 2004-2014. Wśród ludności miejskiej, wzrost wyniósł 1,1 mln. W województwie mazowieckim, liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wzrosła z 5,8 mln w roku 2004, do 7,3 mln w 2014 roku, a samych Siedlcach z prawie 2 tysięcy do 2,5 tysiąca osób.

Widocznemu wzrostowi liczby osób w wieku poprodukcyjnym towarzyszy zwiększający się udział tej grupy w ogóle ludności. W Polsce w roku 2010 wyniósł on 16,8%, jednak systematyczny wzrost spowodował zwiększenie się tego udziału do 19% w roku 2014.

W województwie mazowieckim udział ludności w wieku poprodukcyjnym zwiększył się o 1,8 p.p. (z 17,7 w roku 2010 do 19,5% w 2014). W powiecie siedleckim w roku 2010 udział tej grupy ludności był mniejszy niż wartość dla województwa, lecz większy niż dla kraju. Cztery lata później, pomimo że wzrósł do 17,6%, to nie przekraczał średniej dla Polski (19%) oraz dla województwa mazowieckiego (19,5%).

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku, w latach 2010-2014 w Polsce, województwie mazowieckim i Siedlcach.

Ekonomiczna grupa wieku	Rok	Polska	Mazowieckie	Siedlce
Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym	2010	18,8	18,7	22,0
	2011	18,5	18,6	21,6
	2012	18,3	18,6	21,2
	2013	18,2	18,5	20,9
	2014	18,0	18,5	20,5
Udział ludności w wieku produkcyjnym	2010	64,4	63,5	60,9

¹⁷ http://www.rynekpracy.pl/slownik_1.php/wpis.108 dostęp z dnia 08.03.2016

¹⁸ http://www.rynekpracy.pl/slownik_1.php/wpis.122 dostęp z dnia 08.03.2016

¹⁹ http://www.rynekpracy.pl/slownik_1.php/wpis.121 dostęp z dnia 08.03.2016

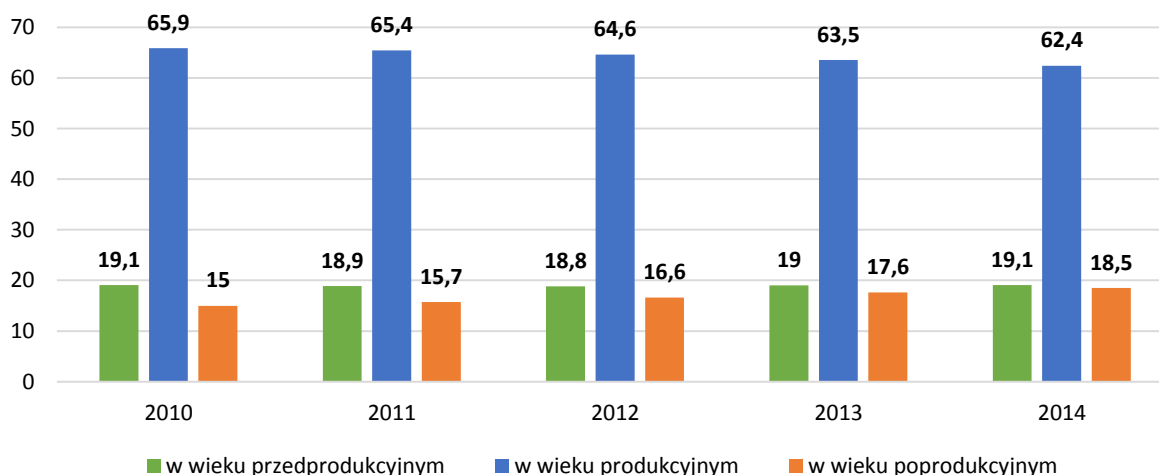

	2011	64,2	63,3	61,3
	2012	63,9	62,9	61,5
	2013	63,4	62,4	61,7
	2014	63,0	62,0	61,9
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym	2010	16,8	17,7	17,1
	2011	17,3	18,1	17,1
	2012	17,8	18,6	17,3
	2013	18,4	19,0	17,4
	2014	19,0	19,5	17,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

W świetle wyżej przytoczonych danych, sytuacja demograficzna Siedlec jest korzystna. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w mieście pozostał na tym samym poziomie, a w wieku produkcyjnym spadł o 3,5 p.p. i pozostał wyższy niż w skali województwa i powiatu. Natomiast odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym, choć wzrósł, to jedynie o 3,5 p.p. i pozostaje niższy niż na Mazowszu i w Polsce.

Wykres 1. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w Siedlcach w latach 2010-2014

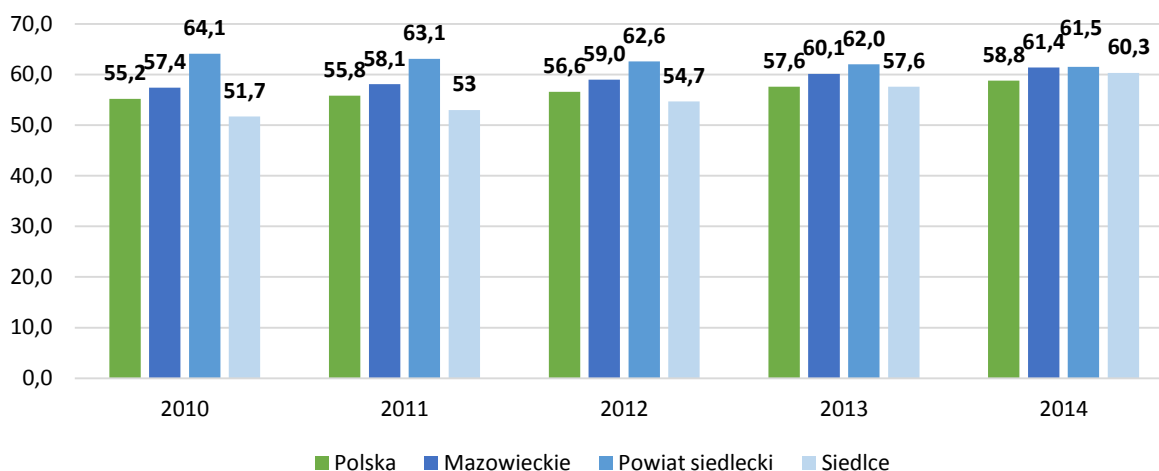

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

W Polsce w roku 2014 na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 58,8 osób w wieku nieprodukcyjnym. Było to o 3,6 osoby więcej niż cztery lat wcześniej. Wzrost obciążenia demograficznego widoczny jest również w województwie mazowieckim (z 57,4 do 61,4) oraz Siedlcach (z 51,7 do 60,3). Warto jednak zauważyć, że w samym powiecie siedleckim nastąpił spadek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym – z 64,1 do 61,5, a sam wskaźnik obciążenia demograficznego jest w Siedlcach niższy w kraju czy województwie.

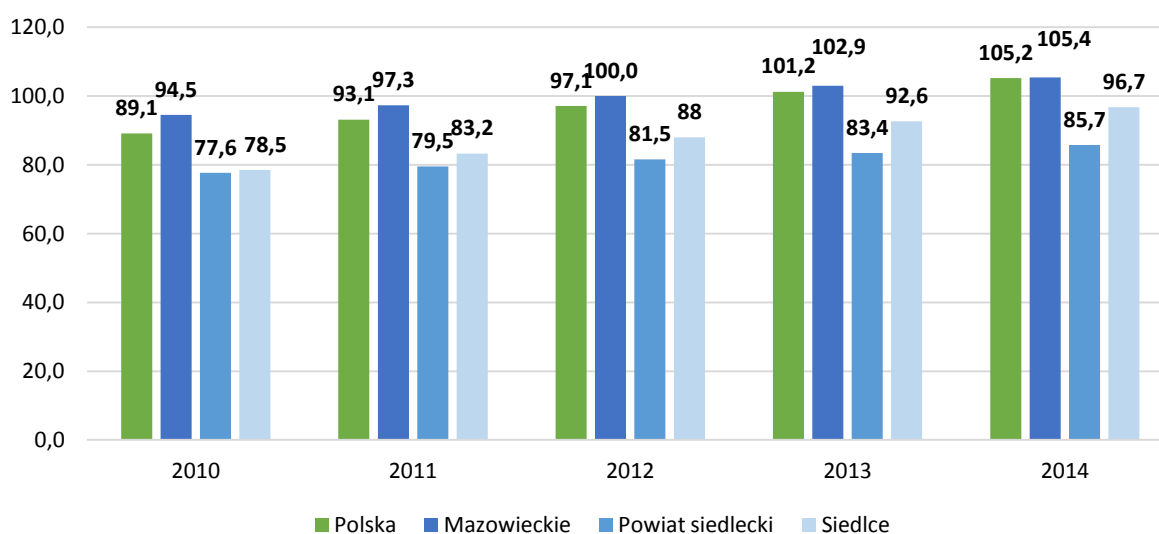
Wykres 2. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 w wieku produkcyjnym w Polsce, województwie mazowieckim, powiecie siedleckim i Siedlcach w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

W Polsce, w roku 2014 na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przypadało 105,2 osób w wieku poprodukcyjnym. Było to aż 16,1 osoby więcej niż cztery lat wcześniej. Wzrost obciążenia demograficznego widoczny jest również na pozostałych analizowanych obszarach – w województwie mazowieckim z 94,5 do 105,4, w powiecie siedleckim z 77,6 do 85,7, oraz w Siedlcach z 78,5 do 96,7. Warto jednak zauważyć, że w powiecie oraz Siedlcach wskaźnik obciążenia demograficznego jest dużo niższy w kraju czy województwie.

Wykres 3. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 w wieku przedprodukcyjnym produkcyjnym w Polsce, województwie mazowieckim, powiecie siedleckim i Siedlcach w latach 2010-2014

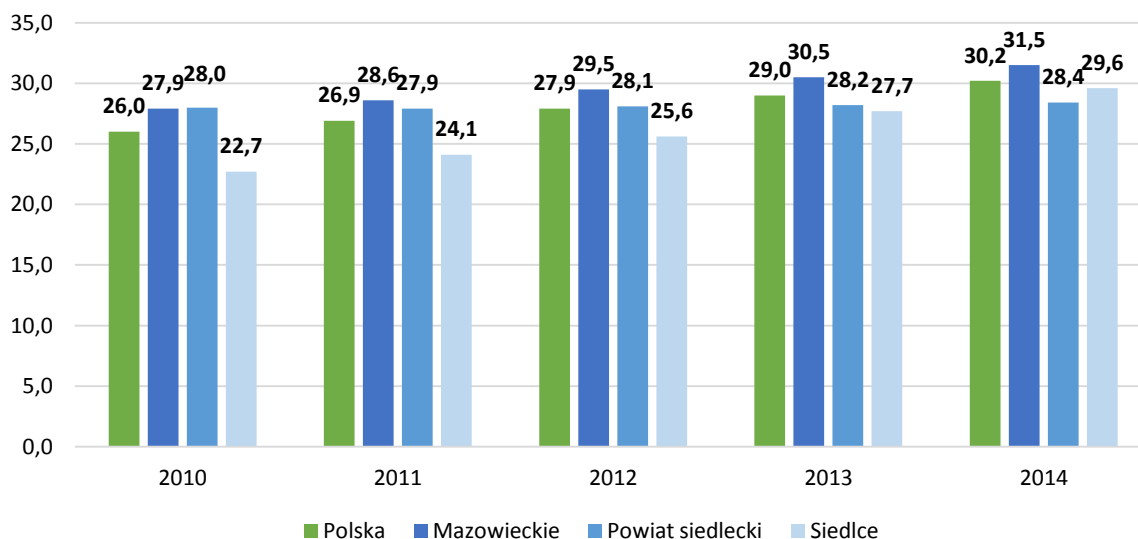

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

W Polsce, w roku 2014 na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 30,2 osób w wieku poprodukcyjnym. Było to 4,2 osoby więcej niż cztery lat wcześniej. Wzrost obciążenia demograficznego widoczny jest również na pozostałych analizowanych obszarach – w województwie mazowieckim z 27,9 do 31,5, w powiecie siedleckim z 28 do 28,4, oraz w Siedlcach z 22,7 do 29,6. Warto jednak zauważyć, że w Siedlcach wskaźnik obciążenia demograficznego jest niższy niż w kraju czy województwie.

Wykres 4. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 w wieku produkcyjnym w Polsce, województwie mazowieckim, powiecie siedleckim i Siedlcach w latach 2010-2014

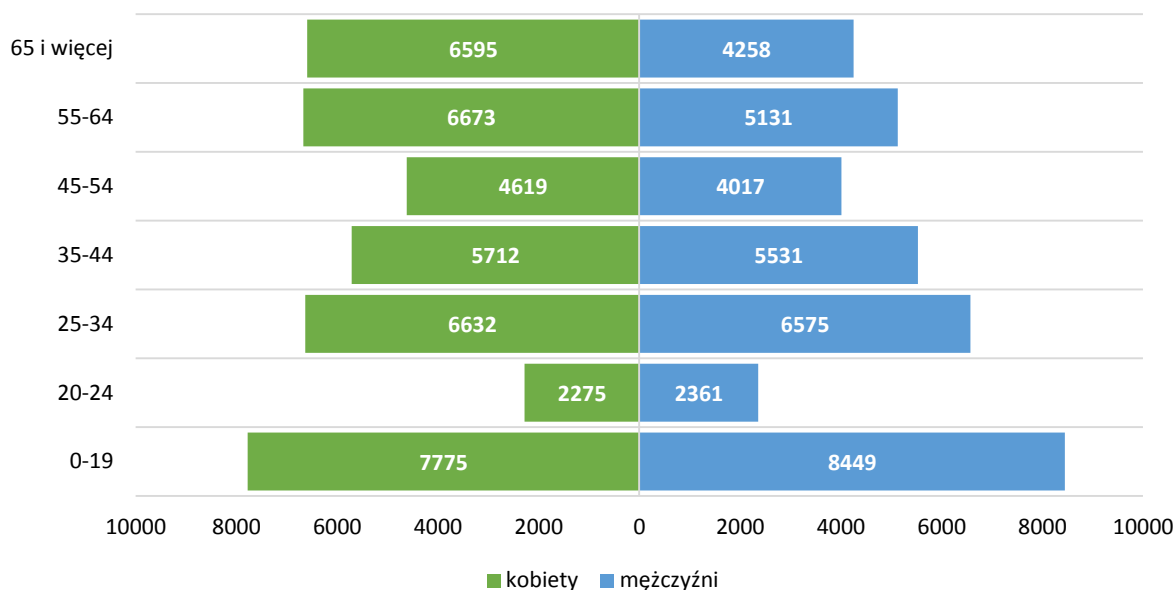
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Porównując mieszkańców Siedlec pod względem liczebności kobiet i mężczyzn w roku 2014 zauważymy, że kobiety są liczniej reprezentowane w kategoriach wiekowych powyżej 25. roku życia, co jest szczególnie widoczne w kategorii 55+. Tym samym, mężczyźni stanowią „młodsza” część mieszkańców miasta.

Z taką samą sytuacją mamy do czynienia w województwie mazowieckim.

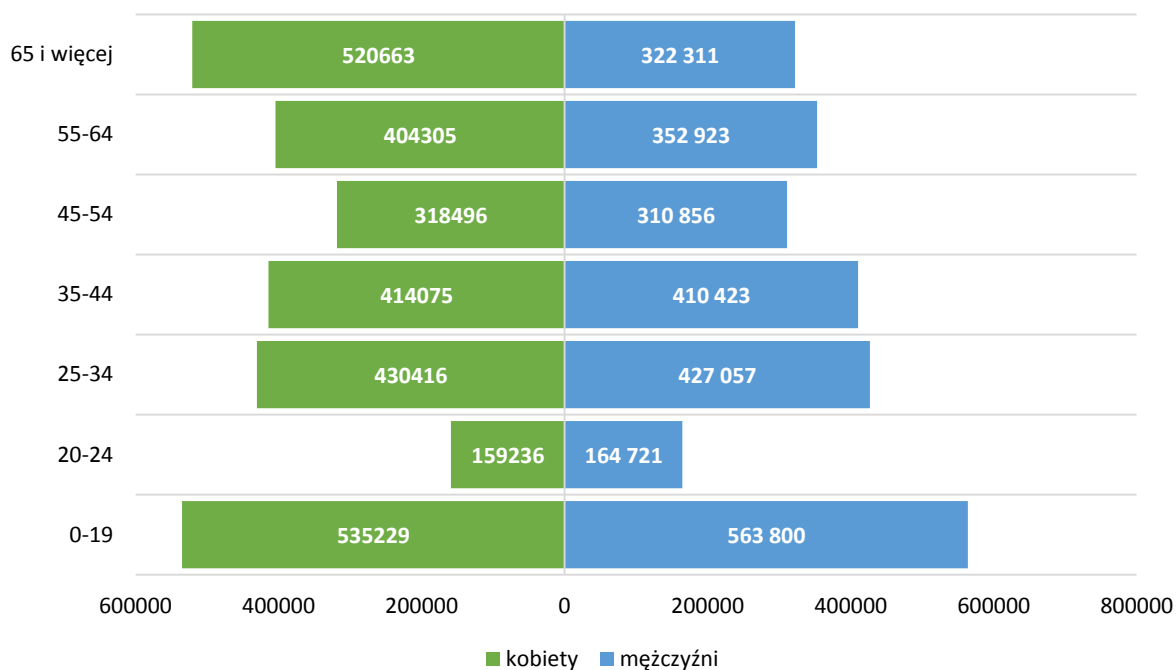

Wykres 5. Piramida wieku, Siedlce, 2014 rok

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Wykres 6. Piramida wieku, województwo mazowieckie, 2014 rok

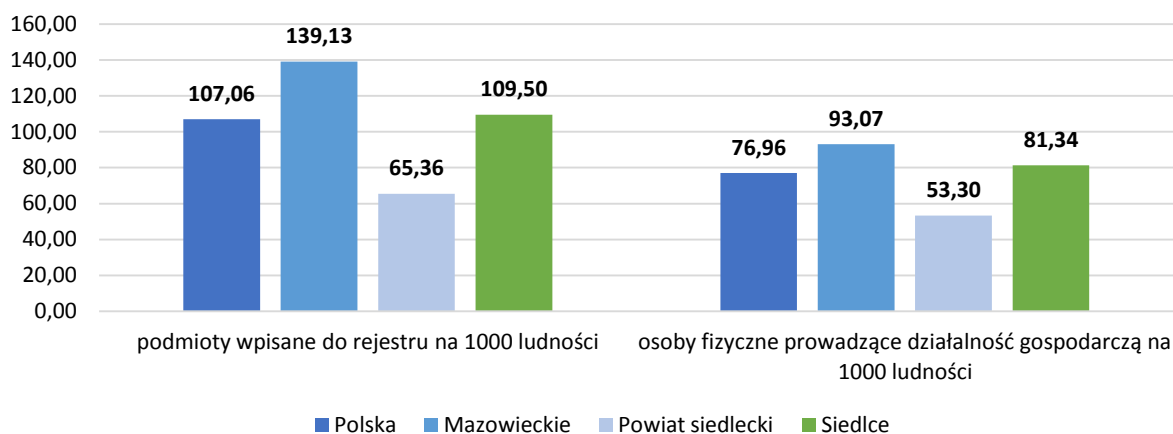
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Liczba podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 ludności, jest w Siedlcach mniejsza niż średnia dla województwa i wynosi 109,5. Jest to jednak wartość większa niż dla powiatu siedleckiego oraz kraju.

Nieco odmienna sytuacja jest w przypadku osób fizycznych prowadzących działalność, przypadających na 1000 ludności. W Siedlcach ich liczba wynosi 81,34, podczas gdy średnia dla powiatu to 53,30, a dla województwa 93,07. Wskaźnik jest wyższy od krajowego – 76,96.

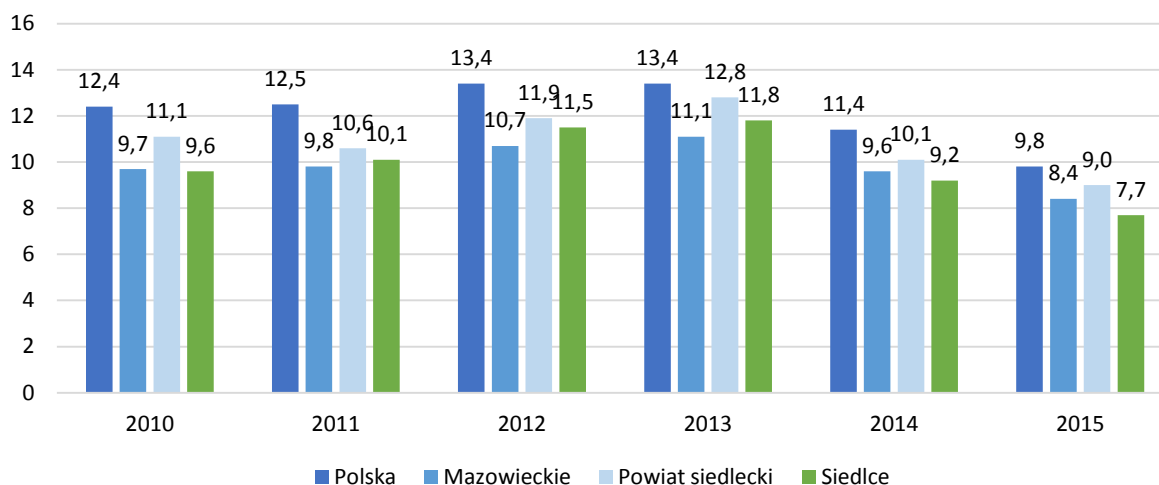
Wykres 7. Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w Polsce, województwie mazowieckim, powiecie siedleckim i Siedlcach w roku 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Stopa bezrobocia (stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie) w roku 2015 wyniosła m. Siedlce 7,7 i była niższa niż w powiecie siedleckim (9,0), województwie mazowieckim (8,4) i kraju (9,8). W analizowanym okresie (lata 2010-2015) była to najniższa wartość tego wskaźnika (najwyższa w roku 2013 – 11,8).

Wykres 8. Stopa bezrobocia w Polsce, województwie mazowieckim, powiecie siedleckim i Siedlcach w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Przeciętne wynagrodzenie brutto w latach 2010-2014 stale rosło. Na koniec tego okresu wyniosło nieco ponad 4 tysiące złotych, tym samym było o 16,5% wyższe niż w roku 2010. Tendencja ta utrzymuje się również w Siedlcach, jednak przeciętne wynagrodzenie wciąż jest dużo niższe niż w Polsce i województwie mazowieckim. W roku 2014 wyniósł 3,2 tysiąca złotych, a zatem było o 22,2% wyższe niż cztery lata wcześniej. W Siedlcach wynagrodzenie wzrosło o 14,3%.

Tabela 4. Przeciętne wynagrodzenie brutto w Polsce, województwie mazowieckim, powiecie siedleckim i Siedlcach w latach 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	3 435,00	3 625,21	3 744,38	3 877,43	4 003,99
Mazowieckie	4 279,55	4 504,66	4 637,58	4 773,41	4 927,34
Powiat siedlecki	2 620,39	2 818,47	3 014,41	3 059,64	3 202,45
Siedlce	3 190,80	3 364,77	3 470,66	3 533,39	3 647,76

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Zarówno przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania, jak i przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę, zwiększają się stale od 2010 roku. Należy zauważyć, że w Siedlcach wskaźniki te są niższe niż w powiecie, województwie mazowieckim i kraju.

Tabela 5. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania i przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w Polsce, województwie mazowieckim, powiecie siedleckim i Siedlcach w latach 2010-2014

	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania					Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	72,3	72,6	72,8	73,1	73,4	25,3	25,6	25,9	26,3	26,7
Mazowieckie	70,6	70,9	71,2	71,5	71,7	27,6	28	28,4	28,8	29,1
Powiat siedlecki	87,4	87,6	88	88,4	88,8	27,1	27,2	27,4	27,8	28,1
Siedlce	62,5	62,6	62,7	62,8	62,9	24,0	24,3	24,8	25,3	25,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Rynek pracy

Wielkość i struktura bezrobocia

Jak wynika z danych przedstawionych na wykresie nr 8, stopa bezrobocia w roku 2015 wyniosła w m. Siedlce 7,7 i była niższa niż w powiecie siedleckim (9,0), województwie mazowieckim (8,4) i kraju (9,8). Wartość ta jest dwukrotnie niższa niż w roku 2004.

W sprawozdaniach z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach, rokrocznie zwraca się uwagę, że dużym problemem siedleckiego rynku pracy jest mała liczba bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku. W PUP na koniec grudnia 2015 roku z prawem do zasiłku zarejestrowane były 694 osoby tj. 12,6% ogółu zarejestrowanych (2014 - 12,3%; 2013 - 16%; 2012 - 14,8%). Należy zauważyć, że mała liczba nowo rejestrujących się bezrobotnych z prawem do zasiłku, świadczy o tym, że dużo z rejestrujących się osób, nie przepracowało okresu, który uprawniałby je do nabycia praw do zasiłku. W samych Siedlcach, w roku 2015 prawa do zasiłku nie miało 13,2% zarejestrowanych bezrobotnych (tabela nr 5.).

Największą liczbę bezrobotnych mieszkańców Siedlec odnotowano w roku 2013 - 4 282 osoby. W tym samym okresie, większość bezrobotnych stanowili mężczyźni (51,6%). Podobna sytuacja miała miejsce rok później, gdy mężczyźni stanowili 52% ogółu bezrobotnych. W pozostałych latach, wśród bezrobotnych dominowały panie.

Tabela 6. Wielkość bezrobocia w Siedlcach w latach 2010-2015

	Ogółem	W tym kobiet (%)	W tym z prawem do zasiłku udział (%)
2010	3605	51,2	14,4
2011	3763	51,9	15,6
2012	3539	58,5	17,5
2013	4282	48,4	11,9
2014	3314	48,0	12,1
2015	2770	51,7	13,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach za lata 2010-2015

Zarówno wśród mieszkańców Siedlec, jak i w ogóle bezrobotnych zarejestrowanych w PUP, niezmiennie dominują osoby w wieku 25-34 lata. W roku 2015, stanowili 30,5% bezrobotnych mieszkańców miasta (31% - wartość dla całego powiatu). Najmniej reprezentowane są osoby mające od 60 do 64 lat - w 2015 stanowili 6,8%, przy czym był to ich największy udział w całym analizowanym okresie (2010-2015). Wartość dla powiatu wyniosła 5%. Jak pokazują coroczne statystyki PUP w Siedlcach, wiek jest cechą istotnie różnicującą sytuację na rynku pracy. Osoby młode, cieszące się dobrym zdrowiem, mające większe zdolności do intensywnego wysiłku, bardziej mobilne i elastyczne, są bardziej pożądane przez pracodawców. Jednak z drugiej strony, małe doświadczenie zawodowe, które na ogół idzie w parze z młodym wiekiem, silnie wpływa na ich sytuację na rynku pracy. Z

kolei osoby starsze, często posiadające bogate doświadczenie, bywają postrzegane jako mało elastyczne, mające swoje nawyki, niechętnie do nauki i nabywania nowych kompetencji.

Tabela 7. Struktura bezrobotnych mieszkańców Siedlec w latach 2010-2015 – wiek

	18-24		25-34		35-44		45-54		55-59		60-64	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
2010	653	18,1	1238	34,3	564	15,6	751	20,8	328	9,1%	71	2,0
2011	598	15,9	1358	36,1	637	16,9	728	19,3	352	9,4	90	2,4
2012	690	19,5	1486	42,0	759	21,4	707	20,0	441	12,5	118	3,3
2013	591	13,8	1456	34,0	854	19,9	721	16,8	504	11,8	156	3,6
2014	364	11,0	1050	31,7	685	20,7	599	18,1	441	13,3	175	5,3
2015	313	11,3	845	30,5	594	21,4	486	17,5	344	12,4	188	6,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach za lata 2010-2015

Zarówno wśród mieszkańców Siedlec, jak i w ogóle bezrobotnych zarejestrowanych w PUP, najmniej liczną grupą są osoby posiadające wykształcenie średnie ogólnokształcące. W roku 2015, stanowiły 13,2% bezrobotnych mieszkańców miasta (tyle samo w powiecie). Udział pozostałych grup utworzonych z uwagi na wykształcenie, jest podobny. Warto jednak zauważyć, że w Siedlcach odnotowuje się wyższy niż w powiecie siedleckim, udział osób z wykształceniem wyższym. Przykładowo, w roku 2015 było to 22,8%, podczas gdy w powiecie najwyżej wykształceni stanowili 19%. W mieście natomiast, widoczny jest mniejszy niż na terenie całego powiatu, odsetek bezrobotnych o wykształceniu zasadniczym zawodowym.

Tabela 8. Struktura bezrobotnych mieszkańców Siedlec w latach 2010-2015 – wykształcenie

	Gimnazjalne i poniżej		Zasadnicze zawodowe		Średnie ogólnokształcące		Policealne i średnie zawodowe		Wyższe	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
2010	857	23,8	804	22,3	448	12,4	812	22,5	684	19,0
2011	805	21,4	841	22,3	450	12,0	875	23,3	792	21,0
2012	913	25,8	914	25,8	535	15,1	941	26,6	898	25,4
2013	959	22,4	944	22,0	517	12,1	987	23,0	875	20,4
2014	713	21,5	733	22,1	382	11,5	771	23,3	715	21,6
2015	579	20,9	567	20,5	365	13,2	628	22,7	631	22,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach za lata 2010-2015

Obie wyżej wymienione cechy (wiek i wykształcenie), są powiązane z okresem pozostawania bez zatrudnienia. Jak wynika ze sprawozdań PUP, udział osób długotrwale bezrobotnych (powyżej 12 miesięcy) rośnie z wiekiem. W 2014 roku w grupie najmłodszej wyniósł 20,7%, zaś w najstarszej aż 60,1%.

Tabela 9. Udział osób długotrwale bezrobotnych w poszczególnych kategoriach wiekowych w Siedlcach w latach 2012-2014 (%)

	18-24	25-34	35-44	45-54	55-59	60-64
2012	19,1	31,7	38,2	46,9	47,3	51,7
2013	25,2	42,1	44,5	46,9	48,0	54,2
2014	20,7	41,7	44,1	52,6	56,9	60,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach za lata 2012-2014

Najwyższe odsetki długotrwale bezrobotnych, odnotowuje się wśród osób najniżej wykształconych. W roku 2015, było to aż 41,8%.

Tabela 10. Udział osób długotrwale bezrobotnych w poszczególnych kategoriach wykształcenia w Siedlcach w latach 2010, 2011 i 2015 (%)

	Gimnazjalne i poniżej	Zasadnicze zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Policealne i średnie zawodowe	Wyższe
2010	26	26	10	23	15
2011	24	21	13	22	17
2015	41,8	38,3	27,7	34,1	28,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach za lata 2010-2015

Jednym z najistotniejszych kryteriów wyboru pracownika, jest jego staż pracy. Małe doświadczenie lub jego brak, powoduje problemy na rynku pracy – w roku 2015, bezrobotni bez stażu pracy stanowili 16,4% ogółu bezrobotnych z terenu powiatu siedleckiego. Wśród bezrobotnych mieszkańców Siedlec było to 9,7% (najmniej w całym analizowanym okresie), natomiast najliczniejszą grupą były osoby, których staż pracy wynosił do 1 roku. Bezrobotni z najdłuższym stażem, 20-30 lat i więcej, stanowili w 2015 roku odpowiednio 10,5 i 4,7%. Wartości te pozostają zbliżone w całym okresie od 2010 roku.

Tabela 11. Struktura bezrobotnych mieszkańców Siedlec w latach 2010-2015 – staż pracy

	Brak stażu		Do 1 roku		1-5 lat		5-10 lat		10-20 lat		20-30 lat		30 lat i więcej	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
2010	736	20,4	714	19,8	790	21,9	377	10,5	483	13,4	350	9,7	155	4,3
2011	676	18,0	772	20,5	855	22,7	414	11,0	516	13,7	335	8,9	195	5,2
2012	696	19,7	834	23,6	1043	29,5	491	13,9	557	15,7	384	10,9	196	5,5
2013	695	16,2	834	19,5	945	22,1	567	13,2	623	14,5	409	9,6	209	4,9
2014	459	13,9	657	19,8	688	20,8	442	13,3	529	16,0	362	10,9	177	5,3
2015	268	9,7	592	21,4	591	21,3	360	13,0	437	15,8	292	10,5	130	4,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach za lata 2010-2015

W sprawozdaniach rocznych PUP w Siedlcach zwraca się uwagę na znaczenie okresu pozostawania bez pracy. Decyduje on nie tylko o sytuacji ekonomicznej, ale może mieć również istotny wpływ na morale i społeczną postawę. Długi okres pozostawania bez zatrudnienia potęguje deprecjację kwalifikacji i umiejętności obniżając prawdopodobieństwo znalezienia zatrudnienia. W roku 2015, odsetek bezrobotnych mieszkańców powiatu siedleckiego, którzy pozostawali bez pracy powyżej 12 miesięcy, wynosił 35%. Wśród bezrobotnych Siedlczan, było to 37,9%, z czego większość nie pracowała od ponad dwóch lat. Najmniejszą grupą były osoby, które nie pracowały do jednego miesiąca.

Tabela 12. Struktura bezrobotnych mieszkańców Siedlec w latach 2010-2015 – okres pozostawania bez zatrudnienia

	Do 1 m-ca		1-3 m-ce		3-6 m-cy		6-12 m-cy		12-24 m-ce		Powyżej 24 m-cy	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
2010	329	9,1	966	26,8	629	17,4	679	18,8	603	16,7	399	11,1
2011	310	8,2	735	19,5	720	19,1	727	19,3	767	20,4	504	13,4
2012	321	9,1	777	22,0	737	20,8	853	24,1	813	23,0	700	19,8
2013	283	6,6	660	15,4	719	16,8	820	19,1	915	21,4	885	20,7
2014	237	7,2	619	18,7	478	14,4	473	14,3	659	19,9	848	25,6
2015	271	9,8	584	21,1	428	15,5	466	16,8	381	13,8	640	23,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach za lata 2010-2015

Liczba osób zarejestrowanych w PUP jako poszukujące pracy, w roku 2015 wyniosła 155. Było to o dwie osoby mniej niż rok wcześniej i o 40 osób mniej niż w roku 2013. Najmniejszą (w analizowanym okresie) liczbę odnotowano w roku 2011 – 139 osób.

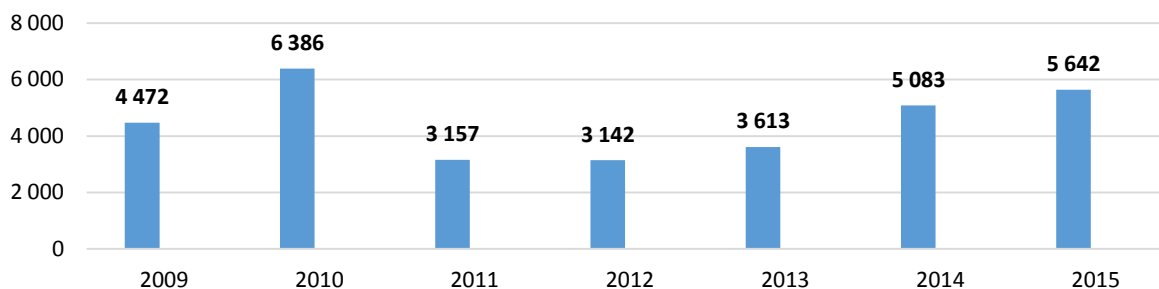
Wskaźnik płynności rynku pracy wyrażający stosunek liczby bezrobotnych, którzy podjęli pracę do liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł w 2015 56,8% (2014 – 58,4%; 2013 – 49,5%; 2012 – 44,0%; 2011 – 46,9%; 2010 – 41,5%; 2009 – 34,6%).

Liczba zgłaszanych miejsc pracy

Średnio co roku pracodawcy zgłaszają w PUP w Siedlcach 4 499 miejsc pracy, przy czym najwięcej miejsc zgłoszono w roku 2010. W kolejnym roku nastąpił dwukrotny spadek, mimo to od roku 2011 liczba zgłaszanych miejsc pracy stale rośnie, a w roku 2015 wyniosła 5 642.

Wykres 9. Liczba miejsc pracy zgłaszanych przez pracodawców w latach 2009-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach za lata 2010-2015

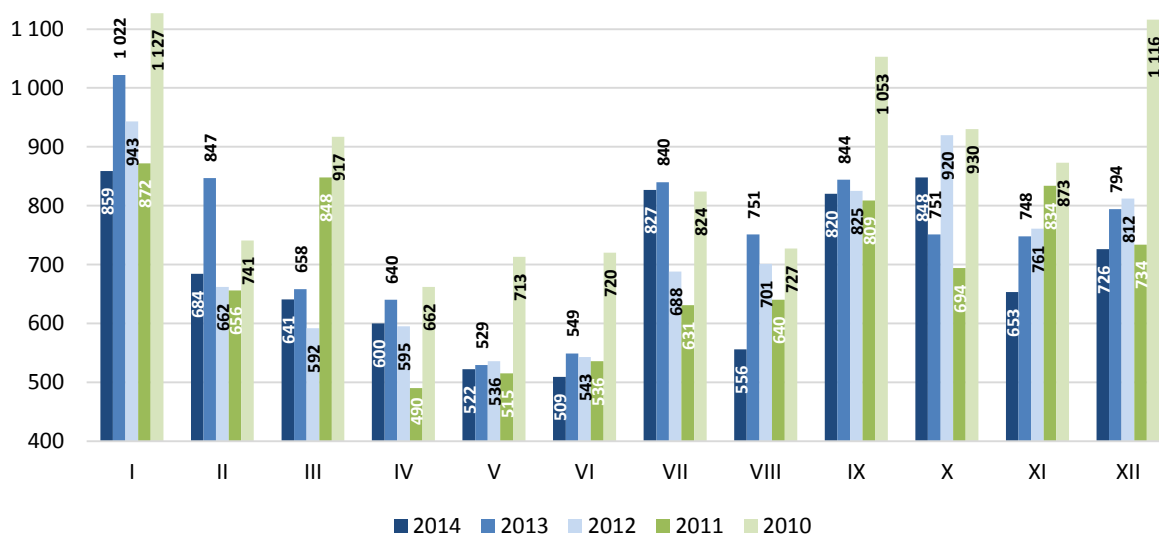
Najczęściej reprezentowanymi zawodami wśród bezrobotnych były: sprzedawca, ślusarz, technik ekonomista, murarz, robotnik budowlany, technik mechanik.

Najwięcej ofert pracy wpływało w zawodach: sprzedawca, robotnik gospodarczy, telemarketer, przedstawiciel handlowy, pracownik przy pracach prostych.

Napływ bezrobotnych do PUP w Siedlcach

Poziom bezrobocia wiąże się z sezonowością. Zarówno w roku 2014 jak i latach wcześniejszych miesiące wiosenne (kwiecień, maj, czerwiec) były okresami spadku liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Sytuacja ta wynika między innymi z rozpoczęcia prac sezonowych w budownictwie czy ogrodnictwie.

Wykres 10. Napływ bezrobotnych w poszczególnych miesiącach w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach za lata 2010-2015

Tabela 13. Napływ bezrobotnych do PUP w Siedlcach w latach 2009-2015

Bezrobotni rejestrujący się:	2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Ogółem	% ogółu napływu	Ogółem	% ogółu napływu	Ogółem	% ogółu napływu	Ogółem	% ogółu napływu	Ogółem	% ogółu napływu	Ogółem	% ogółu napływu	Ogółem	% ogółu napływu
Ogółem:	11068	100,0	10403	100,0	8259	100,0	8578	100,0	8912	100,0	8306	100,0	8604	100,0
W tym kobiety:	5097	46,1	4803	46,2	3889	47,1	4006	46,7	4053	45,5	3787	45,6	3985	46,3
Mieszkańcy powiatu siedleckiego	4951	44,7	4740	45,6	3801	46,0	4048	47,6	4251	47,7	4046	48,7	4230	49,2
Mieszkańcy powiatu m. Siedlce	6117	55,3	5663	54,4	4458	54,0	4494	52,4	4661	52,3	4260	51,3	4374	50,8
Poprzednio pracujący	7376	66,6	7328	70,4	6295	76,2	6647	77,5	6869	77,1	6426	77,4	6937	80,6
Dotychczas niepracujący	3692	33,4	3075	29,6	1964	23,8	1931	22,5	2043	22,9	1880	22,6	1667	19,4
Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy:														
Do 30. roku życia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4397	51,1
Do 25. roku życia	4421	39,9	3788	37,3	2776	33,6	2766	32,2	2789	31,3	2704	32,6	2538	29,5
Które ukończyły szkołę wyższą do 27 roku życia	885	8,0	671	6,5	611	7,4	-	-	-	-	-	-	-	-
Długotrwale bezrobotni	2673	24,2	3443	33,1	3179	38,5	3280	38,2	3761	42,2	3523	42,4	3009	35,0
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	518	4,7	520	5,0	437	5,3	653	7,6	678	7,6	630	7,6	-	-
Powyżej 50. roku życia	1094	9,9	1326	12,7	1076	13,0	1193	13,9	1358	15,2	1217	14,7	1238	14,4
Bez kwalifikacji zawodowych	2769	25,0	2565	24,7	1873	22,7	1880	21,9	1783	20,0	1990	24,0	-	-
Bez doświadczenia zawodowego	4766	43,1	4075	39,2	2727	33,0	2731	31,8	2813	31,6	2773	33,4	-	-
Bez wykształcenia średniego	4731	42,7	4588	44,1	3654	44,2	3534	41,2	3696	41,5	3330	40,1	-	-
Posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1408	16,4
Posiadające co najmniej jedno dziecko z niepełnosprawnością do 18 r. życia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28	0,3
Samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18. roku życia	480	4,3	471	4,5	394	4,8	468	5,5	532	6,0	520	6,3	-	-
Osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	234	2,1	230	2,2	187	2,3	190	2,2	188	2,1	209	2,5	-	-
Osoby z niepełnosprawnością	391	3,5	297	2,9	233	2,8	268	3,1	327	3,7	390	4,7	337	3,9
Osoby posiadające prawo do zasiłku	2090	18,9	1981	19,0	1985	24,0	2170	25,3	2118	23,8	1755	21,1	1618	18,8
Osoby nie posiadające prawa do zasiłku	8978	81,1	8422	81,0	6274	76,0	6408	74,7	6794	76,2	6551	78,9	6986	81,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach za lata 2010-2015

W całym analizowanym okresie udział kobiet nie przekroczył 47,1%. Wśród bezrobotnych dominowali mieszkańcy Siedlec – najbardziej w roku 2009, gdy ich udział wyniósł 55,3% (najmniej w roku 2015 – 50,8%). Ich udział systematycznie maleje. Maleje również udział osób dotychczas niepracujących. W roku 2009 była to 1/3 ogółu bezrobotnych, natomiast w roku 2015 już 19,4%. Zmniejsza się także odsetek bezrobotnych do 25. roku życia.

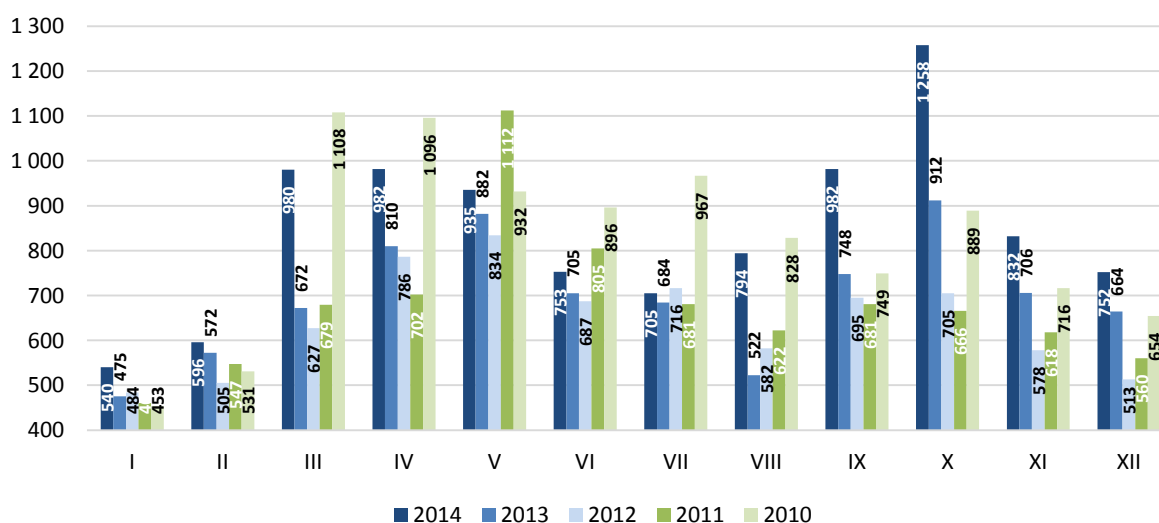
Chociaż w 2015 roku zmalał udział osób długotrwale bezrobotnych, w stosunku do dwóch wcześniejszych lat, to i tak jest on dużo wyższy niż w roku 2009, kiedy wynosił 24,2%. Obecnie to ponad 1/3 ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Siedlcach. Z podobną sytuacją mamy do czynienia w odniesieniu do bezrobotnych powyżej 50. roku życia. Pomimo spadku w roku 2015, to i tak ich udział jest dużo wyższy niż w roku 2009, kiedy wynosił 9,9%. Obecnie to 14,4% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Siedlcach.

Biorąc pod uwagę cechy, na które pracodawcy zwracają szczególną uwagę (tj. doświadczenie i kwalifikacje zawodowe oraz wykształcenie), dostrzec można, że w całym omawianym okresie, odsetek bezrobotnych bez wykształcenia średniego, wynosił co najmniej 40,1%. Był zatem wyższy niż w przypadku osób nieposiadających doświadczenia zawodowego (szczególnie od roku 2011) oraz nieposiadających kwalifikacji (w żadnym z okresów sprawozdawczych ich udział nie przekroczył 25%).

Odływ bezrobotnych z PUP w Siedlcach

Odływ bezrobocia stanowią osoby, które w danym okresie sprawozdawczym zostały z różnych powodów wyłączone z ewidencji bezrobotnych. Jak wynika z danych przedstawionych na wykresie nr 11. miesięcznie, w których odływ bezrobotnych co roku jest największy, to okres od marca do października.

Wykres 11. Odływ bezrobotnych w poszczególnych miesiącach w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach za lata 2010-2015

Tabela 14. Odplyw bezrobotnych z PUP w Siedlcach według przyczyny w latach 2009-2015

Bezrobotni rejestrujący się:	2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Ogółem	% ogółu odplywu	Ogółem	% ogółu odplywu	Ogółem	% ogółu odplywu	Ogółem	% ogółu odplywu	Ogółem	% ogółu odplywu	Ogółem	% ogółu odplywu	Ogółem	% ogółu odplywu
Podjęcie pracy	3831	37,6	4313	43,9	3874	47,6	3778	49,0	4413	52,1	4915	48,7	4888	51,4
W tym niesubsydiowanej	2766	27,2	3010	30,7	3520	43,3	3124	41,7	3718	43,9	4229	41,9	3935	41,4
W tym subsydiowanej	1065	10,5	1303	13,3	354	4,4	564	7,3	695	8,2	618	6,1	953	10,0
Rozpoczęcie szkolenia, w tym bony szkoleniowe	337	3,3	264	2,7	59	0,7	119	1,5	148	1,8	90	0,9	83	0,9
Rozpoczęcie stażu, w tym bony stażowe	1004	9,9	748	7,6	184	2,3	416	5,4	563	6,6	513	5,1	529	5,6
Rozpoczęcie przygotowania zawodowego	31	0,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rozpoczęcie pracy społecznie użytecznej	334	3,3	388	4,0	115	1,4	123	1,6	201	2,4	153	1,5	180	1,9
Rozpoczęcie realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub podpisania kontraktu socjalnego	55	0,5	69	0,7	60	0,7	58	0,8	87	1,0	68	0,7	-	-
Odmowy bez uzasadnionej przyczyny odpowiedniego zatrudnienia socjalnego lub podpisania kontraktu socjalnego	153	1,5	148	1,5	154	1,9	119	1,5	131	1,5	326	3,2	103	1,1
Niepotwierdzenia gotowości do pracy	3526	34,6	3096	31,5	2595	31,9	2154	27,9	2021	23,9	3014	29,9	2740	28,8
Dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	497	4,9	381	3,9	455	5,6	341	4,4	335	4,0	439	4,4	404	4,2
Podjęcia nauki	33	0,3	49	0,5	44	0,5	41	0,5	80	0,9	38	0,4	23	0,2
Osiągnięcie wieku emerytalnego	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	46	0,5
Ukończenia 60/65 lat	15	0,1	19	0,2	25	0,3	27	0,4	31	0,4	50	0,5	-	-
Nabycia praw emerytalnych lub rentowych	109	1,1	84	0,9	155	1,9	90	1,2	102	1,2	98	0,9	109	1,1
Nabycia praw do świadczenia przedemerytalnego	37	0,4	60	0,6	111	1,4	150	2,0	154	1,8	141	1,4	147	1,6
Inne	217	2,1	200	2,0	302	3,7	296	3,8	207	2,4	311	3,1	256	2,7
Ogółem	10179	100,0	9819	100,0	8311	100,0	7712	100,0	8473	100,0	10088	100,0	9508	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach za lata 2010-2015

W całym analizowanym okresie największą grupę stanowiły osoby, które podjęły pracę (najwięcej w roku 2013 – 52,1%). Drugą istotną przyczyną wyłączenia z ewidencji, było niepotwierdzenie gotowości do pracy (nawet do 1/3 ogółu wyłączeń z ewidencji). Ponadto innymi, najczęstszymi przyczynami odpływu bezrobotnych z PUP w Siedlcach było: rozpoczęcie stażu, rozpoczęcie szkolenia, rozpoczęcie pracy społecznie użytecznej, dobrowolna rezygnacja ze statusu bezrobotnego.

Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Osoby w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy określa art. 49 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Na przestrzeni lat definicja ulegała niewielkim zmianom. Zgodnie z obowiązującymi zapisami, osobami w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy są:

- bezrobotni do 30 roku życia,
- bezrobotni długotrwale,
- bezrobotni powyżej 50 roku życia,
- bezrobotni korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej,
- bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko z niepełnosprawnością do 18 roku życia,
- bezrobotni z niepełnosprawnością.²⁰

Jak wynika ze sprawozdań rocznych z działalności PUP w Siedlcach, w analizowanym okresie malał udział bezrobotnych do 25. roku życia oraz bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych. Wzrósł natomiast odsetek osób długotrwale bezrobotnych, bezrobotnych w wieku 50+, osób z niepełnosprawnością oraz kobiet, które po urodzeniu dziecka nie powróciły na rynek pracy.

Warto zwrócić uwagę, że w roku 2015 osoby bezrobotne, które nie ukończyły 30. roku życia stanowiły 1/3 ogółu bezrobotnych, długotrwale bezrobotni (powyżej 12 miesięcy) ponad połowę, a co czwarty bezrobotny był w wieku 50+.

Tabela 15. Osoby w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowane w PUP w Siedlcach w latach 2010-2015

	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Do 25. roku życia	1706	25,3	1595	23,2	1746	22,6	1704	20,8	1120	17,5	943	17,2
Do 30. roku życia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1868	34,0
Długotrwale bezrobotni	2947	43,7	3210	46,7	3645	47,1	4313	52,7	3505	54,8	2852	51,9
Powyżej 50. roku życia	1299	19,3	1329	19,3	1469	19,3	1749	21,4	1582	24,7	1357	24,7
Osoby z niepełnosprawnością	364	5,4	388	5,6	396	5,1	444	5,4	439	6,9	398	7,2
Bez kwalifikacji zawodowych	1680	24,9	1573	22,9	1764	22,8	1835	22,4	-	-	-	-
Bez doświadczenia zawodowego	2224	33,0	2092	30,4	2193	28,3	2305	28,2	-	-	-	-
Bez wykształcenia średniego	3311	49,1	3237	47,1	3642	47,1	3951	48,3	-	-	-	-
Samotnie wychowujący	418	bd	445	bd	525	bd	605	bd	-	-	-	-

²⁰ <http://www.przepisy.gofin.pl/przepisy/273,71335,0,0,20110731,3,0.html> dostęp z dnia 11.04.2016.

dziecko do 18 roku życia												
Kobiety które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	604	9,0	667	9,8	885	11,4	990	12,1	-	-	-	-
Bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia	143	2,1	149	2,2	185	2,4	200	2,4	-	-	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach za lata 2010-2015

Poniżej zaprezentowano krótką charakterystykę poszczególnych grup osób w szczególnej trudnej sytuacji na rynku pracy. Jak widać, na przestrzeni lat osoby charakteryzował określony zestaw cech, które determinowały ich sytuację na rynku pracy.

Rok 2010:

- **Do 25. roku życia** – największą grupą były osoby bez stażu pracy, poszukujące pracy od 1 do 3 miesięcy, mające wykształcenie średnie ogólnokształcące.
- **Powyżej 50. roku życia** - największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym 20-30 lat, poszukujące pracy od 1 do 3 miesięcy, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej.
- **Długotrwale bezrobotni** - największą grupą były osoby bez stażu pracy, mające 25-34 lata, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej.
- **Bez kwalifikacji zawodowych** - największą grupą były osoby bez stażu pracy, poszukujące pracy od 1 do 3 miesięcy, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej. Głównie w wieku 18-24 lata.
- **Bez doświadczenia zawodowego** - największą grupą były osoby bez stażu pracy, poszukujące pracy od 1 do 3 miesięcy, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej. Głównie w wieku 18-24 lata.
- **Bez wykształcenia średniego** - największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym 1-5 lat, od 1 do 3 miesięcy, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej. Głównie w wieku 45-54 lata.
- **Samotnie wychowujący dziecko do 18 roku życia** - największą grupą były osoby bez stażu pracy, poszukujące pracy od 1 do 3 miesięcy, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej. Głównie w wieku 25-34 lata.
- **Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka** - największą grupą były osoby bez stażu pracy, poszukujące pracy od 1 do 3 miesięcy, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej. Głównie w wieku 25-34 lata.
- **Osoby z niepełnosprawnością** – większość o lekkim stopniu niepełnosprawności, największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym do 1 roku, poszukujące pracy powyżej 24 miesięcy, mające 45-54 lata, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej.
- **Bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia** - największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym do 1 roku, poszukujące pracy od 1 do 3 miesięcy, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej.

Rok 2011:

- **Do 25. roku życia** – największą grupą były osoby bez stażu pracy, poszukujące pracy od 3 do 6 miesięcy, mające wykształcenie średnie ogólnokształcące.
- **Powyżej 50. roku życia** - największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym 20-30 lat, poszukujące pracy od 12 do 24 miesięcy, mające wykształcenie zasadnicze zawodowe.
- **Długotrwale bezrobotni** - największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym do 1 roku, mające 25-34 lata, mające wykształcenie zasadnicze zawodowe.
- **Bez kwalifikacji zawodowych** - największą grupą były osoby bez stażu pracy, poszukujące pracy od 12 do 24 miesięcy, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej. Głównie 18-24 lata.
- **Bez doświadczenia zawodowego** - największą grupą były osoby bez stażu pracy, poszukujące pracy od 12 do 24 miesięcy, mające wykształcenie wyższe. Głównie w wieku 18-24 lata.
- **Bez wykształcenia średniego** - największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym 1-5 lat, od 12 do 24 miesięcy, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej. Głównie 45-54 lata.
- **Samotnie wychowujący dziecko do 18 roku życia** - największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym do 1 roku, poszukujące pracy od 12 do 24 miesięcy, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej. Głównie 25-34 lata. Głównie w wieku 25-34 lata.
- **Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka** - największą grupą były osoby bez stażu pracy, poszukujące pracy od 12 do 24 miesięcy, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej. Głównie w wieku 25-34 lata.
- **Osoby z niepełnosprawnością** – większość o lekkim stopniu niepełnosprawności, największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym 10-20 lat, poszukujące pracy powyżej 24 miesięcy, mające 45-54 lata, mające wykształcenie zasadnicze zawodowe.
- **Bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia** - największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym od 1 do 5 lat, poszukujące pracy od 1 do 3 miesięcy, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej.

2012 rok:

- **Do 25. roku życia** – największą grupą były osoby bez stażu pracy, poszukujące pracy od 3 do 6 miesięcy, mające wykształcenie średnie ogólnokształcące.
- **Powyżej 50. roku życia** - największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym 20-30 lat, poszukujące pracy powyżej 24 miesięcy, mające wykształcenie zasadnicze zawodowe.
- **Długotrwale bezrobotni** - największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym do 1 roku, mające 25-34 lata, mające wykształcenie zasadnicze zawodowe.
- **Bez kwalifikacji zawodowych** - największą grupą były osoby bez stażu pracy, poszukujące pracy od 6 do 12 miesięcy, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej. Głównie 18-24 lata.
- **Bez doświadczenia zawodowego** - największą grupą były osoby bez stażu pracy, poszukujące pracy od 3 do 6 miesięcy, mające wykształcenie wyższe. Głównie w wieku 18-24 lata.
- **Bez wykształcenia średniego** - największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym 1-5 lat, od 6 do 12 miesięcy, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej. Głównie w wieku 45-54 lata.
- **Samotnie wychowujący dziecko do 18 roku życia** - największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym do 1 roku, poszukujące pracy od 12 do 24 miesięcy, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej. Głównie 25-34 lata. Głównie w wieku 25-34 lata.
- **Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka** - największą grupą były osoby bez stażu pracy, poszukujące pracy powyżej 24 miesięcy, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej. Głównie w wieku 25-34 lata.
- **Osoby z niepełnosprawnością** – większość o lekkim stopniu niepełnosprawności, największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym 10-20 lat, poszukujące pracy powyżej 24 miesięcy, mające 45-54 lata, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej.
- **Bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia** - największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym do 1 roku, poszukujące pracy od 6 do 12 miesięcy, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej.

2013 rok:

- **Do 25. roku życia** – największą grupą były osoby bez stażu pracy, poszukujące pracy od 3 do 6 miesięcy, mające wykształcenie zasadnicze zawodowe.
- **Powyżej 50. roku życia** - największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym 20-30 lat, poszukujące pracy powyżej 24 miesięcy, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej.
- **Długotrwale bezrobotni** - największą grupą były osoby ze stażem pracy

wynoszącym do 1 roku, mające 25-34 lata, mające wykształcenie zasadnicze zawodowe.

- **Osoby z niepełnosprawnością** – większość o lekkim stopniu niepełnosprawności, największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym 10-20 lat, poszukujące pracy powyżej 24 miesięcy, mające 45-54 lata, mające wykształcenie zasadnicze zawodowe.
- **Bez kwalifikacji zawodowych** - największą grupą były osoby bez stażu pracy, poszukujące pracy od 12 do 24 miesięcy, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej. Głównie w wieku 18-24 lata.
- **Bez doświadczenia zawodowego** - największą grupą były osoby bez stażu pracy, poszukujące pracy od 12 do 24 miesięcy, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej. Głównie w wieku 18-24 lata.
- **Bez wykształcenia średniego** - największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym 1-5 lat, poszukujące pracy powyżej 24 miesięcy, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej. Głównie w wieku 45-54 lata.
- **Samotnie wychowujący dziecko do 18 roku życia** - największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym do 1 roku, poszukujące pracy powyżej 24 miesięcy, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej. Głównie 45-54 lata. Głównie w wieku 25-34 lata.
- **Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka** - największą grupą były osoby bez stażu pracy, poszukujące pracy od 12 do 24 miesięcy, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej. Głównie w wieku 25-34 lata.
- **Bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia** - największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym do 1 roku, poszukujące pracy od 12 do 24 miesięcy, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej.

2014 rok:

- **Do 25. roku życia** – największą grupą były osoby bez stażu pracy, poszukujące pracy od 1 do 3 miesięcy, mające wykształcenie policealne zawodowe.
- **Powyżej 50. roku życia** - największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym 20-30 lat, poszukujące pracy powyżej 24 miesięcy, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej.
- **Długotrwale bezrobotni** - największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym do 1 roku, mające 25-34 lata, mające wykształcenie zasadnicze zawodowe.
- **Osoby z niepełnosprawnością** – większość o lekkim stopniu niepełnosprawności, największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym 10-20 lat, poszukujące pracy powyżej 24 miesięcy, mające 45-54 lata, mające wykształcenie zasadnicze zawodowe.

2015 rok:

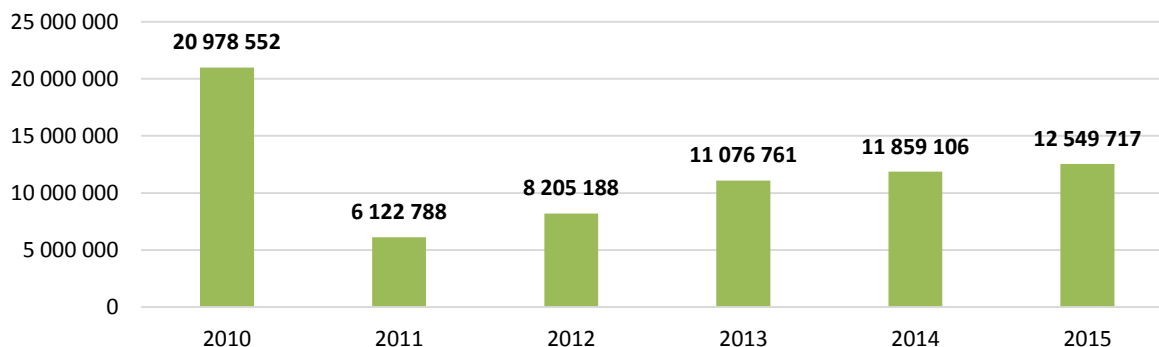
- **Do 25. roku życia** – największą grupą były osoby bez stażu pracy, poszukujące pracy od 1 do 3 miesięcy, mające wykształcenie policealne zawodowe.
- **Do 30. roku życia** – największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym do 1 roku, poszukujące pracy od 1 do 3 miesięcy, mające wykształcenie wyższe.
- **Powyżej 50. roku życia** - największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym 20-30 lat, poszukujące pracy powyżej 24 miesięcy, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej.
- **Długotrwale bezrobotni** - największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym do 1 roku, mające 25-34 lata, mające wykształcenie gimnazjalne i poniżej.
- **Osoby z niepełnosprawnością** – większość o lekkim stopniu niepełnosprawności, największą grupą były osoby ze stażem pracy wynoszącym 10-20 lat, poszukujące pracy powyżej 24 miesięcy, mające 45-54 lata, mające wykształcenie zasadnicze zawodowe.

Usługi PUP

Powiatowy Urząd Pracy realizuje szereg działań mających na celu aktywizację i przywrócenie na rynek pracy zarejestrowanych osób bezrobotnych. W roku 2015 na realizację aktywnych programów rynku pracy wydatkowano kwotę ponad 12,5 mln złotych. Było to najwięcej od roku 2010.

Co roku środki Funduszu Pracy wykorzystywane są na zasiłki dla bezrobotnych, realizację aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz pozostałe wydatki. Ich podział jest różny, co jest dobrze widoczne na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat. Wydatki na zasiłki wahały się od 22,7 w 2008 roku do 55,2% ogółu wydatków w roku 2011. Z kolei wydatki na aktywne formy walki z bezrobociem od 44,6 w roku 2013 do 71,9% w roku 2008.

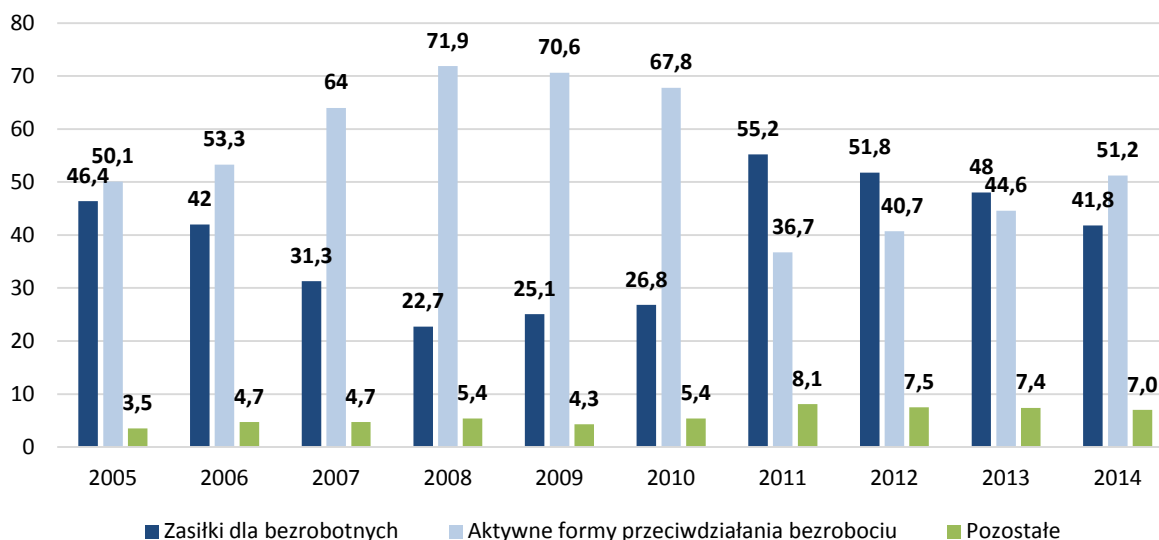
Wykres 12. Wydatki na aktywne programy rynku pracy w latach 2010-2015 (w zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach za lata 2010-2015

Wykres 13. Struktura wydatków ze środków Funduszu Pracy w latach 2005-2014 (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach za lata 2010-2015

Osoba bezrobotna kierując się do PUP, może skorzystać z wielu usług. Poza pośrednictwem pracy, usługami EURES, poradnictwem zawodowym czy pomocą w aktywnym poszukiwaniu zatrudnienia, możliwe jest otrzymanie środków na **rozpoczęcie działalności gospodarczej**. Zainteresowanie tą formą pomocy stale rośnie, w roku 2015 PUP w Siedlcach udzielił dotacji 194 bezrobotnym na łączną kwotę 4 mln złotych.

Wielkość wsparcia udzielanego przez PUP osobom bezrobotnym w latach 2009-2014, została zaprezentowana w poniższej tabeli.

Tabela 16. Realizacja wybranych usług PUP w latach 2009-2015

Forma wsparcia		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej	Liczba bezrobotnych, którzy skorzystali	409	395	78	158	164	171	194
	Wartość dotacji (zł)	bd	7 048 346	1 461 670	2 861 666	3 248 371	3 564 900	4 033 431
Wyposażenie i doposażenia stanowiska pracy	Liczba podmiotów, którym udzielono refundacji	bd	204	-	84	100	81	78
	Wartość refundacji (zł)	bd	4 115 610	-	1 503 621	2 156 459	1 619 723	1 565 810
	Liczba bezrobotnych, którzy podjęli pracę	bd	330	-	142	151	134	124
Szkolenia	Liczba bezrobotnych skierowanych na szkolenie	337	265	59	119	148	90	83
	Wydatkowano (zł)	bd	860 871	242 510	465 089	474 393	328 368	331 754
	Efektywność zatrudnieniowa	bd	38,9	63,8	53,8	70,7	87,60%	83,1
Refundacja kosztów studiów podyplomowych	Liczba bezrobotnych, którzy otrzymali refundację	-	32	-	-	-	-	-
	Wydatkowano (zł)	-	312 978	-	-	-	-	-
	Efektywność zatrudnieniowa	-	53,1	-	-	-	-	-
Prace interwencyjne	Liczba bezrobotnych skierowanych do prac	303	445	88	202	305	121	401
	Wydatkowano (zł)	bd	2 340 286	2 013 609	566 569	994 301	1 316 786	1 512 504
	Efektywność zatrudnieniowa	bd	85,1	86	72,2	78,7	95,6	39,9
Roboty publiczne	Liczba bezrobotnych skierowanych do prac	101	127	52	58	74	57	80
	Wydatkowano (zł)	bd	800 637	233 790	371 64	561 413	353 630	589 052
	Efektywność zatrudnieniowa	bd	50	70	57,7	52,2	93,8	65,3
Staż u pracodawcy	Liczba bezrobotnych skierowanych na staż	1004	748	184	416	563	513	529
	Wydatkowano (zł)	bd	5 122 643	2 010 014	2 225 666	3 368 178	4 239 295	3 567 560
	Efektywność zatrudnieniowa	bd	35,8	43,2	58,9	64,7	62,1	78,2
Prace społecznie użyteczne	Liczba bezrobotnych skierowanych do prac	bd	388	115	123	201	153	180
	Wydatkowano (zł)	bd	363 838	103 758	123 571	210 596	150 319	128 246
	Efektywność zatrudnieniowa	bd	3,6	6,1	14,9	17,8	31,3	8,1
Dofinansowanie wynagrodzenia dla bezrobotnych 50+	Liczba bezrobotnych, których wynagrodzenie dofinansowano	-	-	-	-	-	20	25
	Wydatkowano (zł)	-	-	-	-	-	43 577	230 129
Dodatek aktywizacyjny	Liczba osób, którym wypłacono dodatek	bd	304	323	336	409	365	315
	Wydatkowano (zł)	bd	191 814	196 917	249 666	266 383	276 237	233 273
Centrum Integracji Społecznej	Liczba osób, które rozpoczęły uczestnictwo w zajęciach CIS	bd	69	60	58	87	68	65
	Wydatkowano (zł)	bd	433 035	459 696	476 323	644 116	647 078	688 539
Krajowy Fundusz Szkoleniowy	Liczba podmiotów, które otrzymały środki	-	-	-	-	-	5	127
	Wydatkowano (zł)	-	-	-	-	-	23 768	1 780 039
	Liczba osób objętych programem	-	-	-	-	-	14	804

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach za lata 2010-2015

Ponadto:

- Bony dla osób do 30. roku życia (2014 rok)
 - 87 osób – bon stażowy
 - 30 osób – bon zatrudnieniowy
 - 9 osób – bon szkoleniowy
 - 7 osób – bon na zasiedlenie

W sumie 133 bezrobotnych. Łączna kwota wydatkowana: 487 671 zł.

- Bony dla osób do 30. roku życia (2015 rok)
 - 71 osób – bon stażowy
 - 29 osób – bon zatrudnieniowy
 - 25 osób – bon szkoleniowy
 - 25 osób – bon na zasiedlenie

W sumie 150 bezrobotnych. Łączna kwota wydatkowana: 1 401 139 zł.

Inne działania PUP w Siedlcach:

- Realizacja programów finansowanych z EFS (np. projekt systemowy „Moda na sukces”);
- Programy realizowane w ramach dodatkowych środków Funduszu Pracy z rezerwy MPiPS;
- Programy specjalnej (np. „Spróbuj ponownie”);
- Program Aktywnej Integracji;
- 2010 rok – stypendium na kontynuację nauki, refundacja składek KRUS, zwrot kosztów przejazdu do pracodawcy, refundacja kosztów opieki nad dzieckiem.

Bezpieczeństwo

Przestępczość

Komenda Miejska Policji w Siedlcach funkcjonuje na terenie działania dwóch odrębnych jednostek administracyjnych, tj. miasta Siedlce i powiatu siedleckiego.

Jak wynika z rocznych informacji o stanie bezpieczeństwa na terenie miasta Siedlec, liczba popełnianych przestępstw maleje. Ogółem w roku 2015 popełniono ich 1603, czyli o 3% więcej niż rok wcześniej, ale o 34% mniej niż w roku 2011.

Problem przestępczości dotyczy przede wszystkim takich czynów jak: kradzież cudzej własności, kradzież z włamaniem, przestępstwa gospodarcze. Szczególnie w odniesieniu do przestępstw gospodarczych można mówić o wysokiej, ponad 80-procentowej wykrywalności. W przypadku kradzieży, jest ona o połowę niższa.

Tabela 17. Przestępczość na terenie Siedlec w latach 2011-2015

Rodzaj przestępstwa	Stwierdzone					Wykrywalność w %				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
Zabójstwo	2	2	1	3	0	100	50	100	100	-
Kradzież cudzej rzeczy	387	425	282	264	263	28,5	41,5	36,5	31,72	40,23
Kradzież samochodu	36	23	22	25	12	11,1	22,2	27,3	19,23	26,67
Kradzież z włamaniem	423	399	235	341	216	37,8	30,1	40,9	43,48	41,28
Rozbój i wymuszenie rozbójnicze	90	64	33	26	39	70,2	81,3	72,7	84,62	71,79
Uszczerbek na zdrowiu	43	33	32	28	26	90,7	76,5	78,1	75,00	69,23
Bójka i pobicie	52	33	18	24	19	79,2	84,8	72,2	87,5	57,89
Narkomania	136	73	36	43	50	97,1	94,5	100	93,35	92,00
Uszkodzenie rzeczy	155	160	123	97	79	34,4	36,3	36,6	34,02	25,32
Przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu	48	60				97,9	100			
Ogółem przestępstwa o charakterze kryminalnym	1 639	1 604	1 116	1 166	977	52,7	53,6	52,7	bd	57,07
Nietrzeźwi kierujący	310	260	144	106	111	100	100	100	100	100
Przestępstwa drogowe	339	301	163	130	139	98,8	98,7	99,4	99,23	98,56
Przestępstwa gospodarcze	348	331	226	255	441	85,6	86,4	86,3	82,75	86,52
Ogółem przestępstwa	2 438	2 334	1 555	1 551	1 603	65,4	64,9	63,4	64,36	69,60

Źródło: opracowanie własne na podstawie rocznych informacji o stanie bezpieczeństwa na terenie miasta Siedlec

Wykroczenia i interwencje

W roku 2015 liczba wykroczeń wyniosła 5763. Było to o 2% więcej niż rok wcześniej, ale o 38% mniej niż w roku 2011. Najczęstsze wykroczenia, do jakich dochodzi na terenie Siedlec, to wykroczenia przeciwko:

- bezpieczeństwu i porządku w komunikacji,
- obyczajności publicznej,
- urządzeniom pożytku publicznego,

- porządkowi i spokojowi publicznemu,
- ustawie o wychowaniu w trzeźwości.

Liczba interwencji przeprowadzonych przez KMP w roku 2015 wyniosła 9812. Było to o 13% więcej niż w roku 2011, jednak w odniesieniu do trzech wcześniejszych lat, kiedy to liczba interwencji przekraczała 10 tysięcy, nastąpiła poprawa. Największy udział interwencji domowych w ogólnej liczbie interwencji odnotowano w roku 2012 – 10% (w tym 12% dotyczyło przemocy w rodzinie). W ostatnim okresie sprawozdawczym policjanci przeprowadzili 110 interwencji w przypadku przemocy domowej.

Warto zaznaczyć, że pomimo malejącej liczby interwencji domowych w ogóle, liczba interwencji dotyczących przemocy w rodzinie pozostaje na podobnym poziomie. W roku 2015, takie przypadki stanowiły 1/4 wszystkich interwencji domowych.

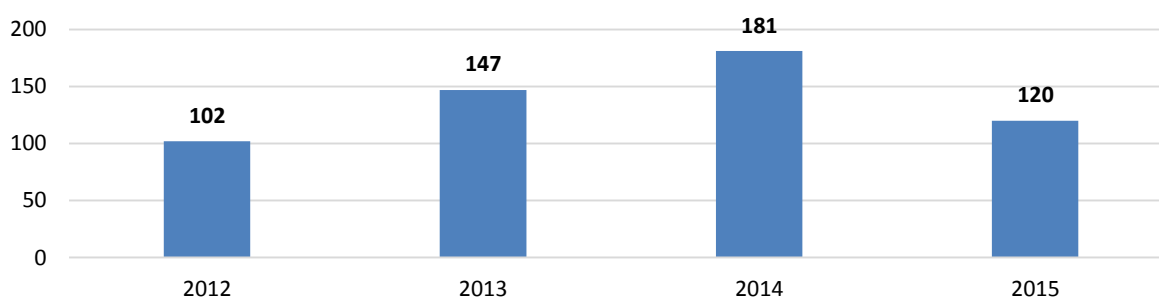
Tabela 18. Liczba wykroczeń i interwencji na terenie Siedlec w latach 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Wykroczenia	9 236	8 268	7 640	5644	5763
Interwencje	8 651	11 404	10 418	10 119	9 812
W tym domowe	Bd	1 124	789	620	447
W tym dotyczące przemocy w rodzinie	Bd	140	116	167	110

Źródło: opracowanie własne na podstawie rocznych informacji o stanie bezpieczeństwa na terenie miasta Siedlec

W roku 2015 Policja założyła 120 Niebieskich Kart, tym samym nastąpił spadek w porównaniu do dwóch wcześniejszych lat.

Wykres 14. Liczba Niebieskich Kart założonych przez Policję w latach 2012-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie rocznych informacji o stanie bezpieczeństwa na terenie miasta Siedlec

O dużej wykrywalności ujawnianych wykroczeń można mówić w odniesieniu do siedleckiej Straży Miejskiej. W roku 2012 wskaźnik wyniósł 75%, w roku 2013 79%, a w roku 2015 84%. Jednocześnie spada liczba interwencji prowadzonych przez Straż Miejską, które kończą się sankcjami (2012 – 6126, 2013 – 5926, 2015 – 5169). Najczęściej powtarzające się sankcje dotyczyły:

- wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji,
- wykroczeń przeciwko urządzeniom użyteczności publicznej,
- wykroczeń przeciwko porządkowi obyczajowości publicznej
- spożywania alkoholu w miejscu publicznym.

W 2012 roku do Komendy Miejskiej Policji przekazano 15 osób ujętych w trakcie popełniania czynu zabronionego. Ponadto strażnicy ujawnili 25 znamion o charakterze przestępstwa. W 2013 roku było to 12 osób ujętych w trakcie popełniania czynu zabronionego oraz 32 znamiona o charakterze przestępstwa, a w roku 2015 10 osób i 21 znamion o charakterze przestępstwa.

Bezpieczeństwo w ruchu drogowym

Od roku 2013 rośnie liczba zdarzeń drogowych. W roku 2015 było ich w sumie 1 240 (8% więcej niż w roku 2014), z czego 31 to wypadki, w których ucierpiało łącznie 41 osób (w tym czterech zabitych). Był to najtragiczniejszy rok w całym analizowanym okresie, pod względem liczby zabitych w wypadkach.

Tabela 19. Zdarzenia drogowe w latach 2011-2015

Lata	Wypadki			Kolizje	Ogółem zdarzenia drogowe
	Ogółem	Zabici	Ranni		
2011	34	1	42	1 134	1 168
2012	32	1	37	1 044	1 076
2013	30	0	36	1 101	1 131
2014	31	1	38	1 153	1 184
2015	31	4	37	1 209	1 240

Źródło: opracowanie własne na podstawie rocznych informacji o stanie bezpieczeństwa na terenie miasta Siedlce

Najczęstszymi przyczynami zdarzeń drogowych były:

- nieprawidłowe wyprzedzanie, omijanie, zawracanie, skręcanie i cofanie,
- niedostosowanie prędkości do warunków jazdy nieustąpienie pierwszeństwa,
- niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami.

Narkomania

W celu przeciwdziałania zjawisku narkomanii Wydział Prewencji KMP w Siedlcach prowadził szeroko zakrojoną działalność profilaktyczną, polegającą na omawianiu tematyki narkomanii na spotkaniach w szkołach z kadrą pedagogiczną, młodzieżą oraz rodzicami.

W roku 2015, liczba przestępstw narkotykowych wyniosła 50 i stanowiła 1,6% ogółu stwierdzonych przestępstw. Choć sama liczba, względem dwóch wcześniejszych lat wzrosła, to udział w ogóle przestępstw zmalał.

Tabela 20. Liczba przestępstw narkotykowych w latach 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba przestępstw narkotykowych	136	73	36	43	50
Udział w ogóle przestępstw	5,6%	3,1%	2%	4,3%	1,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie rocznych informacji o stanie bezpieczeństwa na terenie miasta Siedlec

Bezdomność i żebractwo

W sierpniu 2012 roku w KMP w Siedlcach powołano Koordynatora odpowiedzialnego za realizację przedsięwzięć dot. bezdomności oraz żebractwa, który pozostaje w stałym kontakcie z Kierownikiem Noclegowni dla Bezdomnych w Siedlcach, przy ul. Warszawskiej 133. W chwili obecnej posiada ona 40 miejsc + 10 miejsc dodatkowych w okresie nasilenia mrozów. W 2012 roku noclegownia przyjmowała tylko mężczyzn, zabezpieczając jednocześnie jedno awaryjne miejsce dla kobiety.

W 2012 roku z usług noclegowni skorzystały 584 osoby: przywiezione przez Policję, Straż Miejską, Pogotowie Ratunkowe ewentualnie te, które zgłosiły się same. Ze statystyki wynika, że osoby, które zgłosiły się same były trzeźwe, natomiast dowiezione przez odpowiednie służby były w stanie nietrzeźwości. W roku 2012 na terenie noclegowni zmarło 3 mężczyzn.

Na podstawie sporządzonej w KMP w Siedlcach mapy grupowania się osób bezdomnych stwierdzono dwa newralgiczne punkty miasta tj. dworzec PKP oraz dworzec PKS. Miejsca te znajdują się pod stałym nadzorem policjantów pionu prewencji KMP w Siedlcach.

Z kolei ze statystyk Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Siedlcach wynika, że istnieje potrzeba zwiększania liczby miejsc, w których schronienie mogłyby znaleźć osoby bezdomne, ponieważ rokrocznie liczba korzystających przekracza liczbę dostępnych miejsc.

Tabela 21. Liczba placówek udzielających wsparcia osobom bezdomnym, liczba miejsc i osób korzystających

	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba placówek udzielających wsparcia bezdomnym (noclegownia)	1	1	1	1	1
Liczba miejsc	40	40	40	40	40
Liczba korzystających	52	47	54	59	51

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPR w Siedlcach za lata 2010-2014 oraz danych statystycznych przekazanych przez MOPR w Siedlcach

W 2013 roku ujawniono 5 wykroczeń z art. 58. par. 2. kodeksu wykroczeń (natarczywe żebranie) oraz 3 wykroczenia z art. 104. k.w. (nakłanianie do żebractwa). Funkcjonowały dwie noclegownie, do których policjanci dowieźli 10 osób.

W roku 2014 nie stwierdzono takich wykroczeń.

Przestępczość nieletnich

Systematycznie spada liczba czynów karalnych popełnianych przez nieletnich oraz liczba nieletnich sprawców. Większość nieletnich sprawców czynów karalnych, to uczniowie gimnazjów, w mniejszym stopniu szkół podstawowych i średnich.

Tabela 22. Przestępczość nieletnich w latach 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Czyny karalne popełnione przez nieletnich	161	131	83	72	53
Liczba nieletnich, którzy popełnili czyny karalne	104	107	63	35	bd
Wskaźnik udziału nieletnich w ogólnej liczbie ustalonych podejrzanych	9%	9%	bd	Bd	bd

Źródło: opracowanie własne na podstawie rocznych informacji o stanie bezpieczeństwa na terenie miasta Siedlce

Na wnioski dyrektorów szkół, Straż Miejska kieruje patrol, którego głównym zadaniem jest zapobieganie patologiom szerzącym się wśród młodzieży szkolnej.

Działalność profilaktyczna

W realizacji zadań w zakresie prewencji kryminalnej, Policja współpracuje ze szkołami wszystkich szczebli, z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Siedlcach, Strażą Miejską, Strażą Ochrony Kolei, Komendą Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Siedlcach, Strażą Rybacką, Katolickim Radiem "Podlasie", Telewizją Kablową „Vectra”, wydawcami lokalnej prasy, radnymi, wójtami i samorządami gminnymi.

W Siedlcach realizowany jest szereg akcji, których celem jest zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców miasta:

- „Klikaj z głową” - akcja zainaugurowana została w styczniu 2010 roku. Jej celem jest pokazanie zarówno uczniom jak też pedagogom i rodzicom, jak mądrze i bezpiecznie korzystać z Internetu (rok 2012).
- „Więzienie – stracony czas” - projekt skierowany do uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Celem programu, którego integralną część stanowi projekcja filmu, jest ukazanie młodzieży szkolnej, jak nierozważne i ryzykowne zachowania w wieku dorastania mogą skomplikować im życie i zakończyć się pobytem za murami Zakładu Karnego. (rok 2012)
- Kampania „Bezpieczny senior” - Wśród omówionych przez policjantów zagadnień znalazły się: sposoby okradania osób starszych - m. in. oszustw „na wnuczka”, „na szklankę wody”, „na cygankę” itp., przemocy domowej wobec osób starszych, zagrożeń w ruchu drogowym, postępowania w przypadku transakcji gotówkowych: przy bankomacie, w banku, w urzędzie pocztowym, itp., zabezpieczenia mieszkań przed włamaniem, w tym pomoc sąsiedzka. (lata 2012-2015)
- Rajd „Bezpieczny i widoczny rowerzysta” (rok 2012)
- Kurs samoobrony dla kobiet (2012, 2015)
- I RAJD ROWEROWY „Wakacje z KMP Siedlce” (rok 2012)

Wspólnie z pracownikami PKP PLK S.A. z Siedlec oraz pracownikami Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Siedlcach na niestrzeżonym przejeździe kolejowy przy ul. Sokołowskiej w Siedlcach, policjanci przeprowadzili działania profilaktyczne w ramach akcji „Bezpieczny przejazd” (lata 2012-2015).

Ponadto policjanci w 2014 roku prowadzili działania w ramach cyklicznych przedsięwzięć takich jak „Bezpieczne Wakacje”, „Bezpieczne Ferie”, „Bezpieczna droga do szkoły”, „Lato w mieście”.

Niewątpliwie czynnikami mającymi istotny wpływ na stan bezpieczeństwa i porządku publicznego są bezdomność i bezrobocie. Skutkują one niedostatkami środków utrzymania, co w wielu wypadkach przyczynia się do poszukiwania dochodów, nie zawsze w sposób zgodny z prawem. Niekorzystna sytuacja na rynku pracy sprzyja zachowaniom przestępczym skierowanym przeciwko mieniu, dlatego też przewidywane jest utrzymanie przestępczości przeciwko mieniu na podobnym poziomie co w latach ubiegłych. Już w roku 2012 zauważono również tendencje przesuwania się pospolitej przestępczości kryminalnej w obszary przestępczości gospodarczej, w tym cyberprzestępczości.

Mając na uwadze aktualny stan zagrożenia przestępczością oraz prognozy w tym zakresie, w KMP w Siedlcach kontynuowane są działania zmierzające do poprawy stanu bezpieczeństwa oraz ograniczania przestępczości, m.in. poprzez:

- kontynuowanie współpracy w samorządem Siedlec oraz z mieszkańcami miasta,
- ukierunkowanej na ograniczenie przestępczości i niepożądanych zachowań,
- prowadzenie działań zmierzających do zwiększenia bezpieczeństwa na drogach, w tym wzmożenie kontroli prędkości i trzeźwości kierujących,
- eliminowanie przestępczości pospolitej najbardziej dokuczliwej dla społeczeństwa,
- zwiększenie pracy wykrywczej w obszarze przestępczości gospodarczej,
- ograniczenie przestępczości nieletnich i przeciwdziałanie patologiom społecznym (narkomania, alkoholizm, przemoc domowa), ze szczególnym uwzględnieniem ochrony dzieci i młodzieży
- prowadzenie racjonalnej i zgodnej z zasadą celowości polityki represyjnej dostosowanej do występujących zagrożeń.²¹

²¹ Prognoza przestępczości i zasadnicze kierunki pracy Komendy Miejskiej Policji w Siedlcach, na podstawie informacji o stanie bezpieczeństwa za rok 2013.

Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Do zadań własnych gminy należy, m.in.:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych oraz specjalnych zasiłków celowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- praca socjalna;
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania;
- dożywianie dzieci;
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu.

Do zadań zleconych gminie należy m.in. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Zadania zlecone finansowane są ze środków z budżetu Wojewody.

Do zadań własnych powiatu należy m.in.:

- prowadzenie specjalistycznego poradnictwa,
- przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;
- pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu do życia, młodzieży opuszczającej ww. placówki, mających braki w przystosowaniu się;
- udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach.

System pomocy społecznej w Mieście tworzą jednostki samorządowe, organizacje pozarządowe, kościoły, fundacje i stowarzyszenia działające w obszarze pomocy społecznej. Ustawa o pomocy społecznej umożliwia Radzie Miasta, jako organowi administracji samorządowej, zlecenie realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej i udzielanie dotacji na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadania zleconego organizacjom pozarządowym.

Zlecenie zadań z zakresu pomocy społecznej odbywa się po uprzednim przeprowadzeniu konkursu ofert. Zadaniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w zakresie zlecenia zadań z zakresu pomocy społecznej jest przygotowanie szczegółowych warunków konkursu, przygotowanie projektów umów zawieranych przez Prezydenta z organizacjami wybranymi w postępowaniu konkursowym, prowadzenie spraw związanych z realizacją zadań, przyjmowanie i analiza kwartalnych i/lub rocznych sprawozdań merytoryczno-finansowych z realizacji zadań oraz kontrola realizacji zadań, zgodnie z planem ustalonym przez Prezydenta Miasta.

Zgodnie z danymi Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Siedlce, w mieście działają 143 organizacje pozarządowe, z których 40 to organizacje pożytku publicznego.²²

Program współpracy Miasta Siedlce z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, przewiduje następujące formy współpracy Miasta z sektorem pozarządowym:

- Zlecenie realizacji zadań publicznych,
- Propagowanie akcji 1% podatku na rzecz OPP,
- Nagłaśnianie akcji organizacji pozarządowych w mediach,
- Publikacja informacji o działaniach organizacji pozarządowych na stronie internetowej, informowanie o aktualnych konferencjach, przekazywanie danych, pozyskiwanie i upowszechnianie materiałów, wymiana informacji,
- Udzielanie pisemnych rekomendacji,
- Obejmowanie honorowym patronatem organizowanych przedsięwzięć.

Współpraca finansowa polega na przyznawaniu dotacji na realizację zleconych zadań publicznych. W ostatnich latach największe środki finansowe są zaplanowane w budżecie na zadania z zakresu pomocy społecznej.

Tabela 23. Wsparcie finansowe w latach 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Pomoc społeczna				
Środki finansowe zaplanowane w budżecie (zł)	2 313 000,00	2 273 000,00	1 901 000,00	1 738 000,00
Podmioty realizujące zadania	8	9	10	8
Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym				
Środki finansowe zaplanowane w budżecie (zł)	656 000,00	723 062,00	870 000,00	870 000,00
Podmioty realizujące zadania	7	14	15	22
- podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej (2014 – nd.)				
- ochrona i promocja zdrowia,				
- działalność na rzecz osób z niepełnosprawnością,				
- nauka, szkolnictwo wyższe, oświata i wychowanie,				
- wypoczynek dzieci i młodzieży,				
- kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,				
- wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu,				
- turystyka i krajoznawstwo,				
- porządek i bezpieczeństwo publiczne,				

22

<http://www.bip.siedlce.pl/index.php?type=4&name=bt26&func=selectsite&value%5b0%5d=mnu23&value%5b1%5d=10> dostęp z dnia 03.04.2016

- promocja i organizacja wolontariatu,
- działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy, w zakresie określonym w pkt I-XII

Środki finansowe zaplanowane w budżecie (zł)	4 529 000,00	1 687 000,00	1 687 000,00	685 000,00
Podmioty realizujące zadania	52	48	48	43
Szkolenie i współzawodnictwo sportowe				
Środki finansowe zaplanowane w budżecie (zł)	-	1 780 000,00	2 966 400,00	2 898 000,00
Podmioty realizujące zadania	-	18	16	19

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z realizacji programu współpracy Miasta Siedlce z organizacjami pożytku publicznego

W ramach współpracy odbywają się cykliczne spotkania Rady Organizacji Pozarządowych z przedstawicielami Urzędu Miasta Siedlce, na których omawiano bieżące tematy dotyczące działalności stowarzyszeń.

Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „Styl Życia” realizuje zadanie zlecone pod nazwą Siedleckie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych, które zajmuje się wspieraniem i pomocą merytoryczną organizacjom działającym na terenie miasta (np. szkolenia eksperckie, spotkania szkoleniowo-integracyjne).

W roku 2014 i 2015 roku, na zlecenie Miasta Siedlce, 4 organizacje pozarządowe realizowały 6 zadań z zakresu pomocy społecznej (w 2013 roku 5 organizacji pozarządowych realizowało 9 zadań, w roku 2012 9 organizacji realizowało 10 zadań, w latach 2010-2011 9 organizacji pozarządowych realizowało 9 zadań).

Poza ww. zadaniami Miasto Siedlce zleciło, w trybie ustawy o pomocy społecznej, Stowarzyszeniu SOS Wioski Dziecięce w Polsce realizację zadania, którego przedmiotem jest prowadzenie całodobowej placówki opiekuńczo – wychowawczej, zapewniającej opiekę i wychowanie dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców. Z powiatami, z których pochodziły dzieci, zostały zawarte porozumienia w sprawie ponoszenia wydatków na ich utrzymanie. Wszelkie sprawy związane z realizacją zadania w imieniu Miasta Siedlce prowadzi Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.

Głównym celem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb oraz zapobieganie powstawaniu trudnych sytuacji życiowych, w szczególności przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Działania wspierające podejmowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie polegają w szczególności na pracy socjalnej oraz udzielaniu pomocy w formie pieniężnej i niepieniężnej. Dobrym narzędziem pracy socjalnej jest kontrakt socjalny, który mobilizuje osoby do aktywności w rozwiązywaniu swoich problemów, wyzwala z bierności i często wyuczonej bezradności, a z drugiej strony pozwala zidentyfikować i wyeliminować z pomocy społecznej osoby i rodziny, które nie są zainteresowane podjęciem własnych starań zmierzających do poprawy ich trudnej sytuacji życiowej, a jedynie korzystaniem ze świadczeń pomocy społecznej.

W 2015 roku w oparciu o 243 kontrakty socjalne prowadzono pracę socjalną z 208 osobami (w 2014 r. – 447 kontraktów socjalnych, w 2013 r. – 583 kontrakty socjalne). Połowa (51% - tj. 123) kontraktów socjalnych realizowanych w 2015 roku zakończono pozytywnie, osiągając cel zawarty w kontrakcie, 4% kontraktów socjalnych (tj. 10) zakończono przed upływem okresu, na jaki zostały zawarte (głównie z powodu podjęcia pracy przez klienta, zmiany miejsca zamieszkania, braku opieki nad dziećmi lub pogorszenia

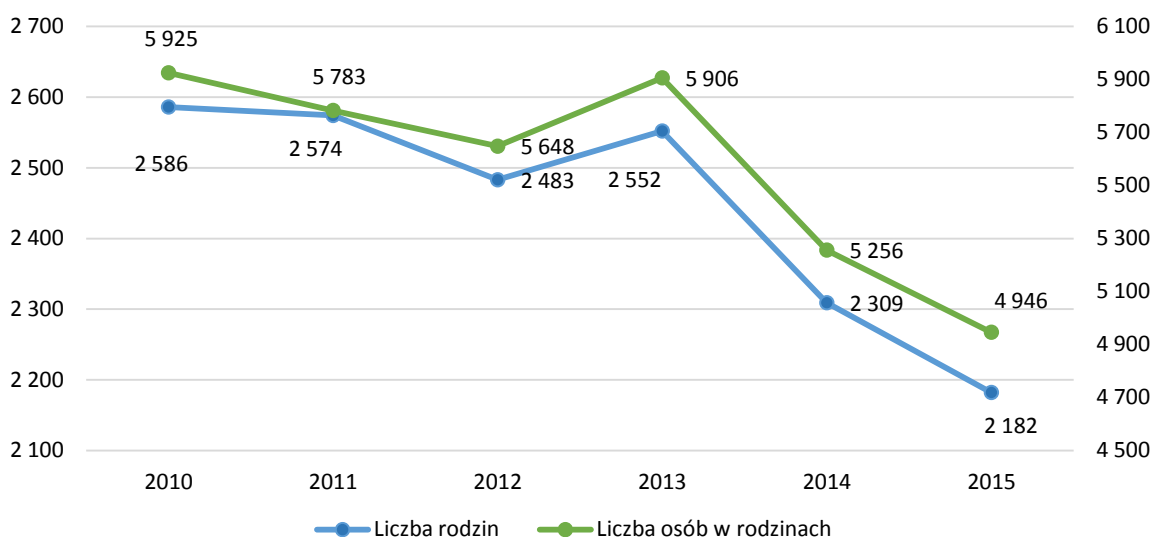
stanu zdrowia), 28% kontraktów socjalnych (tj. 68) pozostawało w realizacji na dzień 31.12.2015 r., 17% kontraktów socjalnych (tj. 42) zostało zerwanych. W sytuacji zerwania postanowień kontraktu socjalnego pracownik socjalny stosował sankcje przewidziane w kontrakcie.

Główne powody zerwania postanowień kontraktu socjalnego w 2015 roku:

- przerwanie abstynencji lub terapii w poradni leczenia uzależnień – 69% kontraktów zerwanych (41% zawartych w tym celu),
- nieprzystąpienie lub przerwanie realizacji Indywidualnego Programu Zatrudnienia Socjalnego w Centrum Integracji Społecznej – 31% kontraktów zerwanych (16% zawartych w tym celu).

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Siedlcach spada. W roku 2014 wyniosła 2 128 rodziny, czyli o 15,6% mniej niż w roku 2010.

Wykres 15. Rodziny objęte pomocą społeczną w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPR w Siedlcach za lata 2010-2014 oraz danych statystycznych przekazanych przez MOPR w Siedlcach

Należy zaznaczyć, że obecne kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej obowiązuje od 1 października 2015 roku i wynosi 634,00 zł dla osoby samotnie gospodarującej oraz 514,00 zł na osobę dla osoby gospodarującej w rodzinie. Podwyższenie kryterium w 2015 roku nie przełożyło się na wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej.

Niezmiennie od lat głównym powodem przyznawania pomocy rodzinom jest ubóstwo. Poziom występowania ubóstwa w 2015 r. zmniejszył się o 5,22 % w odniesieniu do roku 2014. Czynniki mającymi bezpośredni wpływ na poziom ubóstwa są w szczególności bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, uzależnienia, i te problemy, obok ubóstwa, są dominującymi wśród problemów rodzin ubiegających się o pomoc. Szczególnie widoczny jest wzrost problemu długotrwałej lub ciężkiej choroby.

Tabela 24. Powody przyznawania pomocy przez MOPR w Siedlcach w latach 2010-2015

	LICZBA RODZIN					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ubóstwo	1 411	1 699	1 748	1 817	1 724	1 634
Sieroctwo	9	3	5	3	1	3
Bezdomność	64	67	80	66	86	89
Potrzeba ochrony macierzyństwa	334	600	229	217	334	348
w tym wielodzietność	112	68	85	82	174	178
Bezrobocie	1 397	1 194	1 253	1 354	1 361	1 188
Niepełnosprawność	670	895	907	901	897	872
Długotrwała lub ciężka choroba	718	808	1 041	1 020	1 251	1 190
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem	368	522	477	565	544	546
Przemoc w rodzinie	27	46	43	35	27	19
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	184	321	313	302	327	260
Narkomania	13	12	18	15	11	15
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	64	46	43	56	72	40
Brak umiejętności w przystosowaniu się do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo - wychowawcze	35	13				
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	0	0	2
Zdarzenie losowe	15	12	7	9	3	15
Sytuacja kryzysowa	167	111	109	19	32	33
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPR w Siedlcach za lata 2010-2014 oraz danych statystycznych przekazanych przez MOPR w Siedlcach

Rodziny dotknięte problemem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego stanowią nadal dużą grupę klientów MOPR. W 2015 r. w 546 rodzinach stwierdzono występowanie tego problemu. Rodziny te, w szczególności rodziny niepełne i wielodzietne oraz rodziców z niepełnosprawnością intelektualną, objęte są poza stałym wsparciem w formie pracy socjalnej i pomocy finansowej, różnymi formami pomocy świadczonej przez placówki wsparcia dziennego (tzw. świetlice).

Szczególnie niepokojące jest, że problem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych dotyczy w znacznej części młodych, niezaradnych życiowo matek, wywodzących się z rodzin dysfunkcyjnych, które nie mając dobrych wzorców z własnych rodzin generacyjnych, wchodzą w kolejne, nietrwałe związki. Jak wynika ze sprawozdań z działalności MOPR w Siedlcach, widoczna jest nagła potrzeba stałego, wręcz codziennego towarzyszenia i wspierania takich rodzin.

Świadczeniem pieniężnym, które w sposób bezpośredni odnosi się do faktycznej sytuacji materialnej rodzin jest zasiłek okresowy. Jest to świadczenie obowiązkowe, przysługuje wszystkim rodzinom spełniającym ustawowe przesłanki, w szczególności kryterium dochodowe. Obowiązkowa wysokość zasiłku wynosi 50% różnicy pomiędzy kryterium dochodowym a dochodem. W ostatnim okresie sprawozdawczym (2015 rok)

pomocy w formie zasiłku okresowego udzielono 1 301 rodzinom (prawie 8 tysięcy świadczeń). Nastąpił spadek o 4,3% w porównaniu do 2014 r., w którym pomocą w tej formie objęto 1 360 rodzin (prawie 9 tysięcy świadczeń). W większości przypadków powodem udzielenia takiej pomocy było bezrobocie. Inne powody przyznawania zasiłku okresowego to m.in. długotrwała choroba, niepełnosprawność, wielodzietność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W 2015 r. każda rodzina otrzymała w roku średnio 6,12 świadczenia.

Tabela 25. Liczba świadczeń przyznanych w ramach zadań własnych gminy w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Zasiłki stałe	4 551	4 848	4 898	4 857	4 767	4 642
Zasiłki okresowe	8 250	8 263	9 038	9 979	8 849	7 961
Schronienie (noclegownia PKPS)	9 430	8 873	9 691	9 936	8 494	8 724
Usługi opiekuńcze (świadczone przez PKPS, MONAR)	96 018	80 513	75 478	53 299,5	44 220,5	36 611,5
Obiady dla najuboższych (dorośli) (w Inst. Kofoeda)	26 314	22 838	22 887	22 652	24 516	28 369
Obiady dla dzieci w szkole i przedszkolu	148 468	136 737	144 568	165 231	130 870	136 316
Zasiłki celowe i w naturze (m.in. na dożywianie, opał, leki, odzież, bilet)	4 003	4 061	2 798	2 705	2 699	2 557
Sprawienie pogrzebu	22	23	30	30	36	23
Odpłatność miasta za pobyt osób w DPS na terenie innej gminy	349*	392	458	555	610	626
Składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek stały, niepodlegające obowiązkowi ubez. zdr. z innego tytułu	4 003	4 288	4 423	4 265	4 016	3 906
Składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w CIS	317	389	389	427	425	486

*świadczenia liczone w miesiącach

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPR w Siedlcach za lata 2010-2015 oraz danych statystycznych przekazanych przez MOPR w Siedlcach

Pomoc w formie zasiłku stałego, który przyznawany jest osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, w 2015 r. otrzymało 468 osób (o 1,06% mniej niż w roku poprzednim).

Ciągle rosnąca liczba osób potrzebujących wsparcia niepieniężnego powoduje, że istnieje potrzeba stałej rozbudowy sieci placówek wspomagających. Obecnie na terenie miasta działają placówki wsparcia dziennego dla dzieci (w 2014 r. funkcjonowało 6 placówek), bezpłatna łaźnia, pralnia, magazyn odzieży, sprzętu domowego, żywności, przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego, 3 magazyny żywności dystrybuujące żywność dla organizacji pozarządowych. Osoby bezdomne znajdują schronienie w noclegowni.

Nadal pozostają aktualne następujące potrzeby:

- dalszy rozwój różnorodnych form reintegracji społecznej i zawodowej,
- dalsze zwiększanie liczby lokali socjalnych i komunalnych,
- tworzenie warunków do wspierania rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w celu wzmocnienia kompetencji rodzicielskich, poprzez zwiększenie zatrudnienia asystentów rodziny,
- zorganizowanie całodobowego, specjalistycznego ośrodka interwencji kryzysowej z chronionym hostelem i stałą kadrami specjalistów,
- zorganizowanie dziennego, specjalistycznego ośrodka wczesnej interwencji dla dzieci z opóźnieniami rozwojowymi i ich rodzin.

Liczba osób z Siedlec przebywających w Domu Pomocy w Siedlcach utrzymuje się na podobnym poziomie. W roku 2015 było to 81 osób.

Tabela 26. Liczba osób z Siedlec przebywających w Domu Pomocy Społecznej w Siedlcach (na koniec danego roku)

2010	2011	2012	2013	2014	2015
74	80	82	79	85	81

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPR w Siedlcach za lata 2010-2014 oraz danych statystycznych przekazanych przez MOPR w Siedlcach

Wzrasta natomiast liczba osób, w których koszty pobytu w Domu Pomocy Społecznej na terenie innego powiatu partycypuje Miasto Siedlce. Na początku analizowanego okresu (rok 2010) były to 32 osoby, a wydatki poniesione przez miasto wynosiły niespełna 600 tysięcy złotych. W roku 2015, liczba osób wyniosła 57, a koszty związane z ich pobytym w DPS ponad 1,5 mln złotych.

Tabela 27. Liczba osób, w których koszty pobytu w DPS na terenie innych powiatów partycypowało Miasto oraz wydatki poniesione na ten cel

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba osób	32	38	45	54	57	57
Wydatki poniesione przez Miasto (zł)	594 103	794 813	965 431	1 302 704	1 502 964	1 556 016

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPR w Siedlcach za lata 2010-2014 oraz danych statystycznych przekazanych przez MOPR w Siedlcach

Miejski Zespół Interdyscyplinarny

Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Siedlcach został powołany na mocy art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.). W dniu 28 czerwca 2011 r. Rada Miasta w Siedlcach podjęła Uchwałę Nr X/202/2011 w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania, której wykonanie powierzyła Prezydentowi Miasta Siedlce.

Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów z różnych instytucji, łącząca swoją wiedzę, umiejętności oraz możliwości wynikające z kompetencji instytucji, którą reprezentują, podejmująca współpracę i skoordynowane działania, mające na celu niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie zjawisku przemocy na terenie Miasta Siedlce.

Podstawą prawną funkcjonowania Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Siedlcach jest m. in.:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.)
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”(Dz. U. Nr 209 poz. 1245).

Zespół interdyscyplinarny powołuje grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie. Skład osobowy grup roboczych jest dostosowany do potrzeb konkretnej rodziny. W pracach grup roboczych brali udział przedstawiciele: Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Siedlcach, Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Siedlcach, Policji, oświaty, organizacji pozarządowych, Kuratorskiej Służby Sądowej, Kościoła Katolickiego, służby zdrowia.

W ostatnim okresie sprawozdawczym, od stycznia do grudnia 2015 r., do Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęły 84 (134 w 2014 r.) Formularzy „Niebieska Karta – A” z czego większość (74 Karty) założonych przez przedstawicieli Policji.

Przewodniczący Zespołu w 2015 r. powołał 75 (132 w 2014 roku) grup roboczych w celu rozwiązywania konkretnych problemów wynikających z przemocy w rodzinie. Łącznie w 2015 r. odbyło się 220 posiedzeń grup roboczych prowadzonych przez koordynatorów. Ponadto członkowie grup roboczych realizowali swoje zadania w terenie, docierając do poszczególnych rodzin w ramach wykonywanych obowiązków służbowych lub zawodowych.

Tabela 28. Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart” w okresie 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba „Niebieskich Kart” sporządzonych przez pracowników KMP	32	126	125	123	74
Liczba „Niebieskich Kart” sporządzonych przez pracowników ośrodków pomocy społecznej*	1	6	7	10	9
Liczba „Niebieskich Kart” sporządzonych przez pracowników oświaty	0	3	1	1	0
Liczba „Niebieskich Kart” sporządzonych przez przedstawicieli służby zdrowia	0	1	0	0	1
Liczba zakończonych procedur	0	53	78	64	57

* w 2013 r., 2014 r. i 2015 r. wykazana liczba formularzy „Niebieskiej Karty” dotyczy kart wszczynających procedurę

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPR w Siedlcach za lata 2010-2014 oraz danych statystycznych przekazanych przez MOPR w Siedlcach

W zdecydowanej większości sprawcami przemocy są mężczyźni – w roku 2015 82 mężczyzn na trzy kobiety. Rok wcześniej było to 121 mężczyzn na 6 kobiet, a w 2013 123 mężczyzn na 10 kobiet.

Zasiłki rodzinne

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Realizacja zadań MOPR w zakresie świadczeń rodzinnych polega na ustalaniu prawa do świadczeń, przygotowywaniu i wydawaniu decyzji administracyjnych, wypłacaniu przyznanych świadczeń, opracowywaniu sprawozdań i analiz, a także na egzekwowaniu nienależnie pobranych świadczeń.

Stale spada liczba rodzin korzystających z zasiłku rodzinnego. W roku 2010 było to (średnio miesięcznie) 2 440 rodzin, natomiast pięć lat później 1 706 rodzin (30% mniej). Rodziny najczęściej pobierają zasiłek na jedno lub dwoje dzieci. Odsetek rodzin pobierających zasiłek rodzinny na czworo i więcej dzieci w żadnym z okresów sprawozdawczych nie przekroczył 5,51%.

Tabela 29. Rodziny korzystające ze świadczeń rodzinnych

		Rodziny pobierające zasiłek rodzinny, w tym:	Na 1 dziecko	Na 2 dzieci	Na 3 dzieci	Na 4 i więcej dzieci	Dzieci, na które wypłacany jest zasiłek rodzinny
2010	Średnia miesięczna liczba	2 440	1 112	878	319	131	4 122
	%	100	45,57	35,98	13,07	5,37	x
2011	Średnia miesięczna liczba	2 198	983	822	281	112	4 122
	%	100	44,72	37,4	12,78	5,1	x
2012	Średnia miesięczna liczba	1 982	854	761	260	107	3 799
	%	100	43,09	38,4	13,12	5,39	x
2013	Średnia miesięczna liczba	1 848	752	733	261	102	3 570
	%	100	40,69	39,66	14,12	5,51	x
2014	Średnia miesięczna liczba	1 746	702	703	250	87	3 336
	%	100	40,21	40,26	14,32	4,98	x
2015	Średnia miesięczna liczba	1 706	683	692	233	92	3 297
	%	100	40,03	40,56	13,66	5,39	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPR w Siedlcach za lata 2010-2014 oraz danych statystycznych przekazanych przez MOPR w Siedlcach

Pieczna zastępcza

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie od 1 stycznia 2012 r. realizuje zadania własne gminy wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do których należy m.in. udzielanie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz tym, których dzieci zostały umieszczone w systemie pieczy zastępczej (w rodzinach zastępczych bądź placówkach opiekuńczo wychowawczych). Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, w formie pracy z rodziną, którą świadczą **asystenci rodziny**.

Wspieranie rodziny, oprócz pracy z rodziną, może być realizowane w formie pomocy w opiece i wychowaniu dziecka świadczonej przez placówki wsparcia dziennego. Placówki te prowadzone są na zlecenie Miasta.

W roku 2015 na terenie Siedlec funkcjonowało 61 rodzin zastępczych, w których przebywało 81 dzieci. W porównaniu do roku 2010 liczba rodzin uległa zmniejszeniu (z 70), natomiast liczba dzieci wzrosła (z 88). Ponadto, 26 dzieci pochodzących z Siedlec, przebywało w sumie w 17 rodzinach zastępczych funkcjonujących poza terenem miasta.

Tabela 30. Rodziny zastępcze i dzieci przebywające w tych rodzinach

	Rodziny zastępcze zamieszkałe na terenie miasta Siedlce		Rodziny zastępcze zamieszkałe na terenie innych powiatów, w których przebywają dzieci pochodzące z miasta Siedlce	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach
2010	70	88	17	26
2011	72	91	11	19
2012	67	87	9	16
2013	69	91	10	17
2014	63	83	12	19
2015	61	81	17	26

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPR w Siedlcach za lata 2010-2014 oraz danych statystycznych przekazanych przez MOPR w Siedlcach

Większość z 61 rodzin zastępczych stanowiły rodziny spokrewnione, pozostałe to rodziny niezawodowe. Do 31 grudnia 2011 roku aspekty prawne dotyczące opieki nad dzieckiem i rodziną regulowała ustawa o pomocy społecznej. Ustawodawca wymieniał wówczas rodziny zastępcze spokrewnione, niespokrewnione i zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. Obecnie opisane wyżej kwestie reguluje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332 z późn. zm.), która wśród form rodzinnej pieczy zastępczej wymienia rodzinny dom dziecka oraz rodziny zastępcze z podziałem na spokrewnione (które mogą utworzyć osoby będące wstępniymi dziecka lub jego rodzeństwem), niezawodowe oraz zawodowe. Różnice w statystykach ostatnich dwóch lat związane są więc głównie z zawężeniem definicji rodziny zastępczej spokrewnionej.

Tabela 31. Rodziny zastępcze zamieszkałe na terenie miasta Siedlce i dzieci przebywające w tych rodzinach według pokrewieństwa

	Liczba rodzin zastępczych zamieszkałych na terenie miasta Siedlce		Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych zamieszkałych na terenie miasta Siedlce	
	Spokrewnione z dzieckiem*	Niespokrewnione z dzieckiem	Spokrewnione z dzieckiem	Niespokrewnione z dzieckiem
2010	68	3	88	4
2011	70	3	88	3
	Spokrewnione	Niezawodowe	Spokrewnione	Niezawodowe
2012	51	16	69	18
2013	53	16	73	18
2014	51	12	70	13
2015	48	13	64	17

* w jednej rodzinie mogło przebywać więcej niż jedno dziecko

(Dane w tabeli podane są narastająco w ciągu całego roku)

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPR w Siedlcach za lata 2010-2014 oraz danych statystycznych przekazanych przez MOPR w Siedlcach

Najwyższą łączną liczbę dzieci z terenu Siedlec, przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych odnotowano w roku 2011 – 80 dzieci, z czego ponad połowa przebywała w placówkach na terenie innych powiatów. Obecnie z 72 dzieci przebywających w placówkach, 26 znajduje się w placówkach poza Siedlcami.

Tabela 32. Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
łączna liczba dzieci z Siedlec przebywających w „Domu pod Kasztanami” w Domu Dziecka w Siedlcach	22	26	26	22	23	28
łączna liczba dzieci z Siedlec przebywających w Rodzinnym Domu Dziecka Nr 1 w Siedlcach	3	3	3	0	0	0
łączna liczba dzieci z Siedlec przebywających w Wiosce Dziecięcej SOS w Siedlcach	3	7	7	11	11	18
łączna liczba dzieci z Siedlec przebywających w placówkach na terenie innych powiatów	41	44	35	36	30	26

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPR w Siedlcach za lata 2010-2014 oraz danych statystycznych przekazanych przez MOPR w Siedlcach

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności i rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

W ramach realizacji zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, każdy powiat ma obowiązek prowadzenia orzecznictwa do tzw. celów pozarentowych, poprzez powołanie powiatowych zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności. W Mieście Siedlce zadanie to realizuje Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, działający w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie. Zespół obejmuje swoim działaniem 4 powiaty: Miasto Siedlce oraz, na

mocy zawartych porozumień, Powiat Siedlecki (ziemski), Powiat Sokołowski i Powiat Łosicki.

W roku 2015 wydano 2,5 tysiąca orzeczeń dla mieszkańców Siedlec. Było to 7,8% więcej niż rok wcześniej i 15,1% więcej niż pięć lat wcześniej. Większość decyzjo orzekała o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Orzeczenia wydawane mieszkańcom Siedlec, stanowią niemal połowę wszystkich orzeczeń wydawanych przez PZON działający przy MOPR w Siedlcach.

Tabela 33. Rodzaje orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności mieszkańcom miasta Siedlce

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba orzeczeń o zaliczeniu do osób z niepełnosprawnością ¹	453	443	436	355	341	408
Liczba orzeczeń z określeniem stopnia niepełnosprawności ² , w tym:	1 641	1 553	1 887	1 881	1 836	2 093
Znacznego	359	358	373	298	278	336
Umiarkowanego	880	849	976	982	935	1 167
Lekkiego	402	346	538	601	623	523
Liczba orzeczeń o niezaliczeniu do osób z niepełnosprawnością	49	36	19	122	95	20
Liczba orzeczeń o odmowie wydania orzeczenia uwzględniającego zmianę stanu zdrowia	29	32	45	46	47	47
Razem	2 172	2 064	2 464	2 404	2 319	2 501

¹dotyczy osób przed 16-stym rokiem życia; ²dotyczy osób po 16-stym roku życia

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPR w Siedlcach za lata 2010-2014 oraz danych statystycznych przekazanych przez MOPR w Siedlcach

Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnością realizowana jest w oparciu o przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Zakres rehabilitacji społecznej realizowanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie obejmuje dofinansowanie:

- likwidacji barier funkcjonalnych, tj. architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnością,
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (tj. pieluchomajtki, protezy, kule, cewniki, buty ortopedyczne, aparaty słuchowe),
- uczestnictwa osób z niepełnosprawnością i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnością,
- działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej prowadzonego przez Caritas Diecezji Siedleckiej.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie sprawuje również nadzór nad działalnością Warsztatu Terapii Zajęciowej. Środki finansowe na realizację zadań pochodzą z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W sumie najwięcej środków przeznaczono w roku 2012 (1,4 mln złotych) oraz 2015 (1,3 mln złotych), z czego najwyższe kwoty przeznaczono na dofinansowanie działalności WTZ (zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych kwota otrzymana z PFRON nie może pokrywać więcej niż 90% kosztów działalności WTZ, do sfinansowania pozostałych 10% zobowiązane są powiaty, na terenie których zamieszkują uczestnicy zajęć w WTZ) oraz turnusów rehabilitacyjnych.

Tabela 34. Wykorzystanie środków PFRON na dofinansowanie do likwidacji barier funkcjonalnych, zaopatrzenia w sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze, turnusów rehabilitacyjnych, działalności WTZ oraz sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnością w latach 2010-2015

	Liczba osób						Kwota (zł)					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Dofinansowanie do likwidacji barier funkcjonalnych	7	0	20	0	0	10	50 968	0	240 943	0	0	88 591
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze	292	363	338	270	277	327	128 797	254 606	238 914	179 975	233 200	338 076
Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych	220	314	503	363	500	335	162 687	208 977	417 654	311 043	442 345	334 077
Dofinansowanie działalności WTZ	30	30	30	30	30	35	443 879	443 869	443 880	443 880	443 880	517 860
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnością (liczba organizacji)	6	0	6	6	6	6	20 000	0	28 626	29 600	26 032	23 942
Razem	x	x	x	x	x	x	806 331	907 452	1 445 521	964 498	1 145 457	1 302 546

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPR w Siedlcach za lata 2010-2014 oraz danych statystycznych przekazanych przez MOPR w Siedlcach

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Siedlcach na mocy Umowy zawartej pomiędzy Miastem Siedlce a Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych realizował w 2014 r. pilotażowy program „Aktywny Samorząd”, którego głównym celem było eliminowanie lub zmniejszanie barier ograniczających uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym, zawodowym i edukacyjnym. Pomoc w ramach Programu udzielana była osobom z niepełnosprawnością w wieku aktywności zawodowej, posiadającym aktualne orzeczenie o niepełnosprawności lub przyznaną grupę inwalidzką. W przypadku wniosków, które zostały zakwalifikowane do dofinansowania, Prezydent Miasta Siedlce zawarł z Beneficjentami umowy na, podstawie których wypłacano dofinansowania. Środki finansowe

na realizację zadań w ramach pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” pochodzą z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W sumie najwięcej środków przeznaczono w roku 2014 – 247 tysięcy złotych, z czego najwyższe kwoty przeznaczono na pomoc w uzyskaniu wykształcenia na wyższym poziomie (123 tysiące złotych; dofinansowano 26 wniosków), pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzi elektrycznym (prawie 72 tysiące złotych; dofinansowano cztery wnioski) oraz pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne (25 tysięcy złotych; dofinansowano dwa wnioski).

Tabela 35. Dane statystyczne dotycząc programu „Aktywny Samorząd” za lata 2010-2015

	Liczba dofinansowanych wniosków				Kwota (zł)			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu	0	1	0	*	0,00	3 300,00	0,00	*
Pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B	0	2	1	2	0,00	2 242,00	975,00	2 504,50
Pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania	5	7	4	*	36 959,10	47 195,50	13 605,80	*
Dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania	0	1	0	0	0,00	440,00	0,00	0,00
Pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	3	1	4	*	31 656,00	11 673,00	71 800,00	*
Pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	2	2	2	5	6 000,00	3 118,00	3 600,00	7 012,00
Pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne	*	1	1	2	*	12 600,00	25 000,00	33 112,00
Pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny	*	0	0	0	*	0,00	0,00	0,00
Pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej	1	4	5	9	889,10	4 385,57	5 036,25	12 432,79
Pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	*	56	56	56	*	80 971,00	126 990,00	121 338,00
RAZEM	11	75	73	74	75 504,20	165 925,07	247 005,07	176 399,29

*-zadanie nie było realizowane przez PFRON w danym roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPR w Siedlcach za lata 2010-2014 oraz danych statystycznych przekazanych przez MOPR w Siedlcach

Warsztat Terapii Zajęciowej

Warsztat Terapii Zajęciowej w Siedlcach jest placówką pobytu dziennego czynną od poniedziałku do piątku. Terapia zajęciowa w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej odbywa się w grupach w pracowniach tematycznych:

- Pracowni Gospodarstwa Domowego,
- Pracowni Rękodziela Artystycznego,
- Pracowni Krawieckiej,
- Pracowni Multimedialnej,
- Pracowni Doświadczenia Świata, Muzyki i Teatru,
- Pracowni Reklamowo-Poligraficznej,
- Pracowni Techniczno-Stolarskiej – od 29.12.2014.

Każdy z uczestników realizuje indywidualny program terapii, który jest tworzony i weryfikowany na podstawie zgromadzonych dokumentów, wywiadu w domu rodzinnym, obserwacji działań i zachowań w Warsztacie, szczegółowej punktowej oceny.

Rodzaj prowadzonych zajęć obowiązkowych:

1. Ogólne usprawnianie,
2. Rozwijanie umiejętności życia codziennego,
3. Przygotowanie do życia w środowisku społecznym,
4. Rozwijanie psychofizycznych sprawności niezbędnych w pracy,
5. Rozwijanie umiejętności zawodowych,
6. Rozwijanie innych umiejętności przy zastosowaniu różnych technik terapii.

Uczestnicy biorą też udział w dodatkowych zajęciach np. imprezy kulturalne, wycieczki, warsztaty i spotkania wyjazdowe, bale, zabawy, imprezy okolicznościowe, publiczne występy artystyczne, konkursy.

Pomoc świadczona rodzinom uczestników:

1. Pomoc w rozwiązywaniu spraw dotyczących zdrowia uczestników Warsztatu i zmniejszających skutki ich niepełnosprawności.
2. Pomoc przy rozwiązywaniu życiowych problemów rodziny.
3. Udzielanie informacji o możliwościach otrzymania pomocy finansowej ze środków PFRON w ramach programów celowych i zadań własnych i zleconych samorządom terytorialnym oraz pomoc w przygotowaniu stosownych wniosków.
4. Udzielanie informacji o przysługujących prawach.

WTZ w Siedlcach współpracuje z:

1. Wszystkimi organizacjami pozarządowymi działającymi w Siedlcach w imieniu i na rzecz osób z niepełnosprawnością w zakresie rehabilitacji społecznej.
2. Instytucjami działającymi w Siedlcach, powiecie siedleckim i w innych okolicznych powiatach na rzecz osób z niepełnosprawnością.
3. Administracją publiczną samorządową i państwową z siedzibami w Siedlcach.
4. Sponsorami.
5. Mediami.

Najliczniejszą grupą uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej są osoby w wieku 30-39 lat. W zajęciach nie uczestniczą osoby mające od 18 do 20 lat oraz powyżej 49 lat. Ogólna liczba uczestników zwiększa się – w latach 2011-2012 było to 30 osób rocznie, w roku 2012 32 osoby, natomiast w kolejnych dwóch latach po 38 osób.

Tabela 36. Uczestnicy Warsztatu Terapii Zajęciowej w Siedlcach w latach 2011-2015, podział ze względu na wiek

	2011	2012	2013	2014	2015
18-20 lat	0	0	0	0	0
21-29 lat	11	11	12	13	11
30-39 lat	14	14	15	20	16
40-49 lat	5	5	5	5	11
50-59 lat	0	0	0	0	0

Źródło: sprawozdania z działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej Caritas Diecezji Siedleckiej w Siedlcach

Najliczniejszą grupą uczestników Warsztatu są osoby upośledzone w stopniu znacznym. W zajęciach nie uczestniczą osoby upośledzone w stopniu lekkim.

Tabela 37. Uczestnicy Warsztatu Terapii Zajęciowej w Siedlcach w latach 2011-2015, podział ze względu na stopień niepełnosprawności

	2011	2012	2013	2014	2015
Znaczny	23	23	23	27	27
Umiarkowany	7	7	9	11	11
Lekki	0	0	0	0	0

Źródło: sprawozdania z działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej Caritas Diecezji Siedleckiej w Siedlcach

Środowiskowe Domy Samopomocy

Do środowiskowych domów samopomocy funkcjonujących w Siedlcach kierowane są osoby z terenu innych gmin: gminy Siedlce, miasta i gminy Mordy, gminy Zbuczyn, gminy Korczew, gminy Paprotnia, gminy Przesmyki, gminy Wiśniew na podstawie zawartych porozumień.

1. Środowiskowy Dom Samopomocy w Siedlcach dla osób z niepełnosprawnością intelektualną i osób z autyzmem, przy ul. Dzieci Zamojszczyzny 39

Środowiskowy Dom Samopomocy jest jednostką organizacyjną resortu pomocy społecznej działającą na zasadach zadania zleconego samorządom, fundacjom, stowarzyszeniom. Uważa się, że ŚDS-y stanowią główne ogniwo w budowaniu sieci oparcia społecznego w gminie i powiecie. Są one jedną z możliwości dającą szansę przewlekłym chorym psychicznie i z niepełnosprawnością intelektualną na godne życie i samodzielny wybór jego stylu. Przepisy prawne umożliwiające powoływanie Środowiskowych Domów Samopomocy to:

- ustawa z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej,

- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

Działający w Siedlcach Środowiskowy Dom Samopomocy oferuje:

- Treningi funkcjonowania w życiu codziennym (obsługi sprzętów i urządzeń domowych, kulinarny, higieny, sprzątania, budżetowy).
- Treningi umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów.
- Trening umiejętności spędzania czasu wolnego.
- Poradnictwo psychologiczne.
- Realizacja pomocy w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych.
- Realizacja pomocy w załatwianiu spraw urzędowych.
- Realizacja niezbędnej opieki.
- Realizacja terapii ruchowej.
- Realizacja wyżywienia.
- Aktywizacja w kierunku uczestnictwa w innych formach w ramach WTZ, podjęcia zatrudnienia lub inne.
- Dowożenie do ośrodka.
- Współpraca z podmiotami w środowisku lokalnym.

W roku 2014 ŚDS dysponował 25 miejscami, było to pięć więcej niż w latach 2012-2013. Liczba uczestników wyniosła 27 osób (w roku 2013 było to 28 osób, a w roku 2012 26 osób).

Poza liczbą miejsc, wzrosła również dzienna średnia frekwencja, która wyniosła w roku 2014 20,3 (w roku 2013 było to 19,1, natomiast w 2012 18,8).

Największym zainteresowaniem niezmiennie cieszą się zajęcia muzyczne, rehabilitacyjno-sportowe oraz trening umiejętności społecznych.

Łączna kwota wydatków w roku 2014 wyniosła 323 361,81 zł. Było to o 34% mniej niż w roku 2013. 20 osób korzystało z usług ŚDS nieodpłatnie, natomiast płatność wniosło sześć osób. Rok wcześniej liczba uczestników wnoszących płatność wynosiła pięć osób (19 korzystało nieodpłatnie), a łączna kwota wydatków 493 012,02 zł. Było to o 81% więcej niż w roku 2012, kiedy suma wydatków odpowiadała kwocie 271 753,17 zł.

2. Środowiskowy Dom Samopomocy działający przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie, przy ul. Sienkiewicza 32

Środowiskowy Dom Samopomocy działający przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie jest ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji za środowiskiem. W 2015 r. z zajęć terapeutycznych ŚDS korzystało 45 osób, w tym 33 na podstawie decyzji administracyjnych oraz 17 klubowiczów.

Środowiskowy Dom Samopomocy świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. W 2015 roku realizowane były następujące formy wsparcia:

- Zajęcia kulinarne.
- Zajęcia komputerowe.
- Zajęcia sportowe.
- Zajęcia sportowe na sali gimnastycznej.
- Basen.
- Trening relaksacyjny.
- Trening umiejętności ART.
- Trening budżetowy.
- Zajęcia techniczno-rękodzielnicze.
- Gimnastyka.
- Trening edukacyjny.
- Zajęcia muzyczne.
- Zajęcia czystości osobistej.
- Indywidualne wsparcie psychologiczne.
- Zajęcia z elementami psychoterapii.
- Treningi psychoedukacyjne.
- Zdrowy styl życia.
- Pracownia Działań Twórczych.

Dodatkowo organizowano spotkania i imprezy integracyjne. Jak zaznacza się w sprawozdaniach z działalności MOPR, udział w zajęciach w ŚDS dla większości uczestników stanowił jedyną alternatywę na wyjście z domu oraz aktywną obecność w środowisku lokalnym. Uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym stanowi ważny aspekt w szeroko rozumianej rehabilitacji społecznej oraz jest okazją do łamania stereotypów na temat osób chorych psychicznie.

Ochrona zdrowia

W Siedlcach funkcjonuje 58 podmiotów ambulatoryjnych, ich liczba stale wzrasta. Za wyższą liczbą przychodni idzie większa dostępność ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. W roku 2014 na 10 tys. mieszkańców Siedlec przypadało 7,57 przychodni (od roku 2010 wartość ta rośnie), podczas gdy wartość wskaźnika dla województwa wynosiła 4,92, a dla kraju 5,21.

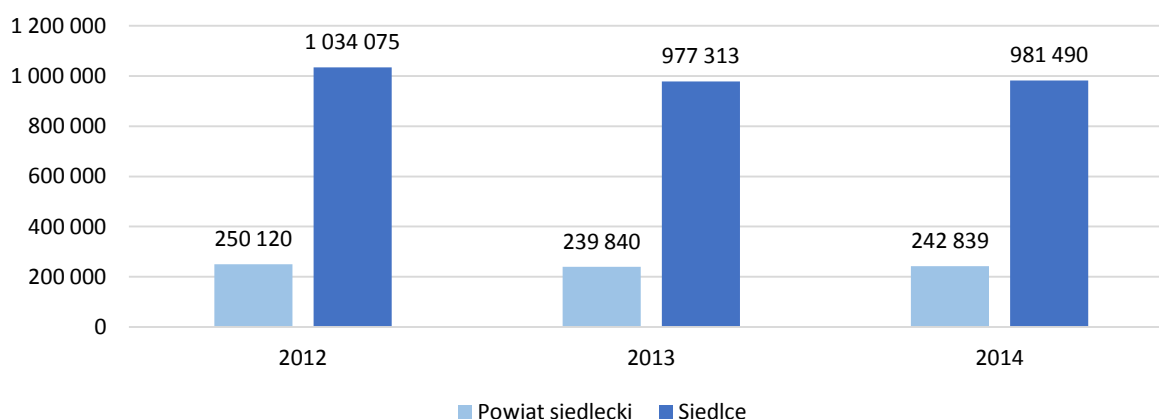
Tabela 38. Liczba podmiotów ambulatoryjnych w latach 2010-2014

		Polska	Mazowieckie	Siedlce
przychodnie ogółem	2010			48
	2011			55
	2012			56
	2013			54
	2014			58
przychodnie na 10 tys. ludności	2010	4,31	3,78	6,29
	2011	4,97	4,65	7,19
	2012	5,04	4,71	7,33
	2013	5,07	4,78	7,07
	2014	5,21	4,92	7,57

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Zarówno liczba porad ambulatoryjnych, jak i w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, udzielanych mieszkańcom Siedlec oraz powiatu siedleckiego, pozostaje od lat na zbliżonym poziomie (wykres 16. i 17.).

Wykres 16. Liczba porad lekarskich (ambulatoryjna opieka zdrowotna) w powiecie siedleckim i Siedlcach w latach 2012-2014

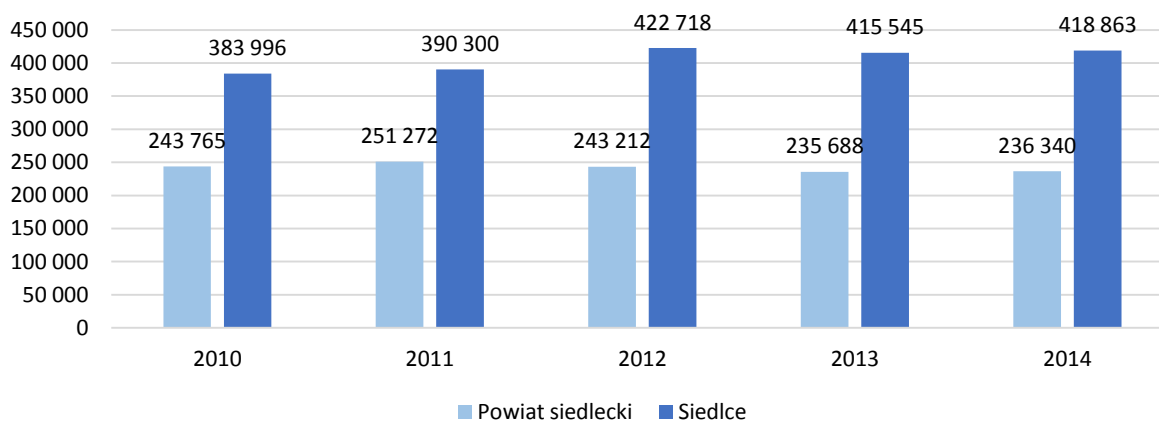

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Jak wynika z danych Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Siedlcach, w roku 2015 udzielono 217 091 porad lekarskich w ramach podstawowej opieki zdrowotnej. Począwszy od roku 2012 (najwcześniejsze dostępne dane), ich liczba stale rośnie.

Wykres 17. Liczba porad lekarskich (podstawowa opieka zdrowotna) w powiecie siedleckim i Siedlcach w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

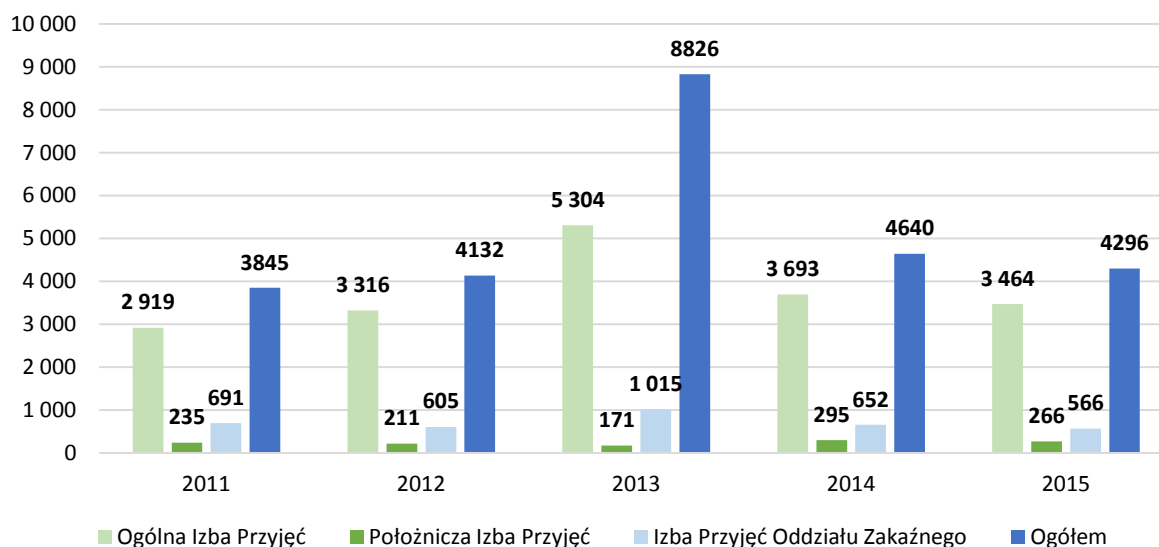
Ogółem w roku 2015, w Izbie Przyjęć przy ul. Starowiejskiej 15 w Siedlcach zrealizowano 4,3 tysiąca porad ambulatoryjnych, z czego najwięcej, tak jak w latach poprzednich, w ogólnej Izbie Przyjęć (80,6%). Było to o 8% mniej niż rok wcześniej, lecz o 12% więcej niż w roku 2011.

Największą liczbę porad (nie licząc udzielonych w Położniczej Izbie Przyjęć) zrealizowano w roku 2013 – 8,8 tysiąca.

W ostatnim analizowanym okresie sprawozdawczym, odnotowano najniższą liczbę porad udzielonych w Izbie Przyjęć Oddziału Zakaźnego.

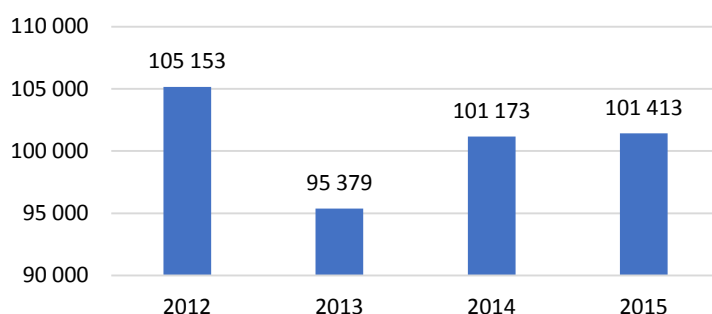

Wykres 18. Liczba porad ambulatoryjnych udzielanych w Izbie Przyjęć przy ul. Starowiejskiej 15 w Siedlcach, w latach 2011-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Siedlcach

Wykres 19. Liczba porad lekarskich w poradniach specjalistycznych w latach 2012-2015

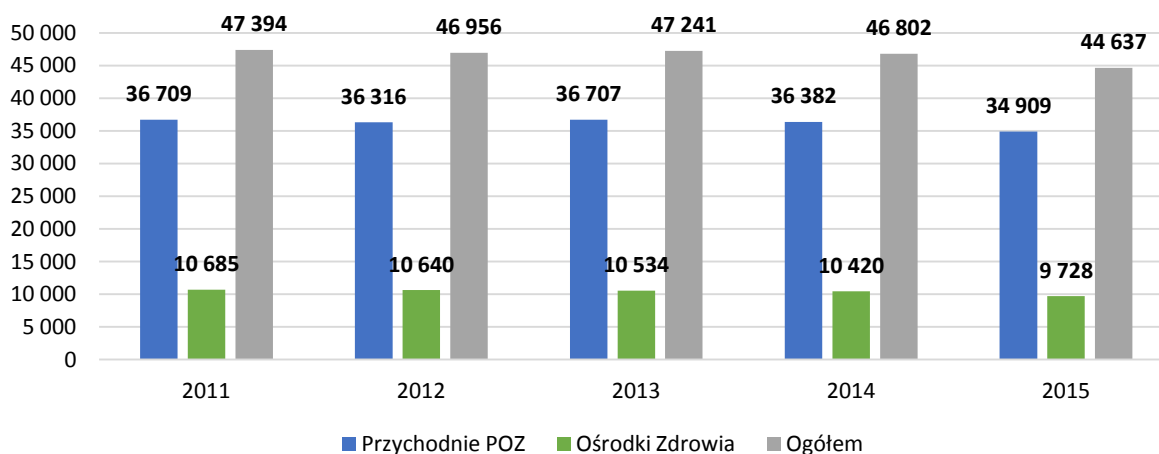
Liczba udzielanych porad lekarskich w poradniach specjalistycznych od lat pozostaje na zbliżonym poziomie (poza rokiem 2013, gdy miejsca miał spadek tej liczby).

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Siedlcach

Podobnie jest w przypadku liczby świadczeniobiorców zapisanych do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej SPOZ w Siedlcach.

Wykres 20. Liczba świadczeniobiorców zapisanych do lekarzy POZ SPZOZ w Siedlcach w latach 2011-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Siedlcach

W SPZOZ w Siedlcach skorzystać można ze świadczeń w Poradni Zdrowia Psychicznego. Z roku na rok rośnie zarówno liczba udzielonych porad lekarskich diagnostycznych (z 271 w roku 2012 do 309 w roku 2015) oraz porad lekarskich terapeutycznych (z 3 136 w roku 2012 do 3 425 w roku 2015).

Nie można mówić o jakichkolwiek prawidłowościach w odniesieniu do porad kontrolnych i porad psychologicznych, natomiast biorąc pod uwagę ogólną liczbę świadczeń zdrowotnych udzielanych w Przychodni, widoczna jest tendencja wzrostowa. Z jednej strony może to wskazywać na rosnącą liczbę osób borykających się problemami natury psychologicznej, natomiast z drugiej, na większą świadomość tego, że choroby czy problemy psychiczne, są takimi samym schorzeniami jak choroby somatyczne, i w razie ich wystąpienia, należy zwrócić się o pomoc do specjalisty.

Tabela 39. Świadczenia zdrowotne w Poradni Zdrowia Psychicznego w latach 2012-2015

	2012	2013	2014	2015
Porady lekarskie diagnostyczne	271	231	239	309
Porady lekarskie terapeutyczne	3 163	3 217	3 381	3 425
Porady kontrolne	133	89	53	89
Porady psychologiczne i diagnostyczne	2	1 062	bd	555
Porady psychologiczne	176	744	1 173	318
Sesje psychoterapii grupowej	Bd	bd	Bd	385
Sesje psychoterapii indywidualnej	bd	Bd	bd	1 129
Ogółem	5 407	5 343	5 690	6 181

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Siedlcach

SPZOZ realizuje świadczenia w opiece psychiatrycznej i leczenia uzależnień w ramach umowy z NFZ: w Poradni Zdrowia Psychicznego, w Oddziale Psychiatrycznym, w Oddziale Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych, Terapii Uzależnienia i współuzależnienia od Alkoholu, w Psychiatrycznej Izbie Przyjęć. Według planu świadczeń, największe środki wydatkowane są na świadczenia w Oddziale Psychiatrycznym (w roku 2015 było to 273 323 złotych).

W 2015 roku udzielono 2 819 porad lekarskich w ramach rehabilitacji leczniczej realizowanych w warunkach ambulatoryjnych. Liczba ta pozostaje na zbliżonym poziomie od co najmniej czterech lat. Spada natomiast liczba porad udzielanych w warunkach domowych oraz zabiegów fizjoterapeutycznych.

Tabela 40. Rehabilitacja lecznicza w latach 2012-2015

	2012	2013	2014	2015
Porady lekarskie rehabilitacyjne w warunkach ambulatoryjnych	2 935	2 984	2 625	2 819
Porady lekarskie rehabilitacyjne w warunkach domowych	86	70	51	20
Zabiegi fizjoterapeutyczne w warunkach ambulatoryjnych	134 588	133 164	120 541	98 241
Zabiegi fizjoterapeutyczne w warunkach domowych	7 485		6 423	6 300

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Siedlcach

SPZOZ w Siedlcach podejmuje również działania profilaktyczne. Realizuje Program Profilaktyki Chorób Układu Krążenia oraz Program Profilaktyki Raka Szyjki Macicy.

Liczba uczniów objętych opieką SZPOZ w zakresie świadczeń: pielęgniarka szkolna, cały czas rośnie i w roku 2015 wyniosła 9929 uczniów

Główne zagrożenia dotyczące funkcjonowania SPZOZ w Siedlcach, zdiagnozowane i opisane w sprawozdaniu z działalności Zakładu w roku 2015 to:

1. Od lat nie wrasta cena jednostek rozliczeniowych w leczeniu szpitalnym przy jednoczesnym wzroście kosztów materiałowych, zaopatrzenia, energii elektrycznej itd.
2. Zbyt niski kontrakt na leczenie szpitalne, a w szczególności w zakresie kardiologii, anestezjologii i intensywnej terapii.
3. Silna konkurencja i niedostateczna liczba lekarzy specjalistów na rynku usług medycznych skutkuje pojawianiem się coraz lepszych ofert zatrudnienia.
4. Niedostateczna liczba lekarzy specjalistów, a zwłaszcza endokrynologów, pediatrów, medycyny rodzinnej, chorób płuc, ortopedów, psychiatrów, powoduje zagrożenia dla funkcjonowania poradni specjalistycznych udzielających świadczeń w tych zakresach.
5. Wzrastający poziom wymagań NFZ dotyczący kwalifikacji personelu medycznego, wyposażenia w sprzęt i aparaturę medyczną wymusza ponoszenie dodatkowych kosztów związanych z zakupami sprzętu oraz rekrutacją personelu.
6. Niedostosowanie niektórych placówek Zakładu do wymagań jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia

zakładu opieki zdrowotnej, może skutkować w przyszłości rosnącymi kosztami przebudowy, rozbudowy, remontów i adaptacji pomieszczeń, kosztami społecznymi wynikającymi z restrukturyzacji i reorganizacji Zakładu.

Uzależnienia i profilaktyka

Uzależnienie od alkoholu i oferta leczenia/terapii

Jak wynika ze sprawozdania z realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Na terenie Siedlec działają 3 poradnie leczenia uzależnień:

- NZOZ CENTRUM ul. Czerwonego Krzyża 41,
- Poradnia Stowarzyszenia „Powrót z U” ul. Kilińskiego 40,
- Poradnia Leczenia Uzależnień utworzona przez SPZOZ w Siedlcach działająca w budynku przy ul. Starowiejskiej (budynek oddz. Psychiatrycznego na terenie szpitala miejskiego).

NZOZ Centrum w latach 2013-2014 udzieliło ponad 1 200 porad rocznie, przyjęła ponad 600 pacjentów, w tym ok. 400 z Siedlec (rok 2011 – 9 311 porad, 702 pacjentów; rok 2012 - ponad 1 100 porad, 602 pacjentów). Pacjenci poradni brali udział w programach terapeutycznych zarówno dla uzależnionych od alkoholu jak i osób współuzależnionych (rodzina).

W 2015 roku **Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Siedlcach** skierował 25 osób (najwięcej w ciągu ostatnich pięciu lat: 2014 – 19 osób, 2013 – 16 osób; 2012 – 15 osób; 2011 – 16 osób), podopiecznych Ośrodka na leczenie do poradni w ramach kontraktu socjalnego, wszyscy uzależnieni zostali objęci specjalnym programem terapeutycznym.

Jednym z ważnych zadań w obszarze profilaktyki wspieranym przez Miasto, były działania z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej prowadzone przez Caritas Diecezji Siedleckiej w ramach powstałego w 2005 roku **Centrum Integracji Społecznej**.

W 2015 roku łącznie przyjęto do Centrum 85 osób (43 kobiety) trwale bezrobotnych. Wszyscy realizowali indywidualny program zatrudnienia socjalnego. Z ogólnej liczby 57 beneficjentów w 2015 roku – 47 osób podjęło aktywność zawodową (75,45%) i uzyskało pełną samodzielność ekonomiczną. 10 uczestników Centrum kontynuowało terapie uzależnienia w Poradni Leczenia Uzależnień w Siedlcach. Dane dotyczące lat poprzednich zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 41. Działalność Caritas Diecezji Siedleckiej w latach 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba przyjętych trwale bezrobotnych	71	64	95	77	85
Liczba osób, które usamodzielnily się ekonomicznie	23	15	30	47	47

Liczba osób kontynuujących terapię	10	11	11	12	10
------------------------------------	----	----	----	----	----

Źródło: sprawozdania z realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta Siedlce za lata 2011-2015

Caritas Diecezji Siedleckiej realizuje również program pomocy terapeutyczno-rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu. Ogólna liczba osób korzystających z różnych form pomocy terapeutyczno-rehabilitacyjnej to 200 osób (2012 i 2011 – 270 osób) systematycznie uczestniczących w różnego typu zajęciach indywidualnych i grupowych, oraz obozach terapeutycznych. W 2015 roku przeciętnie tygodniowo korzystało z porad i innych form pomocy 41 osób (2014 – 45; 2013 i 2012 i 2011 – 80 osób), natomiast 40 osób (2014 i 2013 i 2012 i 2011 – 41) udało się skierować do profesjonalnych placówek leczenia odwykowego zarówno stacjonarnych jak i ambulatoryjnych. Specyficzna jest dla tych osób zła sytuacja socjalna, długotrwałe bezrobocie czy bezdomność, w związku z czym działania podejmowane w ramach programu miały na celu zmiany we wszystkich sferach zaburzonych u tych osób.

Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich STYL ŻYCIA realizujące program „Trzeźwe Życie”, prowadziło punkt konsultacyjny, z którego skorzystało w 2015 roku 100 osób w tym 43 kobiety (2014 – 114 osób, w tym 69 kobiet; 2013 i 2012 – 161 osób, w tym 80 kobiet; 2011 – 45 osób, w tym 21 kobiet), telefon zaufania. W spotkaniach i warsztatach z psychologiem wzięło łącznie 90 osób (2014 – 175; 2013 – 283; 2012 – 231; 2011 – 90 osób), w grupie wstępnej motywującej do terapii wzięły udział 53 osoby (2014 – 48 osób; 2013 – 52 osoby; 2012 – 51 osób), a ze spotkań grupy kobiecej skorzystało 60 osób.

Klub pełni ważną funkcję ośrodka działań trzeźwościowych na terenie miasta. W lokalu klubu odbywają się spotkania grup samopomocowych (AA, DDA), w których łącznie w ciągu roku bierze udział ok. 60 osób (2012 i 2011 – ok. 200 osób). Prowadzi także zajęcia świetlicowe dla dzieci.

W Klubie działa jedyna w Siedlcach grupa samopomocowa Dorosłych Dzieci Alkoholików, w jej spotkaniach łącznie wzięło udział ok. 50 osób (2014 i 2013 – 60 osób; 2012 i 2011 – ok. 110 osób) a w zajęciach warsztatowych – 40 osób.

W sumie na terenie Siedlec działało 12 grup AA (w 2013 – 11 grup, 2012 i 2011 – 10 grup), 3 grupy Al-Anon (dla rodzin uzależnionych) oraz grupa DDA (Dorośle Dzieci Alkoholików). Działaniami grup objęte jest ponad 400 osób.

Stowarzyszenie na rzecz osób dotkniętych chorobą alkoholową, narkomanią i hazardem SZANSA w Siedlcach prowadzi punkt konsultacyjno-rehabilitacyjny dla osób dotkniętych chorobą alkoholową SZANSA. Z różnych działań skorzystało łącznie ponad 100 osób. W dniu 29 sierpnia 2015 roku Stowarzyszenie zorganizowało I Rodzinny Piknik Trzeźwościowy RAZEM ŁATWIEJ propagujący życie bez nałogów, promujący zdrowie i integrację rodzin.

W ramach Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa zespół do spraw leczenia, podejmujący się rozmów motywacyjnych z osobami, co do których wystąpiono z takim wnioskiem. W 2015 roku takie rozmowy przeprowadzono z 32 osobami

(2014 – 27 osób; 2013 – 37 osób; 2012 – 31; 2011 – 31 osób), część podjęła terapię w Poradni, skierowano 19 wniosków o poddanie obowiązkowi leczenia do sądu rodzinnego (2014 – 9 wniosków; 2013 – 27 wniosków; 2012 – 23 wnioski; 2011 – 11 wniosków).

Jak wynika z powyższych danych, oferta kierowana do osób borykających się z chorobą alkoholową (oraz ich rodzin) jest w Siedlcach szeroka i dostępna. Należy zaznaczyć, że miasto wspiera także punkty konsultacyjne oraz programy rehabilitacyjno-terapeutyczne realizowane przez organizacje pozarządowe.

Pomoc dla rodzin

Ponadto rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, udzielana jest pomoc psychospołeczna, materialna i prawna, a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Siedlcach w ramach zadań własnych prowadzi Punkt Interwencji Kryzysowej dla osób z rodzin, w których występowało zjawisko przemocy domowej. Pomocy można szukać również w Ośrodku Konsultacyjno-Terapeutycznym dla ofiar przemocy, działającym przy Stowarzyszeniu im. H. Ch. Kofoeda w Siedlcach.

Z pomocy ośrodka skorzystało w 2015 roku ogółem 105 osób, udzielono im łącznie 442 konsultacje psychologiczne, a z działającej przy ośrodku grupy wsparcia dla kobiet – ofiar przemocy domowej- łącznie 30 osób, które korzystały także z działającego przy Stowarzyszeniu punktu porad prawnych, gdzie łącznie udzielono 775 porad dla ponad 775 osób. Z działającego przy Stowarzyszeniu Punktu Porad Obywatelskich skorzystało łącznie 714 osób. Przez telefon zaufania działający przy Stowarzyszeniu udzielono łącznie 632 porady, z czego blisko 200 – stanowiły porady dotyczące pomocy uzależnionym od alkoholu i narkotyków, oraz przemocy w rodzinie i w szkole, trudności wychowawczych. Dane dotyczące lat poprzednich zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 42. Działalność Ośrodka Konsultacyjno-Terapeutycznego dla ofiar przemocy, przy Stowarzyszeniu im. H. Ch. Kofoeda w latach 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba osób, które skorzystały z pomocy	46	75	105	99	105
Liczba konsultacji psychologicznych	259	432	427	446	442
Liczba kobiet korzystających z grupy wsparcia kobiet	30	30	30	30	30
Liczba porad prawnych	628	758	725	746	775
Liczba korzystających z Punktu Porad Obywatelskich	776	712	741	719	714

Liczba porad udzielonych przez telefon zaufania	625	463	458	566	632
---	-----	-----	-----	-----	-----

Źródło: sprawozdania z realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta Siedlce za lata 2011-2015

Działania profilaktyczne

W ramach profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w Siedlcach realizowane są następujące działania:

- Działania profilaktyczne skierowane do młodzieży - opierały się zarówno na pomocy i wspieraniu programów szkolnych jak i realizowanych przez organizacje pozarządowe. Szkoły wspierano głównie poprzez zakup profilaktycznych spektakli teatralnych jak i prenumeratę czasopism specjalistycznych. Konsultowano także zespoły klasowe.
- Zajęcia sportowe – Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Siedlcach w ramach programu prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych w okresie roku szkolnego przeprowadza systematyczne zajęcia dla uczniów szkół wszystkich typów na terenie Siedlec. Prowadzenie zajęć sportowych, to forma działań profilaktycznych mająca na celu organizowanie wolnego czasu młodzieży w okresie wakacji. Zajęcia takie organizowało osiem Uczniowskich Klubów Sportowych i stowarzyszeń. Pozalekcyjne zajęcia sportowe stanowią element oddziaływań profilaktycznych i obejmują głównie takie zasady jak, fair play, trening umiejętności życiowych, uczenie się rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie z trudnymi emocjami, ponoszenia konsekwencji decyzji, komunikacji w grupie. W zajęciach tych ważne jest nie tylko wprowadzanie elementów rywalizacji, ale przede wszystkim elementów współpracy, zaangażowania całego zespołu, doceniania każdego członka grupy.
- Działalność świetlic terapeutycznych – na terenie miasta w 2015 roku działało sześć świetlic dla dzieci w tym jedna świetlica socjoterapeutyczna i pięć opiekuńczo-wychowawczych, a ich działaniem objęto łącznie ponad 300 dzieci głównie ze środowisk wysokiego ryzyka oraz z domów, gdzie występuje problem alkoholowy. Miasto dofinansowywało zarówno programy merytoryczne, jak i dożywanie dzieci uczestniczących w zajęciach.
- Akcje prowadzone przez inne organizacje, policję.

Sprzedż alkoholu

Liczba punktów sprzedaży detalicznej napojów alkoholowych w Siedlcach, pozostaje od roku 2012 na zbliżonym poziomie. W porównaniu do tego okresu, wzrosła natomiast liczba lokali gastronomicznych sprzedających alkohol. Rośnie również liczba punktów i lokali gastronomicznych, w których zakupić można napoje o zawartości alkoholu przekraczającej 4,5%, oraz łączne wydatki na alkohol.

W roku 2013 i 2015 roku, w porównaniu do (odpowiednio) 2012 i 2014, nastąpił wzrost wartości sprzedaży mocnych alkoholi (pow. 18% zawartości alk.). Spadał natomiast w latach 2012 oraz 2014.

Tabela 43. Sprzedaż alkoholu w latach 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba punktów sprzedaży detalicznej napojów alkoholowych	226	149	144	149	150
Liczba lokali gastronomicznych ze sprzedażą napojów alkoholowych		58	64	77	77
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości powyżej 4,5% alkoholu	bd	112	110	111	117
Liczba lokali gastronomicznych ze sprzedażą napojów alkoholowych o zawartości powyżej 4,5% alkoholu	bd	38	43	52	56
Liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży i podawania napojów alkoholowych	345	377	375	375	375
Liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży i podawania napojów wysokoprocentowych (pow.18%)	527	520	509	509	509
Łączne wydatki na alkohol (zł)	bd	71 840 177	75 747 445	76 317 380	77 245 708
Wydatki na alkohol na 1 mieszkańca	bd	bd	996	993	bd

Źródło: sprawozdania z realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta Siedlce za lata 2011-2015

W 2012 roku Stowarzyszenie „RoPSAN – Rodzice Przeciwko Sprzedaży Alkoholu Nieletnim” przeprowadziło na terenie miasta **badania metodą „tajnego klienta”**. Badania przeprowadzono w 60 wylosowanych punktach sprzedaży napojów alkoholowych na terenie miasta (50 sklepów i 10 lokali gastronomicznych) i dotyczyły one próby zakupu piwa przez osobę młodo wyglądającą. Wyniki badań wskazały, że w ponad 85% sklepów i 90% lokali gastronomicznych, zakaz sprzedaży alkoholu nieletnim nie jest systematycznie przestrzegany. Niemal w co drugim badanym sklepie sprzedawcy dwukrotnie sprzedali alkohol „młodemu audytorom”, co jednoznacznie wskazuje, iż lekceważenie ww. prawa jest tam powszechnie występującym zjawiskiem. Tylko w siedmiu sklepach na 50 dwukrotnie odmówiono sprzedaży, w przypadku gastronomii tylko w jednym z 10 przebadanych.

W 2012 roku miasto Siedlce wzięło udział w kampanii „Pozory mylą, dowód nie”, mającej zwrócić uwagę głównie sprzedawców napojów alkoholowych na obowiązek weryfikacji wieku klienta zakupującego alkohol. Materiały kampanii dostarczono do 150 sklepów detalicznych i 70 lokali gastronomicznych, przeprowadzono szkolenia dla sprzedawców, w których wzięło udział łącznie 84 osoby. Do szkół dostarczono 8000 sztuk broszury przeznaczonej dla rodziców i przekazywanej w czasie zebrań organizowanych we wrześniu. Przekazano także, we współpracy z Wydziałem Edukacji, 300 listów do nauczycieli i 100 konspektów lekcji dotyczących szkód wynikających z picia, oraz przepisów prawnych regulujących zakup alkoholu.

Spożywanie alkoholu wśród młodzieży

W 2015 roku przeprowadzono na terenie Siedlec badanie pt. „**Picie alkoholu i używanie narkotyków przez młodzież szkolną na terenie Siedlec**”. Poniżej przedstawiono porównanie wyników dotyczących rozpowszechnienia picia alkoholu wśród uczniów, w roku 2007, 2011 i 2015.

- Pomiędzy rokiem 2011 a 2015 odnotowano spadek odsetka chłopców w klasach 3 gimnazjum, którzy mieli za sobą inicjację alkoholową. Tendencję spadkową w tym zakresie zaobserwowano już w roku 2011.
- Pomiędzy rokiem 2011 a 2015 spadł także w klasach 3 gimnazjum odsetek chłopców, którzy pili alkohol w ostatnim roku przed badaniem: z 76,7% do 63,4%.
- Istotną różnicę odnotowano, porównując odsetki dziewcząt i chłopców z klas 3 gimnazjum pijących alkohol w ciągu ostatniego miesiąca przed badaniem – w badaniu zrealizowanym w roku 2007 i 2011 odsetek dziewcząt pijących w tym okresie wynosił 54%, w roku 2015 - 39,9%. W przypadku chłopców odnotowano spadek z 69% w roku 2007, do 39,6% w roku 2015. Podobną tendencję zaobserwowano w populacji chłopców z klas 2 gimnazjum: spadek z 86,1% w roku 2011 do 76,3% w roku 2015.
- Odnotowano pomiędzy rokiem 2007 a 2015 istotne różnice pomiędzy odsetkami dziewcząt i chłopców z klas 3 gimnazjum upijających się. W roku 2007 upijające się dziewczęta stanowiły 42% populacji, a w roku 2015 - 32,4%. W przypadku chłopców z tego rocznika jest to spadek z 48% w roku 2007 do 36,9% w roku 2015.
- Pomiędzy rokiem 2007 a 2015 odnotowano istotny spadek odsetka chłopców upijających się w ostatnim roku w klasach 3 gimnazjum: osiem lat temu upiło się w tym czasie 40% chłopców z tego rocznika, w roku 2011 – 33,3%, zaś w roku 2015 – 25,8%. Pomiędzy rokiem 2007 a 2015 zaobserwowano także tendencję spadkową w zakresie upijania się w ostatnim roku wśród starszych chłopców.
- Porównując rok 2007, 2011 i 2015, odnotowano istotną różnicę pomiędzy odsetkiem chłopców z klas 3 gimnazjum, którzy upili się w ciągu ostatniego miesiąca. W roku 2007 w Siedlcach upił się w tym okresie co czwarty szesnastolatek, w roku 2015 niemal co dziesiąty.
- W roku 2015, w porównaniu z rokiem 2011, istotnie wzrosły odsetki badanych w klasach 3 oraz 2 gimnazjum, którzy uznali, że łatwe jest zdobycie piwa.
- Wzrósł istotnie w porównaniu z rokiem 2007 odsetek badanych w klasach 2 gimnazjum, którzy ocenili jako łatwy dostęp do wódki (z 74% do ponad 85%).
- Odnotowano jednocześnie istotny spadek odsetków uczennic i uczniów w obu rocznikach, którzy uznali, że poważnie ryzykują osoby pijące 4-5 drinków alkoholowych dziennie. W grupie dziewcząt z 3 klas gimnazjum był to spadek z 68,8% do 49,6%.
- Nieco mniejszy był natomiast w roku 2015 odsetek chłopców z klas 3 gimnazjum, którzy używali leków i alkoholu.
- Istotnie mniejsze były w roku 2015 odsetki badanych w klasach 3 gimnazjum i 2 gimnazjum, którzy w ostatnim miesiącu pili alkohol 10 i więcej razy.

- Na uwagę zasługuje fakt, że w ciągu ostatnich czterech lat spadły odsetki uczniów, którzy w ostatnim miesiącu przed badaniem dokonali zakupu piwa. Spadł także odsetek uczniów klas 3 gimnazjum, którzy zakupili w tym okresie wódkę. Niepokojący jest natomiast wzrost odsetka uczniów klas 2 gimnazjum, którzy dokonali takiego zakupu: z 20,1% do 28,9%.

Wnioski z realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta Siedlce:

- Baza lecznictwa w mieście jest na dobrym poziomie, pacjenci mają zapewnioną specjalistyczną opiekę ambulatoryjną, nawet przy niedostatku środków finansowych zapewnionych w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia.
- Wysoka skuteczność programu terapeutycznego oraz poprawa dostępności usług wskazują na pozytywne trendy w lecznictwie.
- W dziedzinie prowadzenia działalności profilaktyczno-informacyjnej, szczególnie wśród młodzieży, ważna jest współpraca ze szkołami dotycząca realizacji przez nie szkolnych programów profilaktyki. Warto kontynuować współpracę z ośrodkami pozaszkolnymi mającą na celu zwiększenie oferty zagospodarowania wolnego czasu dla młodzieży.
- Oferta świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym nie była wystarczająca, to zadanie winno być kontynuowane w szerszym zakresie.
- Istnieje duża potrzeba zagospodarowania czasu wolnego młodzieży pozostającej w mieście w okresie wakacyjnym.
- Należy zauważyć, iż znaczny odsetek uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych w Siedlcach określa swój wiek inicjacji alkoholowej jako dość wczesny. W świetle tego wyniku, jako wskazane należy potraktować prowadzenie działań edukacyjno-profilaktycznych już w tej młodszej grupie wiekowej, nie koncentrując się w sposób tradycyjny głównie na gimnazjalistach.
- Warto zatem rozpoznać system wsparcia terapeutycznego dla młodych ludzi z podobnymi problemami w Siedlcach oraz zadbać o upowszechnienie wśród profesjonalistów edukacyjnych (psycholodzy, pedagodzy, wychowawcy klas) oraz rodziców uczniów i samych młodych ludzi informacji o możliwości skorzystania ze wsparcia tego typu.
- Także gimnazjaliści postrzegają możliwość zdobycia alkoholu jako łatwą. Warto zatem, jak wspomniano już wcześniej, podejmować działania diagnozujące skalę łamania prawa przez podmioty sprzedające alkohol oraz działania motywujące pracodawców do ścisłego przestrzegania prawa w zakresie kontrolowania pełnoletności klientów kupujących alkohol.
- Rekomendowane są zajęcia uczące radzenia sobie z presją grupy rówieśniczej.
- Istotna jest rzetelna edukacja, ale dobrze przygotowana, nieopierająca się na uproszczonych, „moralizatorskich” przekazach. Warto mówić nie tylko o szkodach zdrowotnych, szczególnie odroczonej w czasie, ale także „krótkoterminowych”

skutkach picia alkoholu związanych np. z niechcianymi relacjami, wypadkami komunikacyjnymi, itp.

Zażywanie narkotyków wśród młodzieży

W Siedlcach realizowany jest Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii. Cele programu zostały określone następująco:

- Podniesienie poziomu wiedzy i zaangażowania mieszkańców miasta w rozwiązywanie problemów płynących z używania substancji odurzających.
- Szerokie rozpropagowanie systemu pomocy osobom uzależnionym oraz zagrożonym uzależnieniem od narkotyków.
- Podejmowanie wspólnych działań przy współudziale instytucji, organizacji pozarządowych, podmiotów i osób fizycznych działających na rzecz zapobiegania uzależnieniom od środków uzależniających.
- Zwiększenie dostępności świadczeń w zakresie leczenia, rehabilitacji oraz ograniczania szkód zdrowotnych poprzez rozwój placówek specjalistycznych i realizowanych programów,
- Ograniczenie liczby osób uzależnionych od środków odurzających oraz kompleksowa pomoc osobom uzależnionym i członkom ich rodzin a także zmniejszenie rozmiaru problemów związanych z przyjmowaniem środków odurzających.

Realizację zadań programu zlecano głównie organizacjom pozarządowym, w ramach otwartych konkursów ofert. Konkursy dotyczyły zadań własnych gminy takich jak: udzielanie rodzinom osób, w których występuje problem narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, prowadzenie działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie przeciwdziałania narkomanii, pomocy społecznej tym rodzinom.

W roku 2007, 2011 i 2015 wśród siedleckiej młodzieży przeprowadzono badania, których celem była diagnoza rozpowszechnienia zażywania narkotyków. Poniżej przedstawiono najważniejsze wnioski:

- Pomiedzy rokiem 2007 a 2015 odnotowano istotny wzrost pomiedzy odsetkami dziewcząt z klas 3 gimnazjum oraz dziewcząt i chłopców z klas 2 gimnazjum, które mają za sobą inicjację marihuana/haszyszem. W roku 2007 po ten środek sięgnęło przynajmniej raz w życiu 11% szesnastoletnich uczennic, zaś w roku 2015 - 19,8%. W przypadku uczennic starszych, jest to wzrost z 11% do 30,7%, zaś uczniów – z 33% do 47,3%. Wśród chłopców z klas 3 gimnazjum wyraźna jest tendencja wzrostowa w okresie ostatnich ośmiu lat.
- Pomiedzy rokiem 2007 a 2015 odnotowano istotny wzrost odsetka dziewcząt i chłopców z klas 2 gimnazjum, którzy używali marihuany w ostatnim roku.
- Porównanie wyników dotyczących rozpowszechnienia używania amfetaminy i esstasy wśród uczniów w roku 2011 i 2015 wskazuje na stabilizację odsetków używających

tej substancji. W przypadku używania substancji wziewnych, pomiędzy rokiem 2011 a 2015, zarysowuje się tendencja wzrostowa, jeśli chodzi o rozpowszechnienie sięgania po te środki przez młodsze dziewczęta.

- Odnotowano różnicę (spadek) pomiędzy odsetkami młodszych chłopców, którzy przynajmniej raz w życiu sięgnęli po dopalacze. W roku 2011 takie doświadczenie miało za sobą 19,4% szesnastoletnich uczniów, natomiast w roku 2015 10,8%.
- Używanie leków uspokajających i nasennych bez przepisu lekarza, także w połączeniu z alkoholem, dotyczy w Siedlcach relatywnie niewielkiego odsetka młodych ludzi, szczególnie jeśli uwzględniamy używanie regularne (głównie problem ten dotyczy dziewcząt).
- Wbrew informacjom medialnym używanie dopalaczy szczególnie regularne (wskaźnik 30 dni poprzedzających badanie) jest bardzo niewielki i dotyczy rzadziej niż co dwudziestego chłopca z gimnazjum oraz kilku procent dziewcząt. Takie wyniki wyraźnie potwierdzają konieczność aktualnej lokalnej diagnozy problemów pozwalającej realnie zaplanować działania profilaktyczne i alokację środków na takie działania, bez bazowania na aktualnie modnych i podkreślanych medialnie tematów, które niekoniecznie stanowią najważniejsze z punktu widzenia lokalnych działań profilaktycznych problemy. Ze zrealizowanej diagnozy wyraźnie widać, iż w Siedlcach dopalacze w porównaniu z problemem picia alkoholu przez młodych ludzi są zdecydowanie mniej poważnym problemem, co powinno być uwzględnione przy konstrukcji priorytetów i planowaniu działań profilaktycznych.

Uzależnienie od narkotyków i oferta leczenia/terapii

Jak wynika z danych Siedleckiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób Uzależnionych „Powrót z U”, Caritas Diecezji Siedleckiej, w 2015 roku do placówek prowadzonych przez te organizacje zgłosiło się łącznie blisko 220 osób (2014 – 210; 2013 – 200; 2012 – 240; 2011-250) mających problemy z narkotykami, przy czym 150 osób (2011 – 190 osób), to młodzi eksperymentujący z narkotykami, w tym (w 2015 roku) z tzw. „dopalaczami”.

W programie leczenia substytucyjnego metadonem realizowanym przez NZOZ CENTRUM w Siedlcach uczestniczyło średnio 15-20 osób miesięcznie (13-15 osób w 2012-2014; 15-18 osób w 2011). W 2015 roku przy Poradni Leczenia Uzależnień i Zdrowia Psychicznego CENTRUM rozpoczęła działalność grupa NA (Anonimowi Narkomani) – pierwsza w Siedlcach.

Monitorując rozpowszechnienie narkotyków na terenie miasta szacuje się, że najbardziej rozpowszechnionym środkiem jest marihuana oraz haszysz, następnie amfetamina i ekstazy. W latach 2012-2015 roku nie odnotowano zgłaszania się nowych osób uzależnionych od kokainy czy heroiny. Sytuacja na rynku narkotyków ustabilizowała się i nie uległa zasadniczym zmianom w porównaniu do lat poprzednich. W 2015 widoczny jest rynek tzw. dopalaczy, sprowadzanych głównie przez Internet i rozpowszechnianych przez dilerów.

Liczba osób leczonych oraz wskaźnik wykorzystania łóżek w Pododdziale Detoksykacji SPZOZ w Siedlcach maleją – w roku 2013 wyniosły odpowiednio 378 osób i 75,12%, natomiast w 2015 roku – 338 osób i 71,71%.²³

Tabela 44. Liczba leczonych i wskaźnik wykorzystania łóżek w Pododdziale Detoksykacji SPZOZ w Siedlcach w latach 2013-2015

	2013	2014	2015
Liczba leczonych	378	353	338
Wskaźnik wykorzystania łóżek (%)	75,12	73,04	71,71

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Siedlcach

Osobom uzależnionym oraz ich bliskim, pomocy udzielić mogą następujące organizacje:

1. Stowarzyszenie na rzecz osób dotkniętych chorobą alkoholową, narkomanią i hazardem SZANSA w Siedlcach – program „TAMA – przeciwko uzależnieniom wśród młodzieży”. Z prowadzonego telefonicznego punktu konsultacyjnego skorzystało w 2015 roku blisko 120 osób, z tego 64 osoby kilkakrotnie. Z konsultacji psychologicznych i terapeutycznych skorzystało łącznie 18 młodych siedlczan szkodliwie używających narkotyków.
2. Stowarzyszenie na rzecz osób dotkniętych chorobą alkoholową, narkomanią i hazardem SZANSA w Siedlcach – punkt konsultacyjno-rehabilitacyjny dla osób dotkniętych narkomanią POMOCNA DŁOŃ. W 2015 roku Stowarzyszenie prowadziło następujące formy pracy: warsztaty grupowe umożliwiające zdobywanie umiejętności potrzebnych do życia bez narkotyków (odbyły się 24 spotkania grupowe, w których udział wzięło 21 osób mających problemy z narkotykami), konsultacje indywidualne (skorzystały 23 osoby), wakacyjna szkoła dla rodziców dzieci mających kontakt z narkotykami (skorzystało 8 osób).
3. Caritas Diecezji Siedleckiej realizuje program „Pomoc terapeutyczna, psychospołeczna i prawna rodzinom, w których występuje problem narkomanii”. Program pomocy psychospołecznej i prawnej adresowany jest głównie do osób korzystających z pomocy Centrum Charytatywnego Caritas Diecezji Siedleckiej. Uruchomiony w 2006 roku przez psychologa, instruktora terapii uzależnień oraz prawnika, obejmował pomocą, w tym także socjalną, około 60 rodzin (2012 – 70 rodzin; 2011 – 80 rodzin) w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, wynikającej z uzależnienia od narkotyków członka rodziny. Zadanie realizowane było poprzez prowadzenie punktu specjalistycznych porad i opieki, zajęć w grupie wsparcia i terapii grupowej dla osób uzależnionych od narkotyków oraz warsztaty edukacyjno-terapeutyczne.
4. Stowarzyszenie na rzecz dzieci i młodzieży ABEON w Siedlcach – projekt „Zdrowo – aktywnie – kreatywnie. Warsztaty psychoprofilaktyczne dla gimnazjalistów”. W

²³ Dostępne dane nie pozwalają na rozróżnienie ze względu na rodzaj uzależnienia.

prowadzonych zajęciach uczestniczyło w 2015 roku łącznie 1264 uczniów (2013 i 2014 – 1200 uczniów; 2012 – 230; 2011 - 235). Były to takie formy jak: warsztaty profilaktyczne, zajęcia teatralne oraz warsztaty umiejętności psychologicznych dla młodzieży prowadzone zarówno w szkołach jak i świetlicy.

5. Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich STYL ŻYCIA – projekt „Wolność gimnazjalisty”. W 2015 roku realizowanych był w następujących formach:
 - prowadzenie Młodzieżowego Punktu Konsultacyjnego z dyżurami konsultantów i specjalisty uzależnień od narkotyków (skorzystało łącznie 30 osób),
 - warsztaty edukacyjno-psychologiczne dla rodziców, Szkoła Rodziców Nastolatków (skorzystało łącznie 95 osób),
 - zajęcia profilaktyczne w gimnazjach nr 1, 2, 3, 4, 6 oraz Katolickim Zespole Edukacyjnym dla klas gimnazjalnych oraz 1 klasy szóstej (łącznie w zajęciach wzięło udział ok. 750 osób, uczniów i rodziców),
 - grupa wsparcia dla rodziców (uczestniczyło łącznie 20 osób).

6. Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich STYL ŻYCIA – projekt „Wolność od dragów” realizowany w latach 2013-2014. Działania były realizowane w następujących formach:
 - prowadzenie Młodzieżowego Punktu Konsultacyjnego „Pogotowie Narkotykowe” z dyżurami konsultantów i specjalisty uzależnień od narkotyków,
 - warsztaty edukacyjno-psychologiczne dla rodziców, wsparcie konsultanta,
 - warsztaty psychologiczno-edukacyjne dla młodzieży utrzymującej abstynencję po zakończonej terapii podstawowej,
 - warsztaty edukacyjno-psychologiczne dla młodzieży zagrożonej uzależnieniami,
 - grupa wsparcia dla rodziców.

7. Siedleckie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Uzależnionych „Powrót z U” – realizacja programów związanych z przeciwdziałaniem narkomanii (lata 2012-2014). Stowarzyszenie prowadziło działania skierowane zarówno do osób uzależnionych od narkotyków jak i eksperymentujących z narkotykami, także ich rodzin. Prowadziło poradnię dla osób uzależnionych od substancji chemicznych (w ramach kontraktu z NFZ) oraz grupowe zajęcia edukacyjno-warsztatowe dla młodzieży eksperymentującej ze środkami psychoaktywnymi. Stowarzyszenie prowadziło także akcje profilaktyczne takie jak: zajęcia edukacyjno-warsztatowe dla młodzieży szkolnej, rodziców i nauczycieli w Zespołach Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1, 2, 3, 4 i 6 oraz w LO nr 2. Zorganizowano także koncerty profilaktyczne.

Działania profilaktyczne

W Siedlcach prowadzono również inne działania, takie jak:

- Wspólnie z zespołem Edukacji Profilaktycznej Gabinetu Komendanta Głównego Policji kontynuowano akcję Profilaktyka a Teatr (PaT).
- W dniu 23 października 2015 roku w Siedlcach pod patronatem Prezydenta Miasta Siedlce i Komendanta Miejskiego Policji zainaugurowano kampanię społeczną „Dopalacze – nie bądź celem” organizowaną przez IPA (International Police Association), stowarzyszenie działające przy Komendzie Miejskiej Policji w Siedlcach, oraz Centrum Kształcenia Ustawicznego w Siedlcach i Zespół Szkół nr 2 w Siedlcach (rok 2015).
- Zajęcia edukacyjne i profilaktyczne dotyczące narkotyków prowadzone są we wszystkich szkołach na terenie miasta w ramach programów profilaktycznych realizowanych w szkołach.
- Realizując kampanię edukacyjną dla ogółu społeczeństwa przeprowadzono audycje w Katolickim Radiu Podlasie oraz inspirować ukazanie się 2 artykułów w prasie lokalnej dotyczących rzetelnej wiedzy fachowej na temat narkomanii, mitów z nią związanych, oraz możliwości uzyskania pomocy na terenie miasta.
- Centrum Kultury i Sztuki w Siedlcach – Teatr ES – wyprodukował i rozpowszechnił spektakl profilaktyczny „Pamiętnik narkomanki” – obejrzało go w sumie ponad 1000 odbiorców, głównie uczniów szkół ponadgimnazjalnych z terenu Siedlec (rok 2014).
- Kontynuowano działania w ramach kampanii medialnej „Bliżej siebie – dalej od narkotyków”, organizowanej przez Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej. Kolportowano poradnik dla rodziców „Szukaj porozumienia ze swoim dzieckiem”, podnoszącym głównie zagadnienia dotyczące eksperymentowania przez młodzież ze środkami odurzającymi.
- Zespół Edukacji Profilaktycznej Gabinetu Komendanta Głównego Policji zorganizował spektakl „BLACKOUT” przeznaczony dla młodzieży gimnazjalnej – wobec dobrego przyjęcia spektaklu przez młodzież jak i ekspertów (pedagogów, wychowawców) ta forma profilaktyki była kontynuowana w 2011 roku i objęła ponad 1,5 tysiąca młodzieży ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w Siedlcach.

Oświata

Miasto Siedlce pełni funkcję organu prowadzącego dla następujących szkół i placówek oświatowych:

- w ramach zadań gminnych:
 - 16 przedszkoli,
 - 8 szkół podstawowych (w tym 6 samodzielnych i 2 w zespołach z gimnazjum),
 - 6 gimnazjów (w tym 4 samodzielne i 2 w zespołach ze szkołami podstawowymi),
- w ramach zadań powiatowych:
 - 10 liceów ogólnokształcących (w tym 1 liceum dla dorosłych),
 - 1 uzupełniające liceum ogólnokształcące dla dorosłych,
 - 1 liceum profilowane,
 - 6 techników,
 - 5 zasadniczych szkół zawodowych
 - 3 szkół policealnych,
 - specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego,
 - placówki kształcenia ustawicznego,
 - placówki kształcenia praktycznego,
 - poradni psychologiczno-pedagogicznej,
 - placówki doskonalenia nauczycieli.

W myśl postanowień art. 5 ust. 7 ustawy o systemie oświaty, Miasto Siedlce odpowiada za działalność prowadzonych szkół i placówek oświatowych. Do podstawowych zadań organu prowadzącego należy w szczególności:

- zapewnienie warunków działania szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki,
- wykonywanie remontów obiektów szkolnych oraz zadań inwestycyjnych, w tym zakresie,
- zapewnienie obsługi administracyjnej, finansowej i organizacyjnej szkoły lub placówki,
- wyposażenie szkoły lub placówki w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do pełnej realizacji programów nauczania, wychowania i innych zadań statutowych.

Miasto Siedlce prowadzi szkoły i placówki oświatowe zorganizowane w 42 jednostki organizacyjne, będące od 1 stycznia 2011 roku – jednostkami budżetowymi. Przed tą datą miejskie przedszkola funkcjonowały jako zakłady budżetowe.

Uzupełnieniem oferty szkół i placówek publicznych prowadzonych przez Miasto jest I Katolickie Liceum Ogólnokształcące im. Świętej Rodziny.

Nakłady na oświatę

Miasto Siedlce będące miastem na prawach powiatu, podobnie jak inne miasta o tym samym statusie, należą do najbardziej niedofinansowanych jednostek samorządu terytorialnego. Zmniejszenie wskaźnika nakładów ponad subwencję na zadania oświatowe w roku 2014 roku osiągnięto w wyniku prowadzonych podobnie jak w latach wcześniejszych działań dostosowawczych w zakresie organizacji jednostek w roku szkolnym 2014/2015 obejmujących, w szczególności: likwidację stanowisk kierowników świetlic, ograniczenie liczby stanowisk zastępców dyrektorów i etatów nauczycieli w bibliotekach, rozwiązywanie oddziałów z najmniejszą liczbą uczniów, łączenie grup w międzyoddziałowe oraz zlimitowanie niektórych wydatków rzeczowych. Nie bez znaczenia pozostaje tu także brak od 3 lat podwyżek dla nauczycieli i pracowników niepedagogicznych.

Zwiększenie nakładów roku 2015 to przede wszystkim efekt niebagatelnego zwiększenia zadań oświatowych w zakresie objęcia dzieci sześciolletnich obowiązkiem szkolnym i koniecznością organizacji nowych oddziałów (liczących maksymalnie 25 uczniów), a także zapewnienia dodatkowej opieki świetlicowej oraz zwiększenia liczby posiłków w stołówkach szkolnych. Drugim obszarem zwiększenia wydatków w tym roku, jest duże zwiększenie różnych form indywidualnego wspomaganie rozwoju dzieci posiadających orzeczenia do kształcenia specjalnego i wybór przez rodziców coraz częściej szkół ogólnodostępnych, co wiąże się wprost ze zwiększeniem etatyfikacji nauczycieli specjalistów.²⁴

W roku 2014 na zadania oświatowe wydatkowano 176 762 649 zł, w tym:

- zadania gminne 102 028 618 zł.,
- zadania powiatowe 74 734 032 zł.

Poniesione wydatki na zadania oświatowe (bez uwzględnienia przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz inwestycji) objęte subwencją oświatową w 2014 roku wyniosły 129 579 636 zł. Subwencję oświatową w roku 2014 przyznano w wysokości 118 065 007 zł. Łącznie niedoszacowanie subwencji na zadania nią objęte wyniosło 11 514 629 zł.

Miasto otrzymało dotację na wychowanie przedszkolne w wysokości 4 389 763 zł. Nie zmienia to jednak faktu, iż pokrywa z własnych środków ponad 30% wydatków na zadania oświatowe ogółem.

Kwota części oświatowej subwencji ogólnej na 2015 rok dla Miasta Siedlce wynosiła 116 828 865 zł. Planowane wydatki na oświatę i wychowanie oraz edukacyjną opiekę wychowawczą wynosiły 138 725 051 zł wg budżetu miasta Siedlce na 2015r. Łączne niedoszacowanie części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2015 dla Miasta Siedlce na zadania nią objęte (a więc bez przedszkoli i oddziałów przedszkolnych oraz wydatków inwestycyjnych) wyniosło 21 896 186 zł, co stanowiło 15,78 % zaplanowanych na początku roku budżetowego wydatków subwencionowanych. W informacji na temat realizacji zadań oświatowych przez Miasto za rok szkolny 2014/2015 założono, że wartość ta ulegnie

²⁴ Źródło: Informacja na temat realizacji zadań oświatowych przez Miasto Siedlce za rok szkolny 2014/2015

zmniejszeniu na koniec roku budżetowego, ponieważ należało spodziewać się nadwyżki w planach jednostek niepublicznych. Plany finansowe jednostek są korygowane na bieżąco adekwatnie do zdiagnozowanych i uzasadnionych potrzeb.

Podobna sytuacja miała miejsce w latach ubiegłych. Niedoszacowanie środków z budżetu państwa dla Siedlec w poprzednich latach wynosiło nawet do 20%.

Z brzmienia z art. 70 a ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2014 r., poz. 191 z późn. zm.) wynika konieczność przeznaczenia na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli, z uwzględnieniem doradztwa metodycznego, środków finansowych w budżetach organów prowadzących szkoły w wysokości do 1% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli, jednak nie mniej niż 0,5% tych środków. Środki, o których mowa wyżej, mogą być również przeznaczone w wysokości nie większej niż 20% na dofinansowanie kosztów obniżenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych nauczycielom dyplomowanym, którym powierzono zadania doradcy metodycznego.

W budżecie Miasta Siedlce na rok 2014 1% kwoty środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli wyniósł 786 435 złotych (2013 – 713 031 złotych).

Po przeprowadzeniu analizy wniosków złożonych przez dyrektorów do planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli oraz uwzględnieniu możliwości budżetowych Miasta Siedlce wyodrębniono środki na doskonalenie zawodowe nauczycieli w budżecie Miasta Siedlce na rok 2014 w wysokości 0,5% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli. Była to kwota 393 218 złotych.

Do 2012 roku Miasto Siedlce przeznaczało na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli 1%. W roku 2013 w budżecie wyodrębniono środki w wysokości 0,8% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli. W 2014 roku zmiana stanu prawnego, realizacja przez Miasto Siedlce szeregu projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz potrzeba racjonalizacji wydatków, skłonił organ prowadzący do ustalenia poziomu dofinansowania doskonalenia na poziomie 0,5%.

Podział środków finansowych na doskonalenie zawodowe nauczycieli w latach 2012-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 45. Środki finansowe przeznaczane na doszkąlanie nauczycieli w latach 2012-2014

Nazwa formy dofinansowania	2012		2013		2014	
	Kwota (zł)	%	Kwota (zł)	%	Kwota (zł)	%
Dofinansowanie opłat za kształcenie w szkołach wyższych i zakładach kształcenia nauczycieli (za skierowaniem dyrektora)	20 500	2,65	17 900	3,14	9 100	2,31
Dofinansowanie opłat za kształcenie w szkołach wyższych i zakładach kształcenia nauczycieli (bez skierowania dyrektora)	11 550	1,49	3 970	0,70	0	0,00
Dofinansowanie opłat za kształcenie w szkołach wyższych i zakładach kształcenia nauczycieli (za zgodą pracodawcy)	83 485	10,77	68 456	12,00	85 450	21,73
Dofinansowanie opłat za kształcenie w szkołach wyższych i zakładach kształcenia nauczycieli (z inicjatywy pracodawcy)	1 200	0,15	700	0,12	7 074	1,81
Dofinansowanie do kursów kwalifikacyjnych	42 340	5,46	31 568	5,53	63 904	16,25
Dofinansowanie do kursów doskonalących, seminariów oraz innych form doskonalenia zawodowego nauczycieli	131 200	16,93	110 905	19,44		
Koszty przejazdów i zakwaterowania	57 727	7,45	39 156	6,86	59 535	15,14
Część kosztów doradztwa metodycznego (nie obejmująca kosztów finansowania SCDiDN)	271 976	35,10	183 685	32,21	89 511	22,76
Część kosztów doradztwa metodycznego obejmująca część kosztów obniżenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych nauczycielom dyplomowanym, którym powierzono zadania doradcy metodycznego	154 995	20,00	114 085	20,00	78 644	20,00
RAZEM	774 973	100,00	570 425	100,00	393 218	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na temat realizacji zadań oświatowych przez Miasto Siedlce za poszczególne lata szkolne

Placówki i uczniowie

W roku szkolnym 2014/2015 Miasto Siedlce po raz czwarty, w oparciu o zakupiony system naboru do przedszkoli, objęło nim wszystkie przedszkola publiczne i niepubliczne. System pozwala na zapisy rodzicom dzieci do przedszkoli w sposób uporządkowany w oparciu o stronę internetową, na której zamieszczona jest pełna oferta przedszkoli i wszystkie niezbędne narzędzia służące procesowi naboru. Wybrane przez siebie przedszkola rodzice porządkują na liście preferencji, a wydrukowane podanie zanoszą jedynie do przedszkola umieszczonego na liście na 1 miejscu.

Łączna oferta miejsc we wszystkich przedszkolach publicznych i niepublicznych dla trzylatków, zarówno w roku szkolnym 2013/2014, jak też w na rok szkolny 2014/2015 była większa od liczby chętnych. Z danych GUS wynika, że w roku 2014, liczba dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego, wynosiła 0,88 i była niższa od wartości dla całego powiatu (1,84), województwa mazowieckiego (1,11) oraz kraju (1,17).

Wzrasta liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tysiąc dzieci w wieku 3-5 lat. W roku 2014 wyniosła 980,42.

Tabela 46. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego - wskaźniki, lata 2010-2014

	Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat					Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	625,79	692,25	697,44	741,19	794,14	1,35	1,34	1,31	1,24	1,17
Mazowieckie	683,36	761,19	756,47	801,60	845,17	1,30	1,26	1,24	1,17	1,11
Powiat siedlecki	414,37	510,23	505,07	599,71	654,39	2,63	2,64	2,43	2,07	1,84
Siedlce	894,78	957,25	964,46	985,42	980,42	0,91	0,91	0,85	0,87	0,88

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W roku szkolnym 2014/2015 do siedleckich miejskich przedszkoli i oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych uczęszczało w sumie 2063 dzieci, w tym 82 z niepełnosprawnością. Liczba oddziałów wyniosła 91.

Tabela 47. Liczba oddziałów przedszkolnych i uczniów w latach 2011-2015 (stan na 30 września roku rozpoczynającego rok szkolny)

	Liczba oddziałów			Liczba uczniów			Liczba dzieci z niepełnosprawnością								
	Klasa 0	Poza klasą 0	Suma końcowa	Klasa 0	Poza klasą 0	Suma końcowa	niepełnosprawni	niepełnosprawni	niepełnosprawni	z autyzmem w tym z zespołem Aspergera	z niepełnosprawnością ruchową w tym z afazją	z upośledzeniem umiarkowanym lub znacznym z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	Dzieci z niepełnosprawnościami sezonowymi	Razem:	
2014/2015	50	42	91	1 031	1 032	2 063	2	7	5	32	15	4	7	10	82
2013/2014	28	46	73	621	1 115	1 736	2	4	5	33	11	5	7	10	77
2012/2013	28	45	72	612	1 108	1 720	Liczba wychowanków posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego								
							Klasa 0			Poza klasą 0			Suma		
							29			37			66		
2011/2012			72			1749	BD								

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na temat realizacji zadań oświatowych przez Miasto Siedlce za poszczególne lata szkolne

Współczynnik skolaryzacji brutto²⁵ dla siedleckich szkół podstawowych wyniósł w 2014 roku 102,73 i był najniższy w całym analizowanym okresie. Był jednak wyższy niż wartość dla powiatu siedleckiego (89,0), województwa mazowieckiego (98,1) oraz kraju (94,7).

W przypadku gimnazjów, również nastąpił spadek współczynnika skolaryzacji. Według ostatnich dostępnych danych, wyniósł 115,22 i tak jak w przypadku szkół podstawowych, był wyższy niż w pozostałych jednostkach referencyjnych.

Tabela 48. Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych i gimnazjach w Polsce, województwie mazowieckim, powiecie siedleckim i Siedlcach w latach 2010-2014

Szkoły podstawowe	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	98,4	99,8	99,2	98,6	94,7
Mazowieckie	101,9	104,1	103,4	102,9	98,1
Powiat siedlecki	93,1	93,3	94,0	92,6	89,0
Siedlce	106,55	108,34	107,74	107,57	102,73
Gimnazja	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	100,5	100,0	99,7	99,1	98,4
Mazowieckie	102,3	102,2	102,3	101,9	101,5
Powiat siedlecki	92,8	94,0	92,9	92,9	92,5
Siedlce	114,98	114,78	118,71	117,04	115,22

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Mimo to, jak wynika z informacji na temat realizacji zadań oświatowych przez Miasto Siedlce za poszczególne lata szkolne, liczba oddziałów i uczniów szkół podstawowych i gimnazjów rośnie. Natomiast w przypadku szkół ponadgimnazjalnych, wartości te były na podobnych poziomach w roku szkolnym 2013/2014 i 2014/2015.

Tabela 49. Liczba oddziałów uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach w Siedlcach w latach 2011-2015 (stan na 30 września roku rozpoczynającego rok szkolny)

	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
2014/2015	317	7 147
2013/2014	297	6773
2012/2013	304	6807
2011/2012	243	5854

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na temat realizacji zadań oświatowych przez Miasto Siedlce za poszczególne lata szkolne

²⁵ Relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Tabela 50. Liczba oddziałów uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych w Siedlcach w latach 2011-2014 (stan na 30 września roku rozpoczynającego rok szkolny)

	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
2014/2015	247	6354
2013/2014	250	6499
2011/2012	239	6030

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na temat realizacji zadań oświatowych przez Miasto Siedlce za poszczególne lata szkolne

Kierowanie młodzieży do ośrodków wychowawczych

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 grudnia 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w młodzieżowym ośrodku wychowawczym nieletni, wobec którego sąd rodzinny zastosował środek wychowawczy w postaci umieszczenia w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, kierowany jest do ośrodka wskazanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie, przez starostę właściwego ze względu na miejsce zamieszkania nieletniego, a w przypadku braku miejsca zamieszkania - starostę właściwego ze względu na miejsce pobytu nieletniego.

W roku szkolnym 2014/2015 Sąd Rejonowy w Siedlcach III Wydział Rodzinny i Nieletnich zastosował środek wychowawczy wydając 31 postanowień w stosunku do 16 nieletnich zamieszkujących Siedlce. Wykonując postanowienia Sądu Rodzinnego Prezydent Miasta Siedlce wydał 31 skierowań dla nieletnich do wskazanych przez ORE młodzieżowych ośrodków wychowawczych. Rok wcześniej wydano 29 skierowań, dwa lata wcześniej 25 skierowań, a w roku szkolnym 2011/2012 20 skierowań.

Wydanie skierowania wymagało dołączenia stosownej dokumentacji nieletniego: orzeczenia sądu rodzinnego o umieszczeniu nieletniego w ośrodku, kopii wywiadu środowiskowego przeprowadzonego przez kuratora sądowego, kopii opinii rodzinnego ośrodka diagnostyczno-konsultacyjnego, odpisu aktu urodzenia nieletniego, posiadanych informacji o stanie zdrowia nieletniego, orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, jeżeli zostało wydane.

Zdawalność sprawdzianów i egzaminów

Sprawdzian w kl. VI szkoły podstawowej

Do sprawdzianu 1 kwietnia 2015 r. przystąpiło w województwie mazowieckim 50 091 uczniów. W Siedlcach do sprawdzianu przystąpiło 752 uczniów. Średnia wyników z języka polskiego dla miasta wyniosła 75,9 (nieco wyżej niż średnia dla województwa oraz kraju), a najlepszy wynik osiągnęli uczniowie Szkoły Podstawowej Społecznego Towarzystwa Oświatowego. Podopieczni tej samej placówki, najlepiej napisali również sprawdzian z języka angielskiego, osiągając średni wynik 92,3. Średnia dla Siedlec wyniosła 82,3.

Średnia wyników z matematyki dla miasta wyniosła 64,7 (nieco wyżej niż średnia dla województwa oraz kraju), a najlepszy wynik osiągnęli uczniowie Katolickiej Szkoły Podstawowej.

Tabela 51. Średnie wyniki procentowe ze sprawdzianu w kl. VI szkół podstawowych w 2015 roku

	część pierwsza		część druga
	język polski	matematyka	język angielski
Średnia dla Miasta Siedlce	75,9	64,7	82,3
Średnia dla województwa	75,6	63,8	80,4
Średnia dla kraju	73,0	61,0	78,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na temat realizacji zadań oświatowych przez Miasto Siedlce

W roku 2014 średnia liczba uzyskanych punktów ogółem wyniosła w Siedlcach 28,23, co stanowiło lepszy wynik niż średnia dla kraju i województwa, a także niż w latach ubiegłych. Co roku najlepszy wynik osiągalni uczniowie Szkoły Podstawowej Społecznego Towarzystwa Oświatowego.

Tabela 52. Średnie wyniki ze sprawdzianu w kl. VI szkół podstawowych w latach 2012-2014

		Czytanie	Pisanie	Rozumowanie	Korzystanie z informacji	Wykorzystanie wiedzy w praktyce	Średnia liczba punktów ogółem
2014	Średnia dla Miasta Siedlce	8,21	6,87	4,93	2,84	5,38	28,23
	Średnia dla województwa	7,92	6,33	4,76	2,80	5,17	26,98
	Średnia dla kraju	7,76	5,81	4,55	2,73	4,98	25,82
2013	Średnia dla Miasta Siedlce	7,40	6,70	4,24	2,56	3,92	24,86
	Średnia dla województwa	7,52	6,70	4,41	2,57	4,03	25,22
	Średnia dla kraju	7,30	6,34	4,16	2,48	3,75	24,03
2012	Średnia dla Miasta Siedlce	6,69	5,88	4,38	2,98	3,87	23,79
	Średnia dla województwa	6,43	6,33	4,29	2,88	3,94	23,87
	Średnia dla kraju	6,25	5,88	4,11	2,79	3,72	22,75

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na temat realizacji zadań oświatowych przez Miasto Siedlce za poszczególne lata szkolne

Egzamin gimnazjalny

Przyglądając się średnim wynikom egzaminów gimnazjalnych zdawanych przez siedleckich uczniów, wyraźnie widać, że nie odbiegają one od średniej dla kraju i województwa mazowieckiego, nawet często ją przekraczając.

Tabela 53. Średnie wyniki siedleckich szkół z egzaminu gimnazjalnego w latach 2012-2015 (w %)

			GH-P	GH-H	GM-M	GM-P	GA-P	GA-R	GN-P	GN-R	GR-P	GR-R
2015	Razem dla Miasta Siedlce		65,1	65,2	52,4	51,5	71,7	51,3	61,2	36,1	-	-
	Razem dla województwa		65	66	51	52	70	51	56	52	-	-
	Razem dla kraju		62	64	48	50	67	48	57	41	-	-
2014	Razem dla Miasta Siedlce		70,4	61,0	51,6	53,4	71,6	52,9	62,3	37,6	65,8	39,2
	Razem dla województwa		70,0	60,9	50,2	54,1	70,1	49,6	53,2	44,9	59,6	36,6
	Razem dla kraju		68	59	47	52	67	46	54	39	-	-
2013	Razem dla Miasta Siedlce		60,5	65,2	52,4	61,9	69,2	51,5	66,5	49,7	50,6	26,2
	Razem dla województwa		64	60	51	61	67	48	57	50	64	40
	Razem dla kraju		62	58	48	59	63	45	58	40	64	43
2012	Razem dla Miasta Siedlce		70,0	63,2	53,6	53,1	67,8	52,8	63,9	37,1	89,6	61,2
	Razem dla województwa		66,9	62,7	50,4	51,8	65,6	48,1	56,8	40,4	64,1	34,8
	Razem dla kraju		65,0	61,0	47,0	50,0	63,0	46,0	57,0	33,0	65,0	38,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na temat realizacji zadań oświatowych przez Miasto Siedlce za poszczególne lata szkolne

*Legenda: GH-P – język polski; GH-H – historia i WOS; GM-M – matematyka; GM-P – przedmioty przyrodnicze; GA-P – j. angielski poziom podstawowy; GA-R – j. angielski poziom rozszerzony; GN-P – j. niemiecki poziom podstawowy; GN-R – j. niemiecki poziom rozszerzony. GR-P – j. rosyjski podstawowy; GR-R – j. rosyjski rozszerzony.

Egzamin maturalny

W roku 2014 do egzaminu maturalnego przystąpiło 926 uczniów liceów ogólnokształcących, 19 liceów profilowanych, 399 uczniów techników oraz 23 uczniów szkół dla dorosłych. Świadectwa dojrzałości otrzymało odpowiednio 91,6, 42,1, 63,4 oraz 26,1% podchodzących do egzaminu maturalnego. Najwyższą zdawalność odnotowano w II Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Św. Królowej Jadwigi (99,6%), I Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Prusa (99,6) oraz IV Liceum Ogólnokształcące im. hetmana Stanisława Żółkiewskiego (99,3%).

W roku 2013 do egzaminu maturalnego przystąpiło 991 uczniów liceów ogólnokształcących, 37 liceów profilowanych, 392 uczniów techników oraz 43 uczniów szkół dla dorosłych. Świadectwa dojrzałości otrzymało odpowiednio 85, 28,8, 57,9 oraz 31,2% podchodzących do egzaminu maturalnego. Najwyższą zdawalność odnotowano w II Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Św. Królowej Jadwigi (100%) oraz I Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Prusa (99,6).

W roku 2012 do egzaminu maturalnego przystąpiło 1103 uczniów liceów ogólnokształcących, 64 liceów profilowanych, 386 uczniów techników oraz 174 uczniów szkół dla dorosłych. Świadectwa dojrzałości otrzymało odpowiednio 90,4, 42, 70,9 oraz 44,4% podchodzących do egzaminu maturalnego. Najwyższą zdawalność odnotowano w I Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Prusa (100) oraz w IV Liceum Ogólnokształcące im. hetmana Stanisława Żółkiewskiego (100).

Tabela 54. Wyniki egzaminów maturalnych dla szkół z terenu Miasta Siedlce w latach 2012-2014

	2014		
	Przystąpiło	Zdało	Zdawalność (%)
Licea ogólnokształcące	926	848	91,6
Licea Profilowane	19	8	42,1
Technika	399	253	63,4
Szkoły dla Dorosłych	23	6	26,1
2013			
	Przystąpiło	Zdało	Zdawalność (%)
Licea Ogólnokształcące	991	916	85,0
Licea Profilowane	37	12	28,8
Technika	392	254	57,9
Szkoły dla Dorosłych	43	13	31,2
2012			
	Przystąpiło	Zdało	Zdawalność (%)
Licea Ogólnokształcące	1103	1050	90,4
Licea Profilowane	64	29	42,0
Technika	386	302	70,9
Szkoły dla Dorosłych	174	64	44,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na temat realizacji zadań oświatowych przez Miasto Siedlce za poszczególne lata szkolne

ROZDZIAŁ II. WYNIKI BADANIA TECHNIKA INDYWIDUALNYCH WYWIADÓW POGŁĘBIONYCH

Mieszkalnictwo

Respondenci bardzo pozytywnie oceniają sytuację Siedlec pod względem mieszkalnictwa. Realizowany przez Miasto od 2010 roku plan budowy mieszkań socjalnych dobiega końca, dzięki niemu kilka tysięcy mieszkańców Siedlec zyskało tzw. „cztery kąty”. Miasto nie boryka się pod tym względem z żadnymi problemami, poza kwestią finansową – zadłużeniem spowodowanym realizacją wspomnianego programu, co jednak w opinii badanych, jest adekwatną ceną do osiągniętych rezultatów.

Działania te niewątpliwie sprzyjają podniesieniu jakości życia mieszkańców. Zwraca się jednak uwagę na potrzebę dalszej budowy mieszkań socjalnych, co wynika ze zwiększającej się liczby mieszkańców Siedlec.

Edukacja

Kondycja Siedlec pod względem poziomu edukacji jest, w opinii badanych, dość dobra, co jest zasługą dużych wysiłków władz miasta. Konieczność ponoszenia znacznych nakładów finansowych wynika z niewystarczających środków otrzymywanych w ramach subwencji, które nie są w stanie pokryć wszystkich kosztów. Szereg działań realizowanych jest w ramach dochodów własnych.

Badani zwracają uwagę, że baza edukacyjna wymaga również ogromnego wysiłku finansowego – część obiektów szkolnych wymaga kapitalnego remontu.

Sytuacja pod kątem szkolnictwa wyższego oceniana jest jako dobra, w mieście funkcjonują dwie uczelnie wyższe. Mimo to oferta kształcenia jest dość ograniczona, ze względu na niezbyt szeroki zakres dostępnych kierunków.

Władze miasta dążą do podnoszenia poziomu edukacji na wszystkich poziomach szkół. Zwraca się uwagę na potrzebę skupienia się na kształceniu praktycznym i lepszym wyposażeniu obiektów edukacyjnych czy pracowni.

W planach jest realizacja projektów z zakresu edukacji, finansowanych ze środków unijnych, w tym podnoszenia kwalifikacji nauczycieli, podnoszenia kompetencji uczniów, a także rozwój kształcenia ustawicznego, co postrzegane jest jako istotne z punktu widzenia potrzeb osób dorosłych.

Uzależnienia

Uzależnienia są jednym z problemów uznawanych **za najpilniejsze do rozwiązania**, przy czym z wypowiedzi respondentów wynika, że zjawisko to dotyczy przede wszystkim alkoholu.

Miasto ściśle współpracuje z organizacjami pozarządowymi zarówno w zakresie leczenia uzależnień, jak również propagowania trzeźwego stylu życia, np. poprzez dofinansowanie świetlic środowiskowych, czy zapewnianie dzieciom i młodzieży form spędzania czasu wolnego.

W Urzędzie Miasta powstało stanowisko Pełnomocnika Prezydenta Miasta ds. Uzależnień.

Respondenci zwrócili uwagę, że pomimo starań ze strony władz miasta, występują czynniki, które znacznie utrudniają walkę z uzależnieniami – pomimo prawnych możliwości ograniczania sprzedaży alkoholu, często umarza się postępowania w sprawach anulowania koncesji na jego sprzedaż, wychodząc z założenia, że sprzedaż alkoholu nieletnim, jest czynem o niskiej szkodliwości społecznej. Podejmowanie takich decyzji nie leży w kompetencji Urzędu Miasta, lecz organów prawa. Walki z chorobą alkoholową nie ułatwia również społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu przez osoby nieletnie. Ponadto, brakuje oferty terapii i leczenia dzieci, ponieważ dostępna oferta skupia się na osobach dorosłych.

W przypadku środków odurzających, władze miasta mogą starać się wpływać jedynie na popyt, poprzez edukację i działania profilaktyczne. Nie mają jednak możliwości aktywnej walki z podażą, gdyż takie działania leżą w gestii Policji i innych instytucji, które mogą wykrywać i zwalczać problem u źródła, czyli osoby/grupy dystrybuujące te środki.

Wśród badanych widoczna jest duża świadomość psychologicznych aspektów walki z uzależnieniem. Jak twierdzą, najważniejszym źródłem wiedzy i postaw dla młodego człowieka jest jego własny dom. Jeżeli podejmowane przez Miasto działania nie mają przełożenia na to, co dzieje się w środowisku rodzinnym, to wysiłki te mogą być z góry skazane na niepowodzenie. Stąd plany intensywniejszego zaangażowania w profilaktykę całych rodzin, organizacji zajęć również dla rodziców. Miasto planuje także poszerzyć ofertę terapeutyczną, tworzyć świetlice środowiskowe.

Mimo wszystko walka z uzależnieniami postrzegana jest jako bardzo trudna, ponieważ w odróżnieniu od innych problemów społecznych, których rozwiązanie bardzo często jest możliwe dzięki odpowiednim nakładom finansowym, w kwestii uzależnień ogromne, a zarazem kluczowe znaczenie, ma postawa i motywacja samej osoby dotkniętej/zagrożonej tym problemem. W przypadku braku chęci wyjścia z uzależnienia, trudno jest mówić o skuteczności jakichkolwiek działań. Nie zmienia to faktu, że kontynuacja dotychczas realizowanych zadań w zakresie profilaktyki i leczenia uzależnień, postrzegana jest jako niezwykle ważna.

Niepelnosprawność

Zaplecze i potencjał Siedlec w zakresie wspierania osób z niepełnosprawnością na ogół oceniany jest pozytywnie. W mieście działa Warsztat Terapii Zajęciowej, dwa środowiskowe domy oraz Zakład Aktywności Zawodowej. Jak zauważył jeden z badanych, do tej pory podjęte działania nie wyczerpują wszystkich potrzeb, co przede wszystkim wynika ze zróżnicowanych typów niepełnosprawności, natomiast Miasto nie boi się współpracować z instytucjami czy organizacjami, które wspomagają czy działają na rzecz osób z niepełnosprawnością. Kontynuacji/podjęcia wymagają takie działania jak:

- likwidacja barier architektonicznych, które pojawiają się również w okolicach głównych ulic miasta, oraz obiektach użyteczności publicznej,
- poprawa komunikacji z osobami niesłyszącymi - Urząd Miasta kilkakrotnie korzystał ze szkoleń dla pracowników, których celem była nauka podstaw języka migowego; przedstawiciel jednej z organizacji działającej na rzecz osób niesłyszących, sugeruje, że dobrym rozwiązaniem byłoby zapewnienie stałej obecności tłumacza języka migowego, właśnie w takich miejscach jak Urząd Miasta. Zwraca się uwagę, że na problemy komunikacyjne osoby z niepełnosprawnością napotykać również np. podczas wizyt u lekarza,
- tworzenie miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością – problem wynika z jednej strony z niewielkiej otwartości części pracodawców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością (obawiają się trudności komunikacyjnych np. z osobami niesłyszącymi), z drugiej zaś z niewielkiej możliwości podejmowania pracy zdalnej, np. przy komputerze (z niepełnosprawnością często wiążą się ograniczone środki finansowe, które nie pozwalają na zakup sprzętu komputerowego i opłacenie rachunków za dostęp do Internetu). Niepełnosprawność oznacza też mniejszą mobilność, co wpływa na brak możliwości podjęcia pracy poza Siedlcami.

Widocznym problemem jest także niewielka świadomość społeczeństwa, której efektem jest tworzenie się barier pomiędzy osobami w pełni sprawnymi, a z niepełnosprawnością. Ci pierwsi, często nie rozumiejąc sedna danego schorzenia, nie wiedzą jak zachowywać się wobec osoby z niepełnosprawnością i obawiają się kontaktu z nią.

W roku 2014, na zlecenie Szpitala Wojewódzkiego oraz SPZOZ, przeprowadzono kursy, na których uczono podstawowych 300 znaków języka migowego, ale co najważniejsze w opinii organizatora, uświadamiano uczestnikom specyfikę tego rodzaju niepełnosprawności. Jak powiedziano, (...) *te osoby po kursie zapomną znaków, ale mają już świadomość jak należy postępować w stosunku do osób z niepełnosprawnością (...)*.

Jedną z barier dla siedleckich organizacji są skomplikowane procedury konkursowe w PFRON – małym organizacjom, które nie zatrudniają specjalistów od pisania wniosków/projektów, trudno jest się przebić.

Realizacja programów dla osób z niepełnosprawnością wymaga przede wszystkim wzmocnienia pod względem bazowym i technicznym. Niektórym z organizacji Miasto nie jest w stanie zapewnić odpowiedniego lokalu, przez co nie mają one możliwości organizacji zajęć codziennie, czy spotkań ze zgłaszającymi się do nich rodzinami.

Poza bazą lokalową tym, co zdaniem uczestniczących w badaniu organizacji wspierających osoby z niepełnosprawnością, usprawniłoby ich działalność, byłoby prowadzenia działań związanych z propagowaniem i umacnianiem pozytywnego wizerunku osób z niepełnosprawnością oraz samych organizacji.

Organizacje, których przedstawiciele wzięli udział w wywiadach pogłębionych, planują przede

wszystkim kontynuować już podjęte działania, wśród których wymienić można: prowadzenie (dla osób z niepełnosprawnością) zajęć artystycznych, teatralnych, organizację wycieczek, pielgrzymek, wypoczynku, imprez integracyjnych (np. Przegląd Twórczości Sceniczej). ZAZ stara się uczestniczyć, jako partner, w różnego rodzaju programach oferowanych przez Miasto („Siedlecka Duża Rodzina 3+”, „Senior 65+”). Wspiera też różnego rodzaju działania lokalnych klubów sportowych.

Zwrócono również uwagę na konieczność kontynuacji idei spółdzielni socjalnych, oraz znaczenie integracji dzieci z niepełnosprawnością, która powinna rozpoczynać się już w pierwszych miesiącach życia.

Bezpieczeństwo

Jak wynika z informacji posiadanych przez przedstawiciela Komendy Miejskiej Policji w Siedlcach, społeczeństwo deklaruje, że czuje się w mieście bezpiecznie. Sama Policja podejmuje liczne działania w celu zapewnienia owego bezpieczeństwa: akcja „Bezpieczne wakacje”, „Bezpieczna droga do szkoły”, od piątku do poniedziałku zwiększa liczbę patroli, głównie w nocy, wraz ze Strażą Miejską patroluje okolice Zalewu, gdzie młodzież zaczyna się grupować gdy robi się ciepłej. W niektórych częściach miasta działa monitoring.

Ponadto Policja organizuje spotkania w szkołach i przedszkolach na temat dopalaczy, uzależnień, cyberprzestępczości, cyberprzemocy, przemocy w domach. Akcje uświadamiające w kwestiach wszelkiego rodzaju zagrożeń, cieszą się dużym zainteresowaniem szkół i rodziców (dla których takie spotkania organizowane są zazwyczaj przed wywiadówkami).

Na podniesienie poczucia bezpieczeństwa, a tym samym jakości życia mieszkańców Siedlec, wpłynąć ma planowana rozbudowa monitoringu oraz kontynuacja ww. działań.

Pomoc społeczna

W opinii badanych system pomocy społecznej w Siedlcach jest dobrze zorganizowany. Zapytani o problemy i czynniki utrudniające realizację skutecznych działań w tym zakresie, wskazali na:

- wychodzenie z bezdomności – roszczeniowa postawa osób bezdomnych, połączona z niechęcią do podejmowania jakiegokolwiek wysiłku, związanego z powrotem do społeczeństwa,
- brak spełnienia standardów lokalowych przez środowiskowy dom samopomocy,
- zmieniające się przepisy prawa,
- brak pogotowia opiekuńczego dla dzieci, które sądownie zabierano rodzinom – konieczność posiłkowania się placówkami w gminach ościennych,
- postawa klientów pomocy społecznej, którzy często w obliczu możliwości otrzymania pomocy finansowej i rzeczowej, nie chcą podejmować pracy; problem pojawia się również w przypadku wdrażania ich do prawidłowego wypełniania podstawowych ról rodzinnych typu „matka”, „ojciec”,
- „rozdawnictwo pieniędzy”, które nie sprzyja motywacji do podjęcia aktywnych działań zmierzających do poprawienia jakości życia, lecz powoduje utrwalanie się życiowej niezaradności, która często wynoszona jest z domu,
- brak motywacji osób uzależnionych do wyjścia z nałogu.

Z kolei tym, co sprzyja rozwiązywaniu problemów społecznych, jest zdaniem badanych działanie interdyscyplinarne (jak w przypadku Niebieskiej Karty). Wspólne działania mogłyby okazać się skuteczne w zakresie wspierania tych rodzin, których dzieci umieszczono w pieczy zastępczej (praca zarówno z dzieckiem, jak i rodzicami, której celem jest jak najszybszy powrót dziecka do rodziny).

W planach instytucji działających w zakresie pomocy społecznej, jest przede wszystkim kontynuacja dotychczas realizowanych zadań. Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce, planuje działania zmierzające do podtrzymania relacji dzieci z rodzinami pochodzenia, a tam gdzie jest to możliwe, włączania członków rodziny w pracę z dzieckiem. Jak wynika z obserwacji, przynosi to bardzo dobre rezultaty.

Rynek pracy

Pomimo, że w świetle podstawowych wskaźników, sytuacja na siedleckim rynku pracy oceniana jest jako dość dobra, to problem bezrobocia postrzegany jest jako jeden z najpilniejszych do rozwiązania. Wynika to przede wszystkim z konsekwencji, jakie niesie za sobą brak pracy, tj. popadanie w ubóstwo, uzależnienia, w tym od pomocy opieki społecznej.

Dużym problemem jest długotrwałe bezrobocie, które dotyczy głównie osób w wieku 50+, słabo wykształconych, niechętnych do zdobywania nowych umiejętności. W tej grupie są też tzw. „genetyczni” bezrobotni, czyli osoby, które określone wzorce wynoszą z domów.

Powiatowy Urząd Pracy w Siedlcach oferuje dofinansowania zarówno dla pracodawców, osób zarejestrowanych, jak i pracowników. Organizowane są targi pracy, wysoko oceniane przez pracodawców. Każda kolejna edycja to coraz więcej chętnych do zaprezentowania się.

Jak zaznacza przedstawiciel PUP, skutecznym działaniem w obszarze rynku pracy sprzyja edukacja i przygotowanie do funkcjonowania na rynku, które powinny odbywać się już na etapie szkoły podstawowej. Tak samo dotyczy doradztwa zawodowego, które powinno być realizowane wcześniej niż obecnie.

PUP planujemy cykliczne spotkania z pracodawcami, pierwsze z nich odbędzie się na tegorocznych targach, a kolejne organizowane będą przynajmniej raz na kwartał.

Pozostałe działania

Inne niż wymienione powyżej, pilne do rozwiązania zadania/problemy to:

- mała dostępność opieki nad dziećmi w wieku przedprzedszkolnym – w Siedlcach działa jeden publiczny żłobek,
- niskie dochody mieszkańców Siedlec, dziedziczenie biedy, powstawanie obszarów biedy w mieście;
- zbyt mała dostępność służby zdrowia,
- zbyt niski kontrakt na leczenie szpitalne, szczególnie w zakresie kardiologii,
- potrzeba rewitalizacji parku przy ul. Konarskiego (Park „Aleksandria”),
- brak planu zagospodarowania przestrzennego dla całego miasta, co powoduje wydawanie pochopnych zezwoleń na budowę czy inwestycję, niekoniecznie uwzględniających charakter czy specyfikę danej przestrzeni,
- potrzeba stworzenia schroniska dla bezdomnych zwierząt.

Inne niż wyżej wymienione, działania podejmowane przez Miasto i organizacje prospołeczne:

- promocja miasta, stwarzane korzystnych warunków dla nowych inwestorów,
- pomoc rzeczowa dla ubogich (w tym wsparcie żywnościowe, magazynowanie żywności),
- prowadzenie noclegowni,
- prowadzenie wypożyczalni sprzętów specjalistycznych typu łóżka ortopedyczne,
- zapewnianie usług opiekuńczych,
- organizacja wypoczynku dla dzieci z ubogich rodzin,
- działalność Centrum Integracji Społecznej,
- rozwój transportu miejskiego,
- wprowadzenie karty „Siedlecka Duża Rodzina 3+”, umożliwiającej uzyskanie rabatów i zniżek,
- remonty obiektów rekreacyjnych (Stadion przy ul. Prusa),
- współdziałanie Miasta i organizacji pozarządowych, reagowanie na zgłaszane przez organizacje potrzeby.

Na ogół wysoko ocenia się skuteczności tych działań. Są natomiast przypadki, w których skuteczność bywa mniejsza, szczególnie tam, gdzie najczęściej zależy od samego zainteresowanego (np. walka z uzależnieniami) nie jest łatwa. Badanie jednak zgodne twierdzą, że zarówno Miasto, jak i organizacje pozarządowe, robią co mogą w zakresie posiadanych środków i kompetencji.

Czynnikiem utrudniającym rozwiązywanie problemów społecznych, który wymieniany był niemal przez wszystkich badanych, niezależnie od obszaru życia społecznego, w którym działają, są ograniczone środki finansowe. Wskazano również na ograniczenia wynikające z przepisów prawa, niekorzystną sytuację demograficzną, oraz braki w koordynacji przedsięwzięć podejmowanych przez różne placówki i podmioty w mieście.

W planach Miasta jest budowa systemu pomocy dla osób dorosłych z niepełnosprawnością umysłową, która miałaby odbyć się we współpracy z jedną z organizacji pozarządowych. Z kolei we współpracy ze Stowarzyszeniem Domu Dziecka – Pomnika im. Dzieci Zamojszczyzny, planuje się stworzenie systemu pomocy samotnej matce, samotnym kobietom w ciąży.

Z kolei **Collegium Mazovia** Innowacyjna Szkoła Wyższa w Siedlcach, planuje wprowadzenie projektu badawczego, w ramach którego bezpłatnie przebadają 500 mieszkańców miasta i rejonu, pod kątem otyłości. Po diagnozie i przeprowadzeniu działań fizjoterapeutycznych (zajęcia będą prowadzone przez 3 miesiące), można będzie zbadać, które ze wskazań terapeutycznych przyniosło największe skutki. Poza badaniami, celem projektu będzie promocja zdrowego stylu życia, podniesienie świadomości potrzeby działań profilaktycznych w celu zapobiegania chorobom układu krążenia i kostnego.

ROZDZIAŁ III. PODSUMOWANIE WYNIKÓW CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

Ubóstwo

Przeciętne wynagrodzenie brutto w kraju stale rośnie. W roku 2014 wyniosło nieco ponad 4 tysiące złotych, tym samym było o 16,5% wyższe niż w roku 2010. Tendencja ta utrzymuje się również w powiecie siedleckim, jednak **przeciętne wynagrodzenie wciąż jest dużo niższe niż w Polsce i województwie mazowieckim**. W roku 2014 wyniosło 3,2 tysiąca złotych, a zatem było o 22,2% wyższe niż cztery lata wcześniej.

Natura ubóstwa w Polsce wynika ze splotu indywidualnych sytuacji życiowych, z których zasadnicze znaczenie mają: brak pracy, występowanie alkoholizmu w rodzinie, wielodzietność, przeludnienie mieszkań lub wynajmowanie ich na rynku, podeszły wiek, pozostawanie w kręgu subkultury ludzi ubogich. Wyznacznikami ubóstwa w Polsce są: niedożywienie, dezorganizacja życia rodziny, zaniedbanie dzieci, zaniedbanie dotyczące warunków mieszkaniowych, zaniedbanie zdrowia, alkoholizm (jako przyczyna i skutek). Istotna dla zwalczania biedy jest diagnoza jej źródeł - dla jednych tkwią one w jednostce (upośledzenia, choroby, postawy, alkoholizm, niechęć do pracy), dla innych – wynikają z systemu społecznego oraz z procesów socjalizacji umacniających kulturę biedy.²⁶

Najubożsi mieszkańcy Siedlec (przedstawiciele gospodarstw, w których łączny miesięczny dochód netto mieści się w przedziale 701-1400 złotych), stanowili 12,2% badanej próby. **Połowa badanych twierdzi, że ma swoim najbliższym otoczeniu osoby ubogie, a co trzeci nie jest tego pewien**. Najczęściej takie odpowiedzi pojawiają się w grupie najniżej wykształconych (posiadających wykształcenie podstawowe lub niższe), natomiast najrzadziej wśród osób z wykształceniem wyższym. Pomimo tego, że osoby ubogie mają w swoim otoczeniu wszyscy, niezależnie od deklarowanego poziomu dochodów, to wśród przedstawicieli gospodarstw o wyższych dochodach, częściej panuje przekonanie, że nikt z ich bliskich/znajomych, nie żyje w ubóstwie. Warto zwrócić uwagę, że przedstawiciele gospodarstw domowych, w których są dzieci, dużo częściej twierdzili, że są w ich najbliższym otoczeniu osoby żyjące w ubóstwie.

Zdecydowana **większość mieszkańców Siedlec deklaruje, że ich dochody wystarczają na wszystkie bieżące wydatki**. Dużo mniej rodzin co jakiś czas może sobie pozwolić na ekstra wydatki, a w najbardziej komfortowej sytuacji, gdzie na takie dodatkowe wydatki można pozwolić sobie co miesiąc, jest zaledwie 1,4% gospodarstw domowych. To mniej niż udział rodzin, które czasem nie są w stanie opłacić nawet podstawowych świadczeń (4,8%) oraz rodzin, w których taka sytuacja ma miejsce od dłuższego czasu (1,8%). W najlepszej sytuacji materialnej są osoby w wieku powyżej 55 lat, a zatem takie, które na ogół nie mają już na utrzymaniu dzieci, a więc posiadane środki finansowe, poza zaspokojeniem podstawowych świadczeń, mogą wydać na swoje dodatkowe potrzeby. Co prawda problem zbyt skromnego budżetu domowego dotyka wszystkie gospodarstwa, niezależnie od liczby członków, to największa skala ubóstwa widoczna jest w przypadku rodzin liczących więcej

²⁶ „Obraz ubóstwa i jego konsekwencje społeczne”, Wołk Z., Uniwersytet Zielonogórski

niż cztery osoby. Należy jednak zaznaczyć, że w przypadku 1-osobych gospodarstw domowych, również pojawiają się sytuacje, gdy zaspokojenie podstawowych potrzeb staje się problemem, jednak w tej grupie co czwarta osoba deklaruje, że co jakiś czas może pozwolić sobie na jakieś ekstra wydatki, a 6,3%, że co miesiąc ma możliwość przeznaczania pieniędzy na dodatkowe przyjemności.

Do sytuacji, w której dochody nie wystarczają na pokrycie podstawowych świadczeń, najczęściej dochodzi w rodzinach respondentów deklarujących niski poziom wykształcenia.

Pieniądzy czasem nie wystarcza nawet na zaspokojenie podstawowych potrzeb zarówno wśród rodzin, w których są dzieci, jak i tych bez dzieci. W drugim przypadku, rodziny częściej mogą pozwolić sobie na dodatkowe, wykraczające poza podstawowe potrzeby wydatki.

Zapytani o działania, jakie powinny zostać podjęte by polepszyć sytuację ubogich mieszkańców miasta, respondenci w zdecydowanej większości wskazywali na potrzebę tworzenia miejsc pracy. Oznacza to, że zdają sobie sprawę i są świadomi, że poziom życia jest zależny przede wszystkim od własnych działań. Jest to sytuacja bardzo korzystna, chociażby ze względu na informacje pozyskane od respondentów wywiadów pogłębionych, którzy w pracy zawodowej, na ogół spotykają się z roszczeniową postawą swoich podopiecznych, którzy wykazują dużą bezradność życiową i uzależniają się od pomocy społecznej. Wyniki badania ankietowego wskazują jednak, że taką postawę przypisać można tylko określonej grupie, nie jest ona typową postawą mieszkańca Siedlec. Badanie CATI wykazało, że za zwiększaniem nakładów finansowych na zasiłki najczęściej opowiadały się osoby najniższej wykształcone, a najrzadziej absolwenci szkół wyższych.

Problem bezradności uwidocznia się również w sprawozdaniach MOPR – wskazuje się w nich na nagłą potrzebę stałego, wręcz codziennego towarzyszenia i wspierania rodzin dotkniętych problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Rozwiązaniem byłoby zwiększenie zatrudnienia asystentów rodziny.

Jak wynika ze statystyk Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Siedlcach, niezmiennie **od lat głównym powodem przyznawania pomocy rodzinom jest ubóstwo**, a czynnikami mającymi bezpośredni wpływ na jego poziom są w szczególności bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, uzależnienia, i to te problemy, obok ubóstwa, są dominującymi wśród problemów rodzin ubiegających się o pomoc. Szczególnie widoczny jest wzrost problemu długotrwałej lub ciężkiej choroby.

Jednocześnie liczba rodzin objętych pomocą społeczną przez MOPR spada. W roku 2014 wyniosła 2 128 rodziny, czyli o 15,6% mniej niż w roku 2010. Stale spada również liczba rodzin korzystających z zasiłku rodzinnego.

Istotnym problemem społecznym związanym z ubóstwem, może być tworzenie się obszarów biedy w mieście. Ich wskazanie wymagałoby przeprowadzenia dodatkowych, pogłębionych badań w tym zakresie.

Przemoc

Jak wynika ze statystyk siedleckiej Policji, pomimo malejącej liczby interwencji domowych w ogóle, liczba interwencji dotyczących przemocy w rodzinie pozostaje na podobnym poziomie. W roku 2015, takie przypadki stanowiły aż 1/4 wszystkich interwencji domowych. Według danych MOPR w Siedlcach, w zdecydowanej większości sprawcami przemocy są mężczyźni – w roku 2015 było to 82 mężczyzn na trzy kobiety. Rok wcześniej było to 121 mężczyzn na 6 kobiet, a w 2013 123 mężczyzn na 10 kobiet. Wyniki badania ankietowego również wskazują na większe skłonności mężczyzn do stosowania przemocy – częściej niż kobiety mają problem z określeniem czy dany czyn jest przemocą, a niektóre zachowania o charakterze przemocowym, w ich mniemaniu przemocą nie są, a więc popełnianie ich nie jest niczym złym.

Niespełna co piąty dorosły mieszkaniec Siedlec zna osobę/osoby dotknięte przemocą w rodzinie. Powodem do obaw może być stosunkowo wysoki odsetek braku odpowiedzi (a zatem odmowy jej udzielenia), co daje podstawę do zastanowienia się nad przyczyną braku chęci podzielenia się swoimi doświadczeniami w tym zakresie. Członkowie rodzin, w których są dzieci, częściej znają osoby doświadczające przemocy domowej, co może wynikać np. z ich większej wrażliwości na krzywdę, szczególnie dziejącą się dzieciom.

Grupą najbardziej dotkniętą problemem przemocy domowej (znającą osoby dotknięte tym zjawiskiem), są najmłodszy respondenci, zaś biorąc pod uwagę wykształcenie mieszkańców Siedlec widać, że grupą wskazującą najczęściej na występowanie zjawiska przemocy w rodzinie w ich otoczeniu, są osoby słabo wykształcone. Pomimo to, grupą wskazującą najczęściej na występowanie zjawiska przemocy w rodzinie w ich otoczeniu, są osoby z najbiedniejszych oraz najzamożniejszych rodzin. Oznacza to, że nie status społeczny czy materialny, jest wyznacznikiem występowania przemocy, ponieważ może ona pojawiać się również w tzw. „dobrych domach”.

Zdecydowana większość dorosłych mieszkańców Siedlec jednoznacznie utożsamia przemoc fizyczną z pobiciem czy gwałtem, a więc czynami ściganymi przez prawo. Dużo rzadziej wskazują na zachowania, które na pierwszy rzut oka z przemocą mogą mieć niewiele wspólnego, ale tak naprawdę niosą za sobą podobne konsekwencje – strach i poddanie się woli sprawcy przemocy. Widoczne jest niemal powszechne przyzwolenie na karanie dzieci klapsami.

Zdecydowana większość dorosłych mieszkańców Siedlec jednoznacznie utożsamia przemoc psychiczną z groźbą pozbawienia środków do życia, nakłanianiem kogoś do postąpienia zgodnie z naszą wolą oraz szantażem emocjonalnym. Najrzadziej, jako przemoc psychiczną, postrzegane jest krzykzenie na kogoś.

Niespełna co trzeci dorosły mieszkaniec Siedlec przyznaje, że zdarza/zdarzyło mu się być świadkiem przemocy dokonywanej na terenie miasta. W większości przypadków zdarza się to czasami, a w 1/4 notorycznie. Nieznacznie częściej świadkami przemocy są kobiety, jednak warto zwrócić uwagę, że panowie mają większą trudność z określeniem czy sytuacja, której byli świadkami nosi znamiona przemocy. Ponadto, kobiety są bardziej skłonne, aby konkretne czyny, klasyfikować jako przemoc.

Najczęściej świadkami przemocy (tak jak w przypadku przemocy domowej), są osoby młode, w wieku 18-24 lat oraz mające od 35 do 44 lat. W grupie najmłodszej, częściej niż w pozostałych, sytuacje mają miejsce notorycznie. Najczęściej świadkami przemocy są osoby najniżej wykształcone – aż 44,4% z nich ma za sobą takie doświadczenie.

Do dopuszczenia się przemocy przyznaje się co czwarty mieszkaniec Siedlec. Najczęściej karali kogoś za złe postępowanie, straszili i zwymyślali.

Niespełna połowa dorosłych mieszkańców Siedlec była ofiarą przemocy w ciągu kilku lat poprzedzających niniejsze badanie. Najczęściej ktoś przymuszał ich do postąpienia wbrew ich woli, karał za złe postępowanie, zwymyślał lub straszył. Charakter doznanej przemocy wskazuje na to, że mogło dochodzić do niej zarówno w domu, pracy, jak i środowisku rówieśniczym.

Najczęściej ofiarami przemocy padali najmłodszy uczestnicy badania. Rozpatrując doznawanie przemocy z uwzględnieniem grupy zawodowej, do której należy respondent, to ofiarami przemocy najczęściej padają uczniowie/studenci (najczęściej są to przypadki karania i przymuszania do postępowania wbrew własnej woli), urzędnicy/pracownicy administracyjni (co piąty z nich został choć jeden raz zmuszony do zrobienia czegoś nie po swojej myśli) oraz gospodynie domowe (co czwarta z nich jest karana za złe postępowanie).

Większość dorosłych mieszkańców Siedlec wie, w jakich instytucjach należy szukać pomocy w razie wystąpienia przemocy w rodzinie. Sam MOPR wskazuje na potrzebę zorganizowania całodobowego, specjalistycznego ośrodka interwencji kryzysowej z chronionym hostelem i stałą kadrą specjalistów.

Poczucie bezpieczeństwa

Jak wynika ze statystyk siedleckiej Policji, **liczba popełnianych w mieście przestępstw maleje**. Ogółem w roku 2015 popełniono ich 1 603, czyli o 3% więcej niż rok wcześniej, ale o 34% mniej niż w roku 2011. Problem przestępczości dotyczy przede wszystkim takich czynów jak: kradzież cudzej własności, kradzież z włamaniem, przestępstwa gospodarcze. Systematycznie spada liczba czynów karalnych popełnianych przez nieletnich oraz liczba nieletnich sprawców.

Wyniki badania CATI potwierdzają, że Siedlczanie czują się bezpiecznie - niemal 85% mieszkańców Siedlec uważa, że miasto jest bezpieczne. Dużo częściej Siedlce oceniane są jako miasto bezpieczne, przez przedstawicieli gospodarstw domowych, w których nie ma dzieci – w sumie 91,9% (rodziny z dziećmi – 76,5%). Siedlecka Policja podejmuje szereg działań zmierzających do zapewnienia i utrzymania owego poczucia bezpieczeństwa (akcje uświadamiające dzieci i rodziców w kwestiach różnych zagrożeń, zwiększanie liczby patroli w weekendy oraz w okolicach szkół).

Niewątpliwie czynnikami mającymi istotny wpływ na stan bezpieczeństwa i porządku publicznego są bezdomność i bezrobocie. Skutkują one niedostatkami środków utrzymania, co w wielu wypadkach przyczynia się do poszukiwania dochodów, nie zawsze w sposób zgodny z prawem. Ze statystyk Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Siedlcach wynika,

że istnieje potrzeba zwiększania liczby miejsc, w których schronienie mogłyby znaleźć osoby bezdomne, ponieważ rokrocznie liczba korzystających przekracza liczbę dostępnych miejsc. Według „mapy bezdomności” przygotowanej przez siedlecką Policję miejscami, w których najczęściej można spotkać osoby bezdomne, są dworce PKP i PKS. Jak wynika z analizy wywiadów pogłębionych, rozwiązanie problemu bezdomności utrudnia postawa samych osób bezdomnych – roszczeniowe podejście, połączone z niechęcią do podejmowania jakiegokolwiek wysiłku, związanego z powrotem do społeczeństwa.

Demografia

Biorąc pod uwagę podstawowe wskaźniki, sytuacja demograficzna Siedlec jest korzystna. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w mieście spadł (w 2014 roku w odniesieniu do roku 2010) tylko o 1 p.p., a w wieku produkcyjnym o 0,4 p.p. i pozostał **wyższy niż w skali kraju, województwa i powiatu**. Natomiast odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym, choć wzrósł, to jedynie o 1,3 p.p. i pozostaje **dużo niższy w powiecie, na Mazowszu i w Polsce**. Również wskaźnik obciążenia demograficznego jest w Siedlcach dużo niższy w kraju czy województwie.

Mężczyźni stanowią „młodsza” część mieszkańców miasta. Z taką samą sytuacją mamy do czynienia w województwie mazowieckim, lecz dominacja kobiet w tym przypadku, zaczyna się już w młodszych kategoriach wiekowych (25-34 lata). W Siedlcach, w okresie 2010-2014, udział kobiet nie przekroczył 50,3% (w powiecie siedleckim 50,4%). Są to wartości niższe niż w województwie i kraju, gdzie kobiety stanowiły do 52,2% i 51,6%.

W województwie mazowieckim liczba mieszkańców w wieku **poprodukcyjnym** wzrosła z 5,8 mln w roku 2004, do 7,3 mln w 2014 roku (wzrost o ok. 26%), a samych Siedlcach z prawie 2 tysięcy do 2,5 tysiąca osób (ok. 25%). W województwie mazowieckim udział ludności w wieku poprodukcyjnym zwiększył się o 1,8 p.p. (z 17,7 w roku 2010 do 19,5% w 2014). W powiecie siedleckim w roku 2010 udział tej grupy ludności był mniejszy niż wartość dla województwa, lecz większy niż dla kraju. Cztery lata później, pomimo że wzrósł do 17,6%, to nie przekraczał średniej dla Polski (19%) oraz dla województwa mazowieckiego (19,5%).

Warunki mieszkaniowe

Bardzo niewielki odsetek mieszkańców Siedlec ocenia negatywnie swoje warunki mieszkaniowe twierdząc, że ich lokal jest za mały (0,8%) i/lub jest w złym stanie technicznym wymagającym gruntownego remontu (1,4%). Jak wynika z danych GUS, zarówno przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania, jak i przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na jedną osobę, zwiększają się stale od 2010 roku, są dużo wyższe niż w powiecie, województwie mazowieckim i kraju.

Nie bez znaczenia jest tu program budowy mieszkań komunalnych, które Miasto rozpoczęło w roku 2010. Do tej pory dzięki niemu, swoje „cztery kąty” otrzymało kilka tysięcy osób. Działania te niewątpliwie sprzyjają podniesieniu jakości życia mieszkańców.

Zwraca się jednak uwagę na potrzebę dalszej budowy mieszkań socjalnych, co wynika ze zwiększającej się liczby mieszkańców Siedlec. Taki postulat pojawia się również w sprawozdaniach przygotowywanych przez siedlecki MOPR.

Oświata

Miasto Siedlce będące miastem na prawach powiatu, podobnie jak inne miasta o tym samym statusie, należą do **najbardziej niedofinansowanych jednostek samorządu terytorialnego**. Zmniejszenie wskaźnika nakładów ponad subwencję na zadania oświatowe w roku 2014 roku osiągnięto w wyniku prowadzonych (podobnie jak w latach wcześniejszych) działań dostosowawczych w zakresie organizacji jednostek w roku szkolnym 2014/2015 obejmujących, w szczególności: likwidację stanowisk kierowników świetlic, ograniczenie liczby stanowisk zastępców dyrektorów i etatów nauczycieli w bibliotekach, rozwiązanie oddziałów z najmniejszą liczbą uczniów, łączenie grup w międzyoddziałowe oraz zlimitowanie niektórych wydatków rzeczowych. Nie bez znaczenia pozostaje tu także brak od 3 lat podwyżek dla nauczycieli i pracowników niepedagogicznych. Zwiększenie nakładów roku 2015 to przede wszystkim efekt niebagatelnego zwiększenia zadań oświatowych w zakresie objęcia dzieci sześciolatkami obowiązkiem szkolnym i koniecznością organizacji nowych oddziałów (liczących maksymalnie 25 uczniów), a także zapewnienia dodatkowej opieki świetlicowej oraz zwiększenia liczby posiłków w stołówkach szkolnych. Drugim obszarem zwiększenia wydatków w tym roku, jest duże zwiększenie różnych form indywidualnego wspomaganie rozwoju dzieci posiadających orzeczenia do kształcenia specjalnego i wybór przez rodziców coraz częściej szkół ogólnodostępnych, co wiąże się wprost ze zwiększeniem etatyżacji nauczycieli specjalistów. Fakt, że dobra kondycja miasta pod względem edukacji **jest zasługą wysiłków władz Miasta**, był również podkreślany przez respondentów wywiadów pogłębionych.

Innymi problemami, na jakie uwagę zwrócili uczestnicy jakościowej części badania, są: funkcjonowanie tylko jednego publicznego żłobka, oraz stan bazy edukacyjnej – część obiektów szkolnych wymaga kapitalnego remontu.

Łączna oferta miejsc we wszystkich przedszkolach publicznych i niepublicznych dla trzylatków, zarówno w roku szkolnym 2013/2014, jak też w na rok szkolny 2014/2015 była większa od liczby chętnych. Mimo to z danych GUS wynika, że w roku 2014, liczba dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego, wynosiła 2,64 i była wyższa od wartości dla całego powiatu (1,84), województwa mazowieckiego (1,11) oraz kraju (1,17). Należy jednak zauważyć, że liczba ta się stale zmniejsza.

Wzrasta natomiast liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tysiąc dzieci w wieku 3-5 lat. W roku 2014 wyniosła 602,99, zatem ponad dwa razy więcej niż cztery lata wcześniej.

Współczynnik skolaryzacji brutto dla siedleckich szkół podstawowych wyniósł w 2014 roku 85,3 i był najniższy w całym analizowanym okresie (lata 2010-2014). Był również **niższy niż wartość dla powiatu siedleckiego, województwa mazowieckiego oraz kraju**.

W przypadku gimnazjów, również nastąpił spadek współczynnika skolaryzacji. Według ostatnich dostępnych danych, wyniósł 86,9 i tak jak w przypadku szkół podstawowych, był niższy niż w pozostałych jednostkach referencyjnych.

W 2015 średnia wyników ze sprawdzianu szóstoklasistów z języka polskiego oraz matematyki dla miasta była **wyższa niż średnia dla województwa i kraju**. Przyglądając się również średnim wynikom egzaminów gimnazjalnych zdawanych przez siedleckich uczniów, wyraźnie widać, że nie odbiegają one od średniej dla kraju i województwa mazowieckiego, nawet często ją przekraczając.

Rośnie liczba skierowań do ośrodków wychowawczych.

Rynek pracy

Liczba podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 ludności jest w Siedlcach mniejsza niż średnia dla kraju i województwa ale większa niż dla powiatu siedleckiego. W przypadku osób fizycznych prowadzących działalność, przypadających na 1000 ludności - w Siedlcach ich liczba wynosi 87,06, podczas gdy średnia dla powiatu to 53,30, a dla kraju 76,96. Wskaźnik jest wyższy za to w województwie mazowieckim – 93,07. Wskazuje to na bardzo duży udział mikro i małych firm, które nie generują miejsc pracy.

Stopa bezrobocia w roku 2015 wyniosła w powiecie m. Siedlce 7,7 i była **niższa niż w powiecie siedleckim (9,0), województwie mazowieckim (8,4) i kraju (9,8)**.

Jak wskazują dane PUP w Siedlcach, dużym problemem siedleckiego rynku pracy jest mała liczba bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku. Mała liczba nowo rejestrujących się bezrobotnych z prawem do zasiłku, świadczy o tym, że dużo z rejestrujących się osób, nie przepracowało okresu, który uprawniałby je do nabycia praw do zasiłku.

W roku 2013 i 2014 większość bezrobotnych stanowili mężczyźni. W pozostałych latach, wśród bezrobotnych dominowały panie. Zarówno wśród mieszkańców Siedlec, jak i w ogóle bezrobotnych zarejestrowanych w PUP, niezmiennie dominują osoby w wieku 25-34 lata. Zarówno wśród mieszkańców Siedlec, jak i w ogóle bezrobotnych zarejestrowanych w PUP, **najmniej liczną grupą** są osoby posiadające wykształcenie średnie ogólnokształcące.

W Siedlcach odnotowuje się wyższy niż w powiecie siedleckim, udział osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym. W mieście natomiast, widoczny jest mniejszy niż na terenie całego powiatu, odsetek bezrobotnych o wykształceniu zasadniczym zawodowym. Potwierdza to słowa respondenta badania IDI zgodnie z którymi, w Siedlcach brakuje ofert pracy dla mieszkańców lepiej wykształconych.

Udział osób długotrwale bezrobotnych (powyżej 12 miesięcy) rośnie z wiekiem. W 2014 roku w grupie **najmłodszej wyniósł 20,7%, zaś w najstarszej aż 60,1%**. Najwyższe odsetki długotrwale bezrobotnych, odnotowuje się wśród osób najniżej wykształconych. Długi okres pozostawania bez zatrudnienia potęguje deprecjację kwalifikacji i umiejętności obniżając prawdopodobieństwo znalezienia zatrudnienia. Z uwagi na to, problem bezrobocia, w szczególności długotrwałego, jest jednym z najpilniejszych do rozwiązania, w opinii

respondentów badania IDI. Również w sprawozdaniach MOPR wskazuje się na potrzebę dalszego rozwoju różnorodnych form reintegracji społecznej i zawodowej.

Najczęściej reprezentowanymi zawodami wśród bezrobotnych były: sprzedawca, ślusarz, technik ekonomista, murarz, robotnik budowlany, technik mechanik.

Najwięcej ofert pracy wpływało w zawodach: sprzedawca, robotnik gospodarczy, telemarketer, przedstawiciel handlowy, pracownik przy pracach prostych.

Poziom bezrobocia wiąże się z sezonowością. Zarówno w roku 2014 jak i latach wcześniejszych miesiące wiosenne (kwiecień, maj, czerwiec) były okresami spadku liczby zarejestrowanych bezrobotnych.

W całym omawianym okresie, odsetek bezrobotnych bez wykształcenia średniego, wynosił co najmniej 40,1%. Był zatem wyższy niż w przypadku osób nieposiadających doświadczenia zawodowego (szczególnie od roku 2011) oraz nieposiadających kwalifikacji (w żadnym z okresów sprawozdawczych ich udział nie przekroczył 25%). Wskazywałoby to na to, że brak wykształcenia jest silniej związany z niekorzystną sytuacją na rynku pracy, niż brak doświadczenia czy kwalifikacji.

W całym analizowanym okresie największą grupę wśród „odpływających” z PUP, stanowiły osoby, które podjęły pracę (najwięcej w roku 2013 – 52,1%). Drugą istotną przyczyną wyłączenia z ewidencji, było niepotwierdzenie gotowości do pracy (nawet do 1/3 ogółu wyłączeń z ewidencji).

Mieszkańcy Siedlec, tak samo jak uczestnicy jakościowej części badania, głównych barier w podjęciu zatrudnienia w mieście, upatrują przede wszystkim w postawie samych bezrobotnych. Ich zdaniem, brak motywacji oraz bierność tych osób, jest największą przeszkodą w poszukiwaniu pracy. Opowiadają się przede wszystkim za organizacją robót publicznych, prac interwencyjnych oraz prac społecznie użytecznych

Ochrona i stan zdrowia oraz niepełnosprawność

W roku 2014, na 10 tys. mieszkańców Siedlec przypadało 0,57 przychodni (od roku 2010 wartość ta spada), podczas gdy wartość wskaźnika dla powiatu wynosiła 4,17. Było to nieco poniżej średniej dla województwa mazowieckiego (4,92) oraz dużo niżej niż średnia dla kraju (5,21). Jak wynika z badania ankietowego, połowa dorosłych mieszkańców Siedlec ocenia dostępność opieki zdrowotnej na terenie miasta, jako małą, zaś zbliżony odsetek ocenia jakość opieki zdrowotnej na terenie miasta, jako wysoką lub bardzo wysoką (najwyższy odsetek ocen pozytywnych odnotowano w grupie najbogatszych, a negatywnych w grupie najuboższej). Zarówno z analizy danych zastanych jak i z jakościowej części badania wynika, że istotnym problemem w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców Siedlec, jest zbyt niski kontrakt na leczenie szpitalne, szczególnie w zakresie kardiologii.

Ponad połowa dorosłych mieszkańców Siedlec ocenia swój stan zdrowia jako dobry lub bardzo dobry. Przeciwnego zdania jest co trzeci badany. Tymi, które częściej negatywnie oceniają swój stan zdrowia, są kobiety. Najlepiej swój stan zdrowia oceniają najmłodszy i najstarsi mieszkańcy miasta oraz osoby pracujące na stanowiskach kierowniczych/

dyrektorskich. Z kolei najwyższy odsetek odpowiedzi wskazujących na złe samopoczucie związane z kondycją zdrowotną, odnotowano w grupie emerytów i rencistów.

W SPZOZ w Siedlcach skorzystać można ze świadczeń w Poradni Zdrowia Psychicznego. Z roku na rok **rośnie zarówno liczba udzielonych porad lekarskich oraz porad lekarskich terapeutycznych**. Nie można mówić o jakichkolwiek prawidłowościach w odniesieniu do porad kontrolnych i porad psychologicznych, natomiast biorąc pod uwagę ogólną liczbę świadczeń zdrowotnych udzielanych w Przychodni, widoczna jest tendencja wzrostowa. Z jednej strony może to wskazywać na rosnącą liczbę osób borykających się problemami natury psychologicznej, natomiast z drugiej, na większą świadomość tego, że choroby czy problemy psychiczne, są takimi samym schorzeniami jak choroby somatyczne, i w razie ich wystąpienia, należy zwrócić się o pomoc do specjalisty

Główne zagrożenia dotyczące funkcjonowania SPZOZ w Siedlcach, zdiagnozowane i opisane w sprawozdaniu z działalności Zakładu w roku 2015 to m.in.: stała cena jednostek rozliczeniowych w leczeniu szpitalnym przy jednoczesnym wzroście kosztów materiałowych, zaopatrzenia, energii elektrycznej itd.; niedostateczna liczba lekarzy specjalistów, a zwłaszcza endokrynologów, pediatrów, medycyny rodzinnej, chorób płuc, ortopedów, psychiatrów, powoduje zagrożenia dla funkcjonowania poradni specjalistycznych udzielających świadczeń w tych zakresach; wzrastający poziom wymagań NFZ dotyczący kwalifikacji personelu medycznego, wyposażenia w sprzęt i aparaturę medyczną wymusza ponoszenie dodatkowych kosztów związanych z zakupami sprzętu oraz rekrutacją personelu; niedostosowanie niektórych placówek Zakładu do wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej.

W roku 2015 wydano 2,5 tysiąca **orzeczeń o niepełnosprawności** dla mieszkańców Siedlec. Było to 7,8% więcej niż rok wcześniej i 15,1% więcej niż pięć lat wcześniej. Odsetek respondentów badania CATI, których zdaniem Siedlczanie są negatywnie/wrogo nastawieni do osób niepełnosprawnych jest niewielki. Na bariery w relacjach osoby pełnosprawne – osoby niepełnosprawne, wskazują natomiast przedstawiciele organizacji wspierających i działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Przyczyną owych barier jest niewielka świadomość społeczeństwa, które często nie rozumiejąc sedna danego schorzenia, nie wie jak zachowywać się wobec osoby niepełnosprawnej i obawia się kontaktu z nią.

Pomimo tego oraz innych problemów w obszarze niepełnosprawności (brak ofert pracy dla osób bezrobotnych, trudności komunikacyjne w przypadku osób głuchoniemych – brak tłumaczy w instytucjach publicznych i ochrony zdrowia), zaplecze i potencjał Siedlec w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych na ogół oceniany jest pozytywnie, a przedstawiciele organizacji pozarządowych twierdzą, że władze Miasta starają się wychodzić naprzeciw zgłaszanym potrzebom.

Co czwarty respondent badania CATI jest zdania, że miasto Siedlce nie jest przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, zarówno fizycznie jak i umysłowo. Również respondenci wywiadów pogłębionych przyznają, że nadal wiele jest do zrobienia, pomimo starań podejmowanych przez Miasto (zwracają uwagę na wciąż istniejące bariery architektoniczne na głównych ulicach miasta oraz w obiektach użyteczności publicznej).

Ogólna liczba uczestników WTZ zwiększa się – w latach 2011-2012 było to 30 osób rocznie, w roku 2012 32 osoby, natomiast w kolejnych dwóch latach po 38 osób.

W roku 2014 ŚDS dysponował 25 miejscami, było to pięć więcej niż w latach 2012-2013. Liczba uczestników wyniosła 27 osób. Poza liczbą miejsc, wzrosła również dzienna średnia frekwencja, która wyniosła w roku 2014 20,3 (w roku 2013 było to 19,1, natomiast w 2012 – 18,8).

Uzależnienia

Uzależnienia są jednym z problemów uznawanych **za najpilniejsze do rozwiązania**, zarówno przez respondentów wywiadów pogłębionych, jak i badania CATI. Z wypowiedzi uczestników badania IDI wynika, że zjawisko to dotyczy przede wszystkim alkoholu, co potwierdzają wyniki badania CATI.

Alkohol

Jest najbardziej rozpowszechnioną używką, wśród mieszkańców Siedlec – sięga po niego 81,4%. Łączny odsetek mieszkańców Siedlec, którzy spożywają alkohol niepokojąco często, wynosi 24,1%, przy czym choroba alkoholowa może dotyczyć co najmniej 7,1% dorosłej populacji Siedlczan. Mężczyźni częściej spożywają alkohol kilka razy w tygodniu, natomiast kobiety kilka razy w miesiącu. Żadna z badanych kobiet nie pije codziennie. Niemal co piąty mieszkaniec Siedlec ma w swoim otoczeniu osobę uzależnioną od alkoholu. Jak wykazały badania dotyczące rozpowszechnienia picia alkoholu wśród uczniów, przeprowadzone w roku 2007, 2011 i 2015, skala spożywania alkoholu w tej grupie zmalała.

W 2015 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Siedlcach skierował 25 (najwięcej w ciągu ostatnich pięciu lat), podopiecznych na leczenie do poradni w ramach kontraktu socjalnego, wszyscy uzależnieni zostali objęci specjalnym programem terapeutycznym. Rośnie również liczba przyjmowanych przez Caritas Siedleckiej w ramach **Centrum Integracji Społecznej**.

Oferta kierowana do osób borykających się z chorobą alkoholową (oraz ich rodzin) jest w Siedlcach szeroka i dostępna. Pacjenci mają zapewnioną specjalistyczną opiekę ambulatoryjną, nawet przy niedostatku środków finansowych zapewnionych w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia. Miasto ściśle współpracuje z organizacjami pozarządowymi zarówno w zakresie leczenia uzależnień, jak również propagowania trzeźwego stylu życia, np. poprzez dofinansowanie świetlic środowiskowych, czy zapewnianie dzieciom i młodzieży form spędzania czasu wolnego. Większość badanych mieszkańców Siedlec (dokładnie 70,4%), nie zna jednak oferty dostępnej w mieście, kierowanej do osób uzależnionych.

Rośnie liczba korzystających z oferty Ośrodka Konsultacyjno-Terapeutycznego dla ofiar przemocy, przy Stowarzyszeniu Pomocy Społecznej Rehabilitacji i Resocjalizacji im. H. Ch. Kofoeda, który udziela pomocy osobom z rodzin dotkniętych alkoholizmem.

Liczba punktów sprzedaży detalicznej napojów alkoholowych w Siedlcach, pozostaje od roku 2012 na zbliżonym poziomie. W porównaniu do tego okresu, wzrosła natomiast

liczba lokali gastronomicznych sprzedających alkohol. Rośnie również liczba punktów i lokali gastronomicznych, w których zakupić można napoje o zawartości alkoholu przekraczającej 4,5%, rosną także łączne wydatki mieszkańców na alkohol. Respondenci badania IDI zwrócili uwagę, że pomimo starań ze strony władz Miasta, występują czynniki, które znacznie utrudniają walkę z uzależnieniami – pomimo prawnych możliwości ograniczania sprzedaży alkoholu, często umarza się postępowania w sprawach anulowania koncesji na jego sprzedaż, wychodząc z założenia, że sprzedaż alkoholu nieletnim, jest czynem o niskiej szkodliwości społecznej. Walki z chorobą alkoholową nie ułatwia również społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu przez osoby nieletnie.

Brakuje oferty terapii i leczenia dzieci, ponieważ dostępna oferta skupia się na osobach dorosłych. Oferta świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym nie jest wystarczająca, widoczna jest również potrzeba zagospodarowania czasu wolnego młodzieży pozostającej w mieście w okresie wakacyjnym.

W sprawozdaniach z realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta Siedlce wskazuje się na wysoką skuteczność programu terapeutycznego oraz pozytywne trendy w leczeniu uzależnień. Wśród respondentów badania IDI, widoczna jest duża świadomość psychologicznych aspektów walki z tym zjawiskiem. Jak twierdzą, najważniejszym źródłem wiedzy i postaw dla młodego człowieka jest jego własny dom. Jeżeli podejmowane przez Miasto działania nie mają przełożenia na to, co dzieje się w środowisku rodzinnym, to wysiłki te mogą być z góry skazane na niepowodzenie. Stąd plany intensywniejszego zaangażowania w profilaktykę całych rodzin, organizacji zajęć również dla rodziców. Podkreśla się również duże znaczenie prowadzenia działalności profilaktyczno-informacyjnej wśród młodzieży szkolnej (znaczny odsetek uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych w Siedlcach określa swój wiek inicjacji alkoholowej jako dość wczesny, a możliwość zdobycia alkoholu jako łatwą). Warto zatem podejmować działania diagnozujące skalę łamania prawa przez podmioty sprzedające alkohol.

Inne uzależnienia

Co trzeci respondent badania CATI pali papierosy, a 9,2% ma za sobą kontakt z narkotykami/substancjami psychoaktywnymi. W każdym przypadku, po używki częściej sięgają mężczyźni. 28,4% mieszkańców Siedlec ma w swoim otoczeniu osobę uzależnioną od narkotyków/środków psychoaktywnych, a aż 93,4% uzależnioną od nikotyny.

W przypadku środków odurzających, władze Miasta mogą starać się wpływać jedynie na popyt, poprzez edukację i działania profilaktyczne. Nie mają jednak możliwości aktywnej walki z podażą, gdyż takie działania leżą w gestii Policji i innych instytucji, które mogą wykrywać i zwalczać problem u źródła, czyli osoby/grupy dystrybuujące te środki.

Innym problemem poruszonym podczas badania ankietowego, jest uzależnienie od hazardu. 16% mieszkańców Siedlec ma w swoim otoczeniu osobę uzależnioną od tego typu rozrywek. Najpopularniejszymi formami hazardu wśród mieszkańców Siedlec, jest uczestnictwo w loterii poprzez wysłanie sms (27% robi to nawet kilka razy w miesiącu a 15,2% kilka razy w tygodniu) oraz zakłady bukmacherskie.

CZEŚĆ PROGRAMOWA

ROZDZIAŁ IV. WARSZTATY STRATEGICZNE I ANALIZA SWOT

Celem spotkania warsztatowego była prezentacja wyników diagnozy przeprowadzonej na potrzeby opracowania dokumentu: „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siedlce na lata 2016-2025” a także uzyskanie pogłębionej charakterystyki problemów społecznych w mieście Siedlce.

Uczestnicy spotkania zapoznali się z wynikami diagnozy w formie prezentacji multimedialnej i odnieśli się do nich, następnie podjęli pracę warsztatową nad utworzeniem analizy SWOT w czterech wybranych obszarach. Spotkanie zakończyło się zebraniem wniosków oraz poczynieniem ustaleń dotyczących kolejnego spotkania warsztatowego w ramach przygotowywanej Strategii.

Czas, miejsce i uczestnicy spotkania

Warsztaty strategiczne do opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siedlce na lata 2026-2025 odbyły się w Urzędzie Miasta Siedlce dnia 26 kwietnia 2016 r. Uczestniczyło w nich 15 osób reprezentujących następujące instytucje i organizacje pozarządowe w tym mieście: Caritas Diecezji Siedleckiej, Zakład Aktywności Zawodowej Caritas Diecezji Siedleckiej, SOS Wioska Dziecięca, Powiatowy Urząd Pracy, Komenda Miejska Policji, Żłobek Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Dom Pomocy Społecznej „Dom nad Stawami”, Środowiskowy Dom Samopomocy, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Siedlcach, Stowarzyszenie Pomocy Społecznej Rehabilitacji i Resocjalizacji im. Hansa Christiana Kofoeada, Urząd Miasta.

Uczestnicy spotkania to osoby dysponujące doświadczeniem i szeroką wiedzą na temat działalności reprezentowanych przez nie instytucji i organizacji.

Cele i metodologia analizy SWOT

Celem analizy SWOT (strengths-weaknesses-opportunities-threats) jest identyfikacja i analiza czynników w kontekście ustalonego celu oraz wskazanie najlepszych rozwiązań, wytyczenie kierunków działania przy jednoczesnym wykorzystaniu szans i mocnych stron, a także minimalizacji zagrożeń i słabych stron analizowanego podmiotu. Przystępując do analizy SWOT należy wskazać czynniki, które mogą wpływać na funkcjonowanie analizowanego podmiotu. Następnie należy posegregować je w cztery grupy:

- **Grupa 1: mocne strony** (strengths, „S”) – czynniki wewnętrzne, cechy, które stanowią atuty, zalety, przewagę analizowanego podmiotu.

- **Grupa 2: słabe strony** (weaknesses, „W”) – czynniki wewnętrzne, cechy, które są słabszą stroną analizowanego podmiotu, bariery, wady.
- **Grupa 3: szanse** (opportunities, „O”) – czynniki zewnętrzne, cechy otoczenia, które stwarzają szansę korzystnej zmiany analizowanego podmiotu.
- **Grupa 4: zagrożenia** (threats, „T”) – czynniki zewnętrzne, cechy otoczenia, które stwarzają niebezpieczeństwo zmian niekorzystnych dla analizowanego podmiotu.

Po umieszczeniu wybranych czynników we właściwej grupie należy ustalić rangę danego czynnika w całej grupie. Następnie można przystąpić do analizy tak poszeregowanych czynników w kontekście ustalonego celu i wskazania optymalnych rozwiązań. Celem analizy SWOT dokonanej w trakcie spotkania warsztatowego była identyfikacja i analiza czynników w kontekście budowy strategii rozwiązywania problemów społecznych w mieście Siedlce.

Wyniki analizy SWOT przeprowadzonej w ramach warsztatów strategicznych

W trakcie warsztatów strategicznych analizę SWOT przeprowadzono dla czterech, specjalnie nakreślonych obszarów:

- Obszar 1. Opieka nad rodziną oraz problem ubóstwa, bezrobocia i bezdomności.
- Obszar 2. Profilaktyka i ochrona zdrowia oraz problemy osób starszych i osób z niepełnosprawnością, edukacja.
- Obszar 3. Aspekty związane z ekonomią społeczną i kapitałem ludzkim, migracje, kwestia zagospodarowania czasu mieszkańców.
- Obszar 4. Bezpieczeństwo publiczne, uzależnienia i przemoc.

W poniższych tabelach znajdują się wybrane przez uczestników spotkania czynniki należące do czterech grup w ramach każdego z obszarów: mocne/słabe strony, szanse/zagrożenia. Czynniki te zostały przedstawione według siły ich oddziaływania – od najsilniejszego do najsłabszego. Kolejność została ustalona przez uczestników warsztatów strategicznych. Pogłębiony opis wybranych czynników, zwłaszcza tych, na które szczególną uwagę zwrócili sami uczestnicy spotkania, został umieszczony pod każdą tabelą.

Obszar 1. Opieka nad rodziną oraz problem ubóstwa, bezrobocia i bezdomność

Tabela 1. Analiza SWOT dla obszaru: Opieka nad rodziną oraz problem ubóstwa, bezrobocia i bezdomność

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none">1. Profesjonalna kadra instytucji miejskich i pozarządowych2. Sprawnie działające instytucje miejskie i pozarządowe3. Stosunkowo niskie bezrobocie4. Zmniejszająca się liczba osób korzystających z pomocy społecznej5. Wzrost małej przedsiębiorczości6. Program budownictwa mieszkaniowego komunalnego i socjalnego	<ol style="list-style-type: none">1. Niskie średnie wynagrodzenie2. Wyuczona bezradność osób bezrobotnych; dziedziczenie bezrobocia3. Jeden żłobek publiczny
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none">1. Środki unijne2. Nowe programy inicjowane przez Rząd adresowane do osób bezrobotnych3. Reaktywacja jednostki wojskowej4. Rozwój bazy sportowej i kulturalnej5. Oferta żłobków niepublicznych6. Wzrost PKB7. Program „Rodzina 500 plus”	<ol style="list-style-type: none">1. Brak wzrostu dużej przedsiębiorczości2. Migracje jako odpływ młodych wykształconych osób3. Niski przyrost naturalny4. Niskie dotacje na działalność instytucji pomocy społecznej5. Wysokie oczekiwania młodego pokolenia względem płac; wysokie oczekiwania zawodowe osób bezrobotnych

Źródło: opracowanie własne.

Mocne strony

W obszarze pierwszym, dotyczącym opieki nad rodziną oraz problemów ubóstwa, bezrobocia i bezdomności uczestnicy warsztatów strategicznych wśród mocnych strony wskazali **dobrze funkcjonujące instytucje**, zwłaszcza te prowadzone przez Miasto (m.in. żłobek, przedszkola, szkoły) oraz pozostałe, w tym uczelnie wyższe i prężnie działające organizacje pozarządowe. Akcentowano działalność m.in. takich organizacji, jak: Caritas, SOS Wioska Dziecięca, Dom Dziecka, Stowarzyszenie im. Kofoeda, Dom Pomocy Społecznej, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Centrum Integracji Społecznej, Zakład Aktywizacji Zawodowej, dwa Środowiskowe Domy Samopomocy, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Polski Komitet Pomocy Społecznej. Podkreślano sprawne i efektywne działanie tych instytucji, o czym świadczy spadek liczby osób korzystających z ich wsparcia. Ponadto

we wspomnianych instytucjach zatrudniona jest **profesjonalna kadra**, zwłaszcza w zakresie pomocy rodzinie – duże znaczenie mają kwalifikacje i zaangażowanie koordynatorów rodzin zastępczych i asystentów.

Uczestnicy warsztatów strategicznych często wymieniali **program budownictwa mieszkaniowego: komunalnego i socjalnego**. Warto nadmienić, że program ten przynosi widoczne efekty – oczekujących na mieszkania jest coraz mniej, a mieszkania zostały wybudowane i oddane do użytku. O tym, że programy tego typu są potrzebne świadczą dane statystyczne, z których wynika, że zarówno przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania, jak i przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę, choć stale zwiększają się od 2010 roku, są niższe niż w powiecie, województwie mazowieckim i kraju.

W mieście realizowane są też **programy społeczne, zwłaszcza te wspierające rodzinę**: „3+ Siedlecka Duża Rodzina”, „Senior 65+”, „Rodzina 500 plus”, a także program dożywiania dla osób potrzebujących, program wsparcia w zakresie bezpieczeństwa. Na miejscu są dwa sądy: Sąd Rejonowy i Sąd Okręgowy. Do mocnych stron miasta należy również **niskie bezrobocie** (jak wynika z badania – niższe niż w powiecie, województwie i kraju) oraz **malejąca liczba osób zagrożonych ubóstwem**, co związane jest z dużą podażą miejsc pracy. Potwierdzają to badania CATI z mieszkańcami – zaledwie 6% z nich, oceniając sytuację finansową swojego gospodarstwa domowego przyznaje, że czasami nie wystarcza im na opłacenie podstawowych świadczeń (jak czynsz, czy prąd). Mimo to ponad połowa mieszkańców widzi w swoim otoczeniu osoby ubogie.

Dodatkowo, mocną stroną są **przedsiębiorczy mieszkańcy Siedlec**, dzięki którym obserwuje się **wzrost malej przedsiębiorczości**. Potwierdzają to dane Głównego Urzędu Statystycznego uzyskane w toku badania desk research – w Siedlcach obserwowana jest wyższa niż w powiecie i w kraju (choć niższa niż w województwie mazowieckim) liczba podmiotów gospodarczych oraz liczba osób fizycznych prowadzących działalność przypadających na 1000 ludności.

Słabe strony

Po stronie słabych stron uczestnicy warsztatów na pierwszym miejscu umieścili **niskie średnie wynagrodzenie**. Potwierdzają to uzyskane w toku badań dane statystyczne – przeciętne wynagrodzenie jest dużo niższe niż w Polsce i województwie mazowieckim.

Wśród słabych stron wskazano też **bierność osób bezrobotnych**, ich utrwaloną, niechętną postawę wobec wychodzenia za stanu wyuczzonego czy dziedzicznego bezrobocia oraz **brak woli osób korzystających z pomocy społecznej do zmiany swojej sytuacji życiowej**. Obraz ten potwierdzają sami mieszkańcy biorący udział w badaniu ilościowym, którzy głównych barier w podjęciu zatrudnienia upatrują w braku motywacji oraz bierności osób bezrobotnych. Brak miejsc pracy był powodem wskazywanym ponad czterokrotnie rzadziej.

Dla mieszkańców Siedlec uciążliwa jest **kwestia dostępności do świadczeń żłobków publicznych** – obecnie funkcjonuje tylko jeden taki żłobek, ale liczba miejsc, jaką dysponuje

jest wciąż niewystarczająca. Pozostałe cztery żłobki oraz klub dziecięcy to już placówki niepubliczne, w których pobyt jest zdecydowanie bardziej kosztowny.

Warto nadmienić, że w kontekście słabych stron zwrócono też uwagę na dwie kwestie: **brak pomysłów na programy aktywizujące osoby 50+**, zwłaszcza na rynku pracy, a także **niewystarczające środki na prace społecznie użyteczne**.

Szanse

Do szans stojących przed miastem uczestnicy warsztatów w pierwszej kolejności zaliczyli wszelkiego rodzaju **projekty, zwłaszcza finansowane ze środków unijnych**, np. Regionalne Inwestycje Terytorialne i Regionalny Program Operacyjny. Wysokie notowania mają też nowe programy inicjowane przez Rząd, adresowane do osób bezrobotnych, programy wspierające pracodawców zatrudniających osoby młode, do trzydziestego roku życia oraz oferujące preferencyjne pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej i rozwój przedsiębiorczości; w tej kategorii mieści się też Krajowy Fundusz Szkoleniowy, z którego pracodawcy mogą otrzymać dofinansowanie szkolenia pracowników.

Oprócz wymienionego w kontekście szans poszerzenia oferty żłobków niepublicznych, która ma poprawić sytuację finansową siedleckich rodzin (umożliwienie matkom aktywne uczestnictwo w rynku pracy) wskazano jeszcze **wzrost PKB**, który ma się przełożyć na ogólną poprawę sytuacji w mieście. Uczestnicy warsztatów szansę rozwoju miasta widzą we wszelkiego rodzaju **programach wsparcia dla rodzin oraz programach budownictwa społecznego i komunalnego**.

Szansą jest także **zmniejszanie się skali ubóstwa**, o czym świadczy zmniejszająca się liczba rodzin objętych pomocą społeczną MOPR – w roku 2014 wyniosła 2 128 rodziny, czyli o 15,6% mniej niż w roku 2010. Stale spada też liczba rodzin korzystających z zasiłku rodzinnego.

Zagrożenia

Za największe zagrożenie uczestnicy warsztatów uważają **brak wzrostu dużej przedsiębiorczości** – nie ma w Siedlcach dużych przedsiębiorców, a jedynie niewielkie firmy, których z kolei jest wiele. Obecnie istnieje **obawa, że osoby w starszym wieku nie znajdą pracy**, jeżeli pogorszeniu ulegnie sytuacja na rynku pracy i utracą dotychczasowe zatrudnienie. Duże firmy oznaczałyby natomiast duże zatrudnienie, perspektywy stałych dochodów i wiążące się z tym poczucie bezpieczeństwa. Pojawienie się takich pracodawców to również szansa na powstrzymanie osób młodych przed podejmowaniem decyzji o emigracji zarobkowej do Warszawy lub za granicę, zwłaszcza, że niskie płace w połączeniu z wysokimi oczekiwaniami młodego pokolenia odnośnie wynagrodzenia pomagają podjąć tę decyzję. **Migracje** były bowiem wskazywane jako drugie pod względem wagi zagrożenie dla miasta. Chodzi tu nie tylko o **utratę młodych, wykształconych osób**, ale również o **imigrację osób pochodzących z innego kręgu kulturowego**, zwłaszcza w kontekście aktualnej sytuacji migracyjnej na świecie oraz osób, które pracują na czarno i poniżej najniższej stawki godzinowej.

Do listy zagrożeń eksperci dołączyli jeszcze **wysokie oczekiwania zawodowe osób bezrobotnych, niskie dotacje na działalność instytucji pomocy społecznej** (np. Domu Pomocy Społecznej) a przy tym **nieefektywny, niedostosowany do realnej sytuacji klientów system kwalifikowania osób do korzystania z pomocy społecznej.**

Za zagrożenie uznany został także niski przyrost naturalny, choć, jak pokazują dane statystyczne, sytuacja demograficzna Siedlec jest korzystna – udział ludności w wieku produkcyjnym pozostaje wyższy niż w skali województwa i powiatu, natomiast odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym, choć wzrósł w ostatnich latach, wciąż pozostaje niższy niż na Mazowszu i w Polsce.

Obszar 2. Profilaktyka i ochrona zdrowia oraz problemy osób starszych i osób z niepełnosprawnością, edukacja

Tabela 2. Analiza SWOT dla obszaru: Profilaktyka i ochrona zdrowia oraz problemy osób starszych i osób z niepełnosprawnością, edukacja

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none">1. Duża liczba i relatywnie szeroka dostępność szpitali, przychodni, gabinetów lekarskich2. Szeroka oferta placówek edukacji integracyjnej3. Działalność instytucji opieki oraz aktywizujących osoby potrzebujące (m.in. CIS, WTZ,ZAZ, ŚDS, DPS)4. Bogata oferta zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych5. Dostępność do miejsc w szpitalach6. Miejsca pracy dla osób 50+ i osób z niepełnosprawnością w ramach programów unijnych7. Tworzenie nowych kierunków kształcenia; działalność uczelni wyższych8. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności9. Dobrze funkcjonująca opieka duszpasterska; Siedlce stolicą diecezji	<ol style="list-style-type: none">1. Kolejki do lekarzy specjalistów2. Niewystarczająca opieka onkologiczna; mało miejsc w szpitalach dla pacjentów onkologicznych3. Niewystarczające finansowanie działalności i rozwoju kardiologii4. Mała dostępność pomocy psychologicznej5. Mała dostępność rehabilitacji dla dzieci z niepełnosprawnością6. Bariery architektoniczne na ulicach7. Mała liczba miejsc w żłobku publicznym8. Mało miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością9. Niska świadomość profilaktyki medycznej oraz szczepień

Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none">1. Planowana budowa centrum onkologicznego2. Realizacja programów w ramach środków unijnych3. Realizacja rządowych programów skierowanych do seniorów4. Przywrócenie gabinetów lekarskich i stomatologicznych w szkołach5. Sprowadzenie lekarzy specjalistów6. Powstanie ośrodka geriatrycznego7. Zmiana świadomości pracodawców odnośnie zatrudniania osób z niepełnosprawnością	<ul style="list-style-type: none">• Starzenie się społeczeństwa• Niski przyrost naturalny• Brak możliwości dostosowania infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnością• Brak środków na rozwój bazy medycznej• Nieefektywny system kształcenia lekarzy specjalistów i pielęgniarek• Emigracja lekarzy i pielęgniarek• Brak wystarczającej dostępności do refundowanych usług stomatologicznych• Brak programu uświadamiającego konieczność szczepień i profilaktyki zdrowotnej• Brak finansowania nadwykonań usług medycznych przez NFZ

Źródło: opracowanie własne.

Mocne strony

Do mocnych stron Siedlec w omawianym obszarze uczestnicy warsztatów zaliczyli przede wszystkim **możliwość korzystania z usług medycznych i dużą liczbę placówek** świadczących te usługi: dwa szpitale w mieście (powiatowy i wojewódzki) oraz trzeci szpital pobytu dziennego, liczne przychodnie zdrowia i prywatne gabinety specjalistyczne, prywatne i publiczne poradnictwo psychologiczne. Jak pokazują badania – liczba przychodni przypadających na 10.000 mieszkańców wynosiła w Siedlcach 7,57 i była znacząco wyższa od wskaźnika dla województwa i kraju. Wysoko została oceniona przy tym **dostępność miejsc w szpitalach**. Mieszkańcy uczestniczący w badaniach CATI również częściowo podzielają taką ocenę, ponieważ 44,6% z nich uważa, że dostępność opieki zdrowotnej na terenie miasta jest duża.

Kolejną mocną stroną miasta jest szeroka **oferta placówek edukacji integracyjnej** na każdym etapie edukacji (przedszkola, szkoły z oddziałami integracyjnymi).

Wysoko w kategorii mocnych stron uplasowały się placówki, których misją jest **aktywizacja osób potrzebujących** różnego rodzaju wsparcia w funkcjonowaniu w społeczeństwie: Centrum Integracji Społecznej, Zakład Aktywności Zawodowej, w tym zakłady pracy chronionej, Dom Pomocy Społecznej.

W mieście jest **bogata oferta zajęć pozalekcyjnych** dla dzieci i młodzieży oferowanych przez liczne ośrodki kultury i rekreacji, w tym m.in.: Miejski Ośrodek Kultury, Centrum Kultury, Park Wodny, Stadion miejski, Zalew oraz liczne zespoły taneczne, kluby sportowe, świetlice wsparcia dziennego dla dzieci z niepełnosprawnością.

W kontekście potrzeb osób starszych wymienione zostały liczne i bardzo aktywnie **działające kluby seniora** oraz **Uniwersytet Trzeciego Wieku**.

W ramach **unijnych programów** wspierana jest aktywność zawodowa, zwłaszcza grup najbardziej zagrożonych wykluczeniem z rynku pracy: osób 50+ i osób z niepełnosprawnością. W tym celu tworzone są **nowe kierunki kształcenia**.

Dobra **dostępność do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności** (taki zespół obsługuje 4 powiaty a mieści się właśnie w Siedlcach).

Kolejną mocną stroną Siedlec jest **opieka duszpasterska**. W mieście są dwie Bramy Miłosierdzia otwarte kilka miesięcy temu przez Papieża Franciszka w związku z Rokiem Miłosierdzia. Przejście przez Bramę Miłosierdzia umożliwia wiernemu otrzymanie odpustu zupełnego za siebie lub za zmarłych. Ponadto na terenie miasta znajduje się Kuria Diecezjalna; w mieście jest wielu księży, są kapelani szpitalni. Księża opiekują się swoimi wiernymi – spowiadają, rozmawiają, wspierają duchowo właściwie o każdej porze, z czego korzystają najczęściej osoby chore, starsze czy osoby z niepełnosprawnością. W mieście jest też dobra współpraca z ośrodkami wyznaniowymi.

Na podstawie wyników badań do mocnych stron w zakresie edukacji zaliczyć należy także **dostępność oferty przedszkolnej** – łączna oferta miejsc we wszystkich przedszkolach publicznych i niepublicznych dla trzylatków, zarówno w roku szkolnym 2013/2014, jak też w na rok szkolny 2014/2015 była większa od liczby chętnych, a liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tysiąc dzieci w wieku 3-5 lat w roku 2014 wyniosła 980,4, co oznacza więcej niż w kraju, województwie i powiecie.

Wysoki jest także współczynnik skolaryzacji brutto, który dla siedleckich szkół podstawowych oraz dla gimnazjów był wyższy niż wartość dla powiatu siedleckiego, województwa mazowieckiego oraz kraju.

Słabe strony

W czasie spotkania do najsłabszych stron w obszarze 2 zaliczono, w pierwszej kolejności, kilkumiesięczne **kolejki do lekarzy specjalistów a także niewystarczającą opiekę onkologiczną**; jest mała liczba miejsc w szpitalach dla pacjentów onkologicznych oraz mała liczba miejsc w hospicjum. Uczestnicy warsztatów akcentowali również brak opieki onkologicznej i hospicyjnej dla dzieci. Problemem jest też **niewystarczające finansowanie działalności i rozwoju kardiologii** oraz **ograniczony dostęp do pomocy psychologicznej**. Następnie wskazywano na problemy, z jakimi borykają się osoby z niepełnosprawnością, do których należą: **mała dostępność rehabilitacji dla dzieci z niepełnosprawnością, bariery architektoniczne na ulicach, mało ofert zatrudnienia i niewystarczająca aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością**.

W tym obszarze **mała liczba miejsc w jedynym publicznym żłobku** w mieście pojawiła się w kategorii „słabe strony”. Kolejne miejsce na liście słabych stron zajmują zagadnienia związane z ochroną i profilaktyką zdrowia – **niewystarczająca jest też aktywność Miasta w zakresie edukacji i podnoszenia świadomości szczepień**.

Szanse

Uczestnicy warsztatów strategicznych szans rozwoju Siedlec upatrują przede wszystkim w usługach prozdrowotnych. Na pierwszym miejscu wymieniana jest **planowana budowa centrum onkologicznego wraz z radioterapią**. Kilka miejsc dalej znów pojawia się problematyka zdrowotna, tym razem dużą szansą ma być **sprowadzenie do miasta lekarzy specjalistów oraz powołanie oddziału geriatrycznego**. Na taki oddział zdecydowanie jest dziś zapotrzebowanie jednak oddział nie powstaje w pierwszej kolejności z przyczyn finansowych oraz kadrowych – w mieście jest tylko jeden lekarz geriatra. Za sytuację taką natomiast odpowiada kiepski system kształcenia lekarzy geriatrów oraz brak wsparcia dla działań prowadzących do zorganizowania takiego oddziału. **Przywrócenie gabinetów lekarskich i stomatologicznych w szkołach**, odbywające się w ramach projektu ministerialnego również postrzegane jest jako szansa.

Podobnie jak w obszarze pierwszym **realizacja programów w ramach środków unijnych** postrzegana jest jako duża szansa na rozwój miasta, tak samo jak wymienione na nieco dalszej pozycji **programy rządowe i propozycje skierowane do osób starszych**, m.in. „Senior – Wigor”, Uniwersytet Trzeciego Wieku.

Szansą może być też **zmiana świadomości pracodawców odnośnie zatrudniania osób niepełnoprawnych** – będą robili to chętniej, kiedy będą widzieć korzyści wynikające dla nich z zatrudnienia osoby z niepełnosprawnością.

Zagrożenia

Do największych zagrożeń dla miasta eksperci zaliczyli zmiany demograficzne: **starzenie się społeczeństwa** połączone z **niskim przyrostem naturalnym**. Następnie wskazali na problemy dotyczące potrzeb osób z niepełnosprawnością oraz szeroko rozumianej dostępności do usług medycznych, rozpoczynając od **braku środków na rozwój bazy medycznej**, poprzez **nieefektywny system kształcenia lekarzy specjalistów**, w tym bardzo potrzebnych w Siedlcach geriatrów oraz pielęgniarek, **emigrację zarobkową przedstawicieli tej grupy** zawodowej skutkującą brakiem lekarzy specjalistów. Listę zagrożeń kończy **brak wystarczającej dostępności do refundowanych usług stomatologicznych**, na które czas oczekiwania wynosi kilka miesięcy, a zaraz po nim **niska świadomość społeczeństwa na temat profilaktyki szczepień** – zdaniem ekspertów brakuje programu, który uświadamiałby konieczność szczepień. Zagrożeniem jest też **rozdźwięk pomiędzy potrzebami pacjentów a możliwościami finansowymi placówek medycznych** – Narodowy Fundusz Zdrowia nie chce finansować nadwykonań.

Obszar 3. Aspekty związane z ekonomią społeczną i kapitałem ludzkim, migracje, kwestia zagospodarowania czasu mieszkańców

Tabela 3. Analiza SWOT dla obszaru: Aspekty związane z ekonomią społeczną i kapitałem ludzkim, migracje, kwestia zagospodarowania czasu mieszkańców

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none">1. Dogodne położenie geograficzne miasta2. Dobra infrastruktura drogowa, kolejowa3. Zaangażowanie społeczne mieszkańców4. Wykształcenie mieszkańców i podnoszenie przez nich kwalifikacji zawodowych5. Migracje jako napływ wykształconych specjalistów do miasta6. Współpraca miasta z organizacjami pozarządowymi7. Odpowiedzialność społeczna przedsiębiorców8. Współpraca instytucji i służb publicznych9. Dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa i baza kulturalna10. Wydarzenia sportowe, kulturalne i integrujące mieszkańców11. Rozwój trzeciego sektora12. Możliwość podnoszenia kwalifikacji przez całe życie – dobre funkcjonowanie szkolnictwa dla dorosłych	<ol style="list-style-type: none">1. Niewystarczająca współpraca przedsiębiorców z organizacjami pozarządowymi2. Zły stan chodników3. Migracje – napływ taniej siły roboczej ze Wschodu przy jednoczesnym odpływie młodych Siedlczan4. Brak połączenia południowej części miasta z częścią północną5. Mała ilość ścieżek rowerowych i słaba ich organizacja6. Niewystarczająca ilość miejsc w świetlicach szkolnych i środowiskowych

Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none">1. Programy unijne2. Połączenie administracyjne miasta i gminy3. Programy w ramach partnerstwa i współpracy4. Rozwój bazy hotelowej5. Wydzielenie stolicy z województwa mazowieckiego6. Utrzymanie w mieście delegatur wojewódzkich urzędów centralnych7. Wprowadzenie szybkiej kolei i planowana budowa autostrady8. Zagospodarowanie rekreacyjno-rozrywkowe Zalewu9. Rozwój sektora budownictwa mieszkaniowego	<ol style="list-style-type: none">1. Niska świadomość przedsiębiorców z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR)2. Napływ uchodźców

Źródło: opracowanie własne.

Mocne strony

Mocną stroną miasta, jeśli chodzi o aspekty związane z szeroko rozumianym kapitałem ludzkim, ekonomią społeczną i kwestiami technicznymi jest **komfortowe położenie geograficzne miasta** – jest **dobrze połączone siecią dróg i kolei** ze stolicą i innymi ośrodkami. Mocną stroną miasta są jego **mieszkańcy** – **chętnie angażują się społecznie**, o czym świadczy wymieniony na nieco dalszej pozycji **rozwój trzeciego sektora**. Mieszkańcy Siedlec stale **podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe**, **dobrze funkcjonuje szkolnictwo dla dorosłych** – jest tu Centrum Kształcenia Ustawicznego i Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego.

W kontekście kapitału ludzkiego za mocną stronę poczytane zostały **migracje** – **napływ osób dobrze wykształconych, specjalistów** do miasta. Za przykład podawany jest Szpitalny Oddział Ratunkowy w Szpitalu Wojewódzkim, na którym zatrudnionych jest wielu cenionych specjalistów spoza Siedlec.

Kolejną mocną stroną jest **współpraca Miasta z organizacjami pozarządowymi**, ale też **współpraca instytucji i służb publicznych** oraz **pojawiające się symptomy odpowiedzialności społecznej przedsiębiorców** z terenu miasta. Oznacza to, że są pewni przedsiębiorcy, którzy angażują się w wydarzenia organizowane w ramach tej współpracy i wspierają je finansowo.

Miasto ma dobrze rozwiniętą **infrastrukturę sportową i kulturalną** (domy kultury, biblioteki); liczne **wydarzenia sportowe, kulturalne integrują mieszkańców**.

Słabe strony

Do słabych stron zaliczono **niewystarczającą współpracę przedsiębiorców z organizacjami pozarządowymi** – głównie chodzi tu o aspekt finansowy tej współpracy. Przedsiębiorcy są niechętnie nastawieni do finansowania działań organizacji pozarządowych, co wynika z niskiej wiedzy przedsiębiorców na temat działań trzeciego sektora oraz zdaniem ekspertów, z niskiej empatii dla problemów społecznych, małego zaangażowania w projekty społeczne. Przedsiębiorcy chętniej wybierają wspieranie projektów sportowych, za pośrednictwem których mogą się łatwiej promować.

Wysokie miejsce na liście słabych stron zajmuje **zły stan chodników** w mieście, a kilka miejsc dalej pojawiają się jeszcze **bariery architektoniczne**, uciążliwe zwłaszcza dla osób z niepełnosprawnością. Potwierdzają to mieszkańcy uczestniczący w badaniu jakościowym – jedna czwarta mieszkańców wciąż dostrzega nieprzystosowanie miasta do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Wysoko uplasowały się też migracje, które w tym miejscu pojawiają się w kontekście **napływu taniej siły roboczej**, która podejmuje pracę poniżej stawek rynkowych, tworząc niezdrową konkurencję oraz **odpływ wykształconych, młodych osób i specjalistów** z miasta.

Słabą stroną miasta jest jego **komunikacja**. Część południowa miasta i część północna powinny być dobrze skomunikowane, najlepiej tunelem. Pomogłaby w tym dobra **organizacja ścieżek rowerowych** jednak i te należą do słabszych punktów. Jest ich mało, są źle zorganizowane, przez co utrudniona jest dostępność do różnych miejsc w mieście, są niespójne, zwłaszcza w centrum – trzeba często przejeżdżać na drugą stronę ulicy, aby kontynuować jazdę po ścieżce. Idealnie byłoby połączyć miasto ścieżkami rowerowymi tak, żeby można było całe miasto przejechać jedną ścieżką rowerową. Listę słabych stron zamyka **niewystarczająca liczba świetlic szkolnych i środowiskowych** oraz niewystarczająca liczba miejsc, jakimi one dysponują.

Szanse

Jako szansę uczestnicy warsztatów postrzegają przede wszystkim **programy unijne**, ale też opracowywanie **programów w ramach partnerstwa i współpracy**.

Ważne miejsce zajmują zmiany administracyjne. Uczestnicy proponują: **połączenie administracyjne miasta i gminy** oraz **wydzielenie stolicy z województwa mazowieckiego** w celu poprawy parametrów i poprawy dostępności do unijnych środków. Istotne jest też **utrzymanie w mieście delegatur wojewódzkich urzędów centralnych**, dzięki czemu mieszkańcy mogą załatwiać swoje sprawy na miejscu, a nie w Warszawie. Szansą będzie też **zwiększenie kompetencji i rozszerzenie uprawnień tych delegatur**. Natomiast w kontekście częstych wizyt w stolicy, np. osób, które dojeżdżają tam do pracy, szansą byłoby na pewno **wprowadzenie pociągów Pendolino**, które podróż do centrum Warszawy skrócą do ok. 40 minut.

Szansą dla miasta jest działalność rekreacyjna: **rozwój bazy hotelowej**, zagospodarowanie rekreacyjno-rozrywkowe, **oferta kulturalna na obszarze Zalewu**; szansą jest też **rozwój wspomnianego już budownictwa mieszkaniowego**.

Zagrożenia

Po stronie zagrożeń w ramach obszaru związanego z szeroko rozumianym kapitałem ludzkim wskazano tylko dwa istotne punkty. Pierwszym z nich jest wciąż zbyt **niska świadomość przedsiębiorców w kwestii społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR)**. Obok dobrej współpracy biznesu z miastem oznacza to szereg działań, w ramach których przedsiębiorcy mogliby bardziej uwzględniać interesy społeczne, ochronę środowiska, oraz interesy różnych grup interesariuszy związanych z danym przedsiębiorstwem (m.in. pracowników, pośredników, lokalnej społeczności). Drugim punktem jest **obawa przed napływem uchodźców** z terenów objętych wojną oraz konsekwencje tej fali dla rozwoju i funkcjonowania miasta.

Obszar 4. Bezpieczeństwo publiczne, uzależnienia i przemoc

Tabela 4. Analiza SWOT dla obszaru: Bezpieczeństwo publiczne, uzależnienia i przemoc

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none">1. Wysoki poziom bezpieczeństwa miasta2. Kompleksowa pomoc dla ofiar przemocy domowej oraz przestępstw3. Dobry dostęp do terapii uzależnień4. Program profilaktyki uzależnień5. Silny, pozytywny wizerunek Policji6. Działający monitoring w mieście7. Duża wykrywalność przestępczości narkotykowej8. Spadająca liczba zarejestrowanej przemocy domowej9. Kampanie informacyjne dot. profilaktyki uzależnień	<ol style="list-style-type: none">1. Dostępność alkoholu dla nieletnich2. Dostępność narkotyków i innych środków odurzających3. Cyberprzestępczość4. Trudności prawne w zmotywowaniu osób uzależnionych od alkoholu do leczenia5. Brak ośrodka terapii uzależnień oferującego pobyt stały6. Brak izby wytrzeźwień
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none">1. Wzrastająca świadomość społeczeństwa odnośnie przemocy2. Zwiększenie liczby policjantów3. Planowana reaktywacja jednostki wojskowej4. Planowane zwiększenie liczby miejsc monitorowanych	<ol style="list-style-type: none">1. Wzrost konsumpcji alkoholu2. Terroryzm3. Dotarcie kryzysu migracyjnego do Polski4. Wzrost konsumpcji środków zmieniających świadomość

Źródło: opracowanie własne.

Mocne strony

W obszarze 4 do najmocniejszych stron uczestnicy spotkania zaliczyli **bezpieczeństwo w mieście**. Aktywnie strzegą go: Policja, Straż Miejska, Straż Pożarna, Straż Leśna; prężnie działa Harcerstwo i Stowarzyszenie Jednostek Strzeleckich „Strzelec”. Wyniki badania CATI potwierdzają, że Siedlczanie czują się bezpiecznie – niemal 85% mieszkańców Siedlec uważa, że miasto jest bezpieczne. Wiąże się to z faktem, że – jak wynika z zebranych danych statystycznych – liczba przestępstw w Siedlcach maleje; w roku 2015 popełniono ich o 34% mniej niż w roku 2011.

Mimo to, jak wynika z badania ankietowego z mieszkańcami, niespełna co trzeci dorosły mieszkaniec Siedlec przyznaje, że zdarza/zdarzyło mu się być świadkiem przemocy dokonywanej na terenie miasta, a w ciągu kilku lat poprzedzających niniejsze badanie prawie połowa dorosłych mieszkańców Siedlec padła ofiarą przemocy.

Na wysoki poziom bezpieczeństwa miasta wpływa **duża wykrywalność działalności narkotykowej**. Miasto przoduje w jej ujawnianiu, jednak trzeba tu dodać, że ta wysoka skuteczność może być niewłaściwie zrozumiana. Fakt, że Policja wykrywa dużo takich przestępstw niekoniecznie oznacza, że w mieście Siedlce działalność narkotykowa odbywa się na zdecydowanie większą skalę niż w innych miastach, w których wykrywalność jest niska. Należy raczej rozumieć tę sytuację w kategoriach niskiej skuteczności działań prowadzących do ujawnienia tego procederu w innych miastach.

Kompleksowa **pomoc wszelkiego rodzaju, w tym prawna, dla ofiar przemocy domowej i przestępstw** to kolejne mocna strona. **Maleje liczba zarejestrowanych przypadków przemocy domowej (Niebieska Karta)**, choć trzeba podkreślić, że zjawisko to jest niezwykle trudne do uchwycenia i osoby, które deklarują, że są/były świadkami takiej przemocy tak naprawdę same nie mają do końca pewności, czy dobrze oceniły daną sytuację. Nie wiadomo też ile przypadków przemocy zostało zarejestrowanych, gdyż sama ofiara wciąż obawia się ten fakt zgłosić. Z danych Policji wynika, że coraz częściej takie przypadki zgłaszają sąsiedzi, co czyni łatwiejszym dotarcie do osób, wobec których stosowana jest przemoc. O skali tego problemu świadczy jednak badanie z mieszkańcami Siedlec, z którego wynika, że prawie co piąty dorosły mieszkaniec miasta zna osobę/osoby dotkniętą przemocą w rodzinie.

Kolejna mocna strona miasta w kontekście obszaru 4 to **dobry dostęp do terapii uzależnień oraz programów profilaktyki uzależnień**. Mieszkańcy mają też dobry dostęp do informacji na temat uzależnień i środków psychoaktywnych – poświęcane są temu liczne **kampanie informacyjne** i promocyjne. Ponadto, siedlecka Policja, tak jak każda instytucja zajmująca się bezpieczeństwem publicznym udostępnia wszelkie informacje na ten temat.

W centrum zainstalowany jest sprawnie działający **monitoring** składający się z ośmiu kamer. W dalszych częściach miasta mieszkańcy mogą szybko skontaktować się ze swoim dzielnicowym. Warto dodać, że **Policja zapracowała sobie na silny, pozytywny wizerunek**, jakim się cieszy wśród mieszkańców.

Słabe strony

Wśród słabych stron **uczestnicy warsztatów wymienili łatwość dostępu do alkoholu dla osób nieletnich** – dotyczy to małych, osiedlowych sklepów. Wynika to z niskiej świadomości sprzedawców w sklepach niezrzeszonych w sieciach; w sklepach sieciowych sprzedawcy proszą młode osoby o okazanie dowodu osobistego.

Słabe strony to również łatwa dostępność narkotyków i innych środków odurzających (np. dopalaczy) oraz cyberprzestępczość, która podobnie, jak przemoc jest trudna do ujęcia i przedstawienia w liczbach.

Kolejną słabą stroną stanowią problemy związane z alkoholem. Prawo jest wyraźnie zbyt liberalne, jeśli chodzi o leczenie osób uzależnionych od alkoholu – nie ma środków, które mogłyby konsekwentnie zmotywować taką osobę do podjęcia i kontynuowania leczenia. Dziś opiera się to na dobrowolności takiej osoby, która w każdej chwili może nie wyrazić zgody na leczenie. Ponadto, alkoholu jest dziś więcej, jest w zróżnicowanych postaciach i jest legalny, co powoduje nasilenie problemu. W przypadku Siedlec minusem jest jeszcze wspomniany już brak izby wytrzeźwień, której funkcje pełni obecnie policyjna izba zatrzymań, a ta generuje koszty dla Policji, zwłaszcza w okresie nasilenia zjawiska; podobnie, brakuje ośrodka terapii uzależnień pobytu stałego – nie tylko dla uzależnionych od alkoholu, ale też dla wszelkiego rodzaju uzależnień. Oddział Psychiatryczny Szpitala Miejskiego nie prowadzi działalności przeciw uzależnieniom, najbliższa taka placówka jest w Łukowie.

Szanse

Pośród największych szans rozwoju miasta uczestnicy spotkania wskazali wzrastającą świadomość społeczeństwa odnośnie przemocy, w tym przemocy domowej i spadającą liczbę przypadków przemocy domowej. Szansy upatrywano też w zatrudnieniu większej liczby policjantów.

Uczestnicy warsztatów uznali też, że reaktywacja jednostki wojskowej w Siedlcach mogłaby przynieść szanse rozwoju miasta w wielu dziedzinach, a także przyczynić się do wzrostu zatrudnienia oraz wzrostu bezpieczeństwa w mieście.

Dla zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców miasta szansą będzie planowane zwiększenie liczby miejsc monitorowanych w połączeniu z rosnącą świadomością społeczeństwa odnośnie zdarzeń przemocowych oraz zgłaszania ich odpowiednim organom.

Zagrożenia

Do największych zagrożeń zaliczono ogólny **wzrost konsumpcji alkoholu, zwłaszcza wśród nieletnich** oraz, w trochę mniejszym nasileniu, środków zmieniających świadomość, zwłaszcza w przypadku osób młodych. Potwierdza to badanie CATI, z którego wynika, że po alkohol sięga 81,4% mieszkańców w tym 24,1% spożywa go niepokojąco często, a 9,2% ma za sobą przygodę z narkotykami/substancjami psychoaktywnymi.

Zaraz potem, za zagrożenie płynące z zewnątrz uznano niebezpieczną sytuację na świecie spowodowaną **rozprzestrzenianiem się terroryzmu** oraz **kryzysem migracyjnym**. Zdaniem uczestników warsztatów uchodźcy z krajów ogarniętych kryzysem zbrojnym, między innymi z uwagi na fakt, iż są w przeważającej mierze wyznawcami religii niechrześcijańskiej nie będą się asymilowali kulturowo w kraju zbudowanym na wartościach chrześcijańskich i należącym do kręgu cywilizacji zachodniej. Część osób wierzy, że państwo zapewni swoim obywatelom bezpieczeństwo i że osoby, które przyjadą do Polski zostaną odpowiednio zweryfikowane, jednak pozostałe osoby obawiają się, że uchodźcy pochodzący z innej kultury nie zasymilują się do naszej, polskiej. Dodają, że przecież w Polsce, w Siedlcach także, cały czas przyjmowani są imigranci ze Wschodu, również ogarniętego wojną (Ukraina). Argumentują, że taką pomoc mogą zaoferować uchodźcom, którzy są bliżsi naszej kulturze, którzy są do nas podobni, dobrze odnajdują się w naszej rzeczywistości i akceptują ją.

ROZDZIAŁ V. MISJA I CELE STRATEGICZNE

Kluczowym celem strategii rozwiązywania problemów społecznych jest doprowadzenie do rozwiązania, a przynajmniej złagodzenia, istotnych w lokalnej perspektywie problemów społecznych. Dla realizacji tego celu niezbędne jest przeprowadzenie diagnozy oraz wspólne wypracowanie zgody co do zakresy działań i odpowiedzialności za ich wykonanie.

Przedstawiona niżej misja oraz cele strategiczne, cele operacyjne i poszczególne realizowane w ich ramach działania powstały na podstawie dokładnej diagnozy problemów społecznych (dokonanej w badaniu CATI, IDI oraz desk research), a także podczas analizy słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń w poszczególnych obszarach sfery społecznej Miasta Siedlce, która została wypracowana podczas warsztatów strategicznych na podstawie wiedzy doświadczenia ich uczestników.

Określenie społecznej misji Miasta pozwala na ukierunkowanie celów i zadań strategii na jej realizację, a co za tym idzie skoncentrowanie działań poszczególnych instytucji publicznych, organizacji pozarządowych oraz lokalnej społeczności na konkretnym celu, jakim jest poprawa jakości życia mieszkańców. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siedlce na lata 2016-2025 przyjęła następującą misję społeczną jako wytyczną swoich działań:

MISJA SPOŁECZNA MIASTA SIEDLCE

Kompleksowe działania zmierzające do podniesienia jakości życia mieszkańców miasta Siedlce

Realizacji misji społecznej Miasta podporządkowane będą cele i zadania wytyczone w niniejszym dokumencie.

Definiując cele strategiczne oparto się na zdiagnozowanych słabościach i zagrożeniach. Zidentyfikowane mocne strony i szanse były pomocne w rozwiązywaniu problemów. Taka strategia pracy pozwoliła na wyodrębnienie kilku obszarów wymagających najpilniejszego reagowania. Zaproponowane cele strategiczne i operacyjne wyznaczają kierunki rozwoju Miasta w obszarze rozwiązywania problemów społecznych i stanowią instrukcję postępowania, które prowadzić będzie do zwiększenia bezpieczeństwa oraz jakości życia mieszkańców Siedlec przy odpowiednim ukierunkowaniu działań Władz Miasta przy współpracy jednostek wpierających.

Dla realizacji misji Miasta Siedlce, w oparciu o przeprowadzoną diagnozę sytuacji społecznej, wytyczono siedem celów strategicznych przewidzianych do wykonania w latach 2016-2025. Cele strategiczne wytyczają siedem głównych ścieżek działań w zakresie

rozwiązywania problemów społecznych w mieście. Dla ich realizacji wyróżniono także cele operacyjne, konkretyzujące cele strategiczne oraz zadania – konkretne przedsięwzięcia w sferze społecznej. Cele strategiczne, operacyjne oraz zadania tworzą hierarchiczny układ działań, które przyczynią się do realizacji przyjętej w dokumencie misji. Do każdego działania przypisane są wskaźniki jego realizacji.

Tabela 55. Wykaz skrótów nazw instytucji wymienionych w tabeli z celami oraz działaniami

Skrót	Instytucja
MKRPA	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
MOPR	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Siedlcach
NGO	Organizacje pozarządowe
PFRON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PPP	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Siedlcach
PUP	Powiatowy Urząd Pracy w Siedlcach
SPZOZ	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Siedlcach
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 56. Cele strategiczne i cele operacyjne

Cel strategiczny 1: Skuteczne wspieranie rodzin w wypełnianiu swoich funkcji	Cel strategiczny 2 Wsparcie lokalnego rynku pracy pod kątem przeciwdziałania bezrobociu	Cel strategiczny 3: Stwarzanie warunków do rozwoju dla mieszkańców miasta	Cel strategiczny 4: Poprawa bazy lokalowej oraz dostępności usług medycznych	Cel strategiczny 5: Prowadzenie zintegrowanej polityki społecznej w celu pobudzenia aktywności mieszkańców	Cel strategiczny 6: Podejmowanie działań mających na celu wzmocnienie bezpieczeństwa mieszkańców	Cel strategiczny 7: Podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy
<ul style="list-style-type: none">• Cel operacyjny 1.1: Rozwój pracy socjalnej• Cel operacyjny 1.2: Zwiększenie liczby dzieci z pieczy zastępczej powracających do rodzin biologicznych• Cel operacyjny 1.3: Poprawa jakości życia rodzin, w szczególności wielodzietnych i niepełnych	<ul style="list-style-type: none">• Cel operacyjny 2.1: Działania skierowane do przedsiębiorców i inwestorów mające na celu tworzenie nowych miejsc pracy• Cel operacyjny 2.2: Zintegrowane działania siedleckich instytucji na rzecz przełamania bierności osób bezrobotnych• Cel operacyjny 2.3: Przeciwdziałanie bezrobociu wśród absolwentów szkół ponadgimnazjalnych i wyższych	<ul style="list-style-type: none">• Cel operacyjny 3.1: Wspieranie opieki nad dziećmi do lat 3• Cel operacyjny 3.2: Wspieranie rozwoju szkolnictwa integracyjnego• Cel operacyjny 3.3: Wspieranie uzdolnionych dzieci i młodzieży• Cel operacyjny 3.4: Wspieranie polityki senioralnej w Mieście Siedlce	<ul style="list-style-type: none">• Cel operacyjny 4.1: Tworzenie i rozwój programów terapeutycznych oraz wspierających profilaktykę zdrowotną w mieście Siedlce• Cel operacyjny 4.2: Poszerzenie dostępności i jakości usług medycznych dla mieszkańców Miasta• Cel operacyjny 4.3: Informatyzacja służby zdrowia• Cel operacyjny 4.4: Poszerzenie zakresu opieki długoterminowej i paliatywnej• Cel operacyjny 4.5: Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością	<ul style="list-style-type: none">• Cel operacyjny 5.1: Wspieranie działalności trzeciego sektora oraz współpracy na linii: trzeci sektor – administracja samorządowa – sektor prywatny na rzecz mieszkańców Siedlce• Cel operacyjny 5.2: Wspieranie działań wspólnotowych• Cel operacyjny 5.3: Poprawa infrastruktury komunikacyjnej miasta• Cel operacyjny 5.4: Podejmowanie działań mających na celu ograniczenie zjawiska brain waste – migracji dobrze wykształconych mieszkańców Siedlce z miasta oraz działań wspierających brain gain – pozyskanie dla miasta jak największej liczby osób dobrze wykształconych	<ul style="list-style-type: none">• Cel operacyjny 6.1: Wspieranie Służb, Inspekcji i Straży• Cel operacyjny 6.2: Rozbudowa monitoringu	<ul style="list-style-type: none">• Cel operacyjny 7.1: Tworzenie i doskonalenie programów profilaktyki uzależnień i innych zagrożeń• Cel operacyjny 7.2: Podejmowanie działań mających na celu leczenie uzależnień• Cel operacyjny 7.3: Rozwój systemu zapobiegania przemocy w rodzinie i pomocy jej ofiaram

Źródło: opracowanie własne.

Cel strategiczny nr 1: Skuteczne wspieranie rodzin w wypełnianiu swoich funkcji

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	REALIZATORZY / PARTNERZY	WSKAŹNIKI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Rozwój pracy socjalnej	Utworzenie zespołu pracy socjalnej spośród pracowników socjalnych	2016-2025	MOPR	Liczba kontraktów socjalnych oraz Indywidualnych Programów Wychodzenia z Bezdomności	MOPR
	Wzrost umiejętności osób pracujących z rodzinami wymagającymi pomocy społecznej	2016-2025	MOPR	Liczba przeszkolonych pracowników	MOPR
	Utworzenie ośrodka pomocy kryzysowej	2020-2025	MOPR, NGO	Liczba mieszkańców Siedlec korzystających z usług	MOPR, wsparcie Miasta Siedlce
	Utworzenie placówki dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży	2018-2020	Stowarzyszenie Domu Dziecka – Pomnika im. Dzieci Zamojszczyzny w Siedlcach	Liczba mieszkańców Siedlec korzystających z usług	Miasto Siedlce, Stowarzyszenie Domu Dziecka – Pomnika im. Dzieci Zamojszczyzny w Siedlcach
	Osiągnięcie standardów lokalowych przez środowiskowe domy samopomocy	2016-2018	MOPR, Środowiskowy Dom Samopomocy w Siedlcach dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i osób z autyzmem	Decyzja Wojewody Mazowieckiego	Miasto Siedlce, dotacja Wojewody Mazowieckiego

	Kontynuacja Programu Siedlecka Duża Rodzina 3+	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Polityki Społecznej	Liczba rodzin, którym wydano karty uczestnictwa w programie	Miasto Siedlce (refundacja zniżek udzielonych przez miejskie instytucje kultury i jednostki organizacyjne)
	Zwiększenie liczby asystentów rodzin	2016-2025	MOPR	Liczba asystentów	Wojewoda Mazowiecki
	Wdrożenie i realizacja programów wychodzenia z bezdomności	2016-2025	MOPR	Liczba zrealizowanych Indywidualnych Programów Wychodzenia z Bezdomności	MOPR, Miasto Siedlce, Wojewoda Mazowiecki
Zwiększenie liczby dzieci z pieczy zastępczej powracających do rodzin biologicznych	Podnoszenie kwalifikacji i wspieranie biologicznych rodziców dzieci przebywających w placówkach sprawujących pieczę zastępczą	2016-2025	MOPR, PPP, Sąd Rodzinny, Dom Dziecka	Liczba dzieci powracających do domu	Miasto Siedlce
	Powołanie zespołu interdyscyplinarnego pracującego z rodziną, której dzieci umieszczone są w pieczy zastępczej	2016-2025	MOPR (organizator rodzinnej opieki zastępczej), placówki opiekuńcze, Sąd Rodzinny, szkoły, służba zdrowia, inne organizacje pracujące z rodziną	Protokół powołujący zespół interdyscyplinarny	MOPR

	Tworzenie kompleksowych diagnoz, planów pracy z rodziną, której dzieci są w pieczy zastępczej.	2018-2025	Członkowie zespołu interdyscyplinarnego	- Wykonane diagnozy i plany pracy z rodziną; - Liczba dzieci przyjętych do pieczy zastępczej z Miasta Siedlce w danym roku powracających do rodzin biologicznych	MOPR
	Działania nakierowane na promocję rodzinnych form opieki zastępczej	2016-2025	MOPR, SOS Wioska Dziecięca i inne NGO	Liczba dzieci korzystających z rodzinnych form opieki zastępczej	MOPR, Miasto Siedlce, Wojewoda Mazowiecki
	Zapewnienie mieszkań wychowankom placówek sprawujących pieczę zastępczą i wychowankom rodzinnych form opieki zastępczej	2016-2025	MOPR, Urząd Miasta – Wydział Gospodarki Komunalnej	Liczba wychowanków, którzy otrzymali przydział mieszkania	Miasto Siedlce, MOPR
Poprawa jakości życia rodzin, w szczególności wielodzietnych i niepełnych	Poszerzanie oferty i podniesienie kwalifikacji kadry w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego	2016-2025	MOPR, NGO	Liczba placówek; liczba prowadzonych zajęć w placówkach, liczba zrealizowanych kurów oraz szkoleń skierowanych do kadry	MOPR, Miasto Siedlce, NGO, sponsorzy, wolontariat
	Kontynuacja działań prowadzących do rozwoju budownictwa socjalnego i komunalnego	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Gospodarki Komunalnej	Liczba wybudowanych mieszkań	Miasto Siedlce
	Poszerzenie oferty poradnictwa dla rodzin mających trudności wychowawcze podnoszące kompetencje rodzicielskie	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Edukacji, placówki oświatowe, NGO	Liczba rodziców, którym udzielono wsparcia.	Miasto Siedlce

Cel strategiczny nr 2: Wsparcie lokalnego rynku pracy pod kątem przeciwdziałania bezrobociu

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	REALIZATORZY / PARTNERZY	WSKAŹNIKI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Działania skierowane do przedsiębiorców i inwestorów mające na celu tworzenie nowych miejsc pracy	Dofinansowywanie i preferencje podatkowe dla pracodawców tworzących nowe miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych	2016-2025	PUP, Urząd Miasta – Wydział Finansowy, pracodawcy	Liczba utworzonych miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością	Miasto Siedlce, PFRON, pracodawcy, PUP
	Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Siedlec poprzez przygotowanie terenów inwestycyjnych	2016-2020	Urząd Miasta – Wydział Finansowy, Wydział Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami, Wydział Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa	Liczba nowych podmiotów gospodarczych	Unia Europejska, Miasto Siedlce
Zintegrowane działania siedleckich instytucji na rzecz przełamania bierności osób bezrobotnych	W ramach Rady Organizacji Pozarządowych utworzenie zespołu koordynującego działania na rzecz wzmacniania aktywności osób bezrobotnych	2016-2025	Rada Organizacji Pozarządowych, MOPR, PUP, NGO	Liczba osób długotrwale bezrobotnych, które podjęły pracę	Miasto Siedlce
	Realizacja Programu Aktywizacji i Integracji	2016-2025	PUP, MOPR	Liczba osób objętych programem	Fundusz Pracy

	Dedykowane programy specjalne wspierające aktywny powrót wybranej kategorii osób bezrobotnych na rynek pracy	2016-2025	PUP, pracodawcy	Liczba bezrobotnych objętych programem	Fundusz Pracy
	Wspieranie aktywizacji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych	2016-2025	PUP	Liczba utworzonych nowych miejsc pracy	Fundusz Pracy, Europejski Fundusz Społeczny
	Wspieranie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych do 30 roku życia	2016-2025	PUP	Liczba utworzonych nowych miejsc pracy	Fundusz Pracy, Europejski Fundusz Społeczny
	Wspieranie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, które ukończyły 50 rok życia	2016-2025	PUP	Liczba utworzonych nowych miejsc pracy	Fundusz Pracy, Europejski Fundusz Społeczny
	Poszerzenie dostępności usług doradcy zawodowego	2016-2025	PUP, pracodawcy	Liczba pracodawców objętych wsparciem	PUP
	Wsparcie przedsiębiorczości osób bezrobotnych	2016-2025	PUP	Liczba osób podejmujących samozatrudnienie objętych wsparciem	PUP
	Wspieranie rodzin osób bezrobotnych w ich środowisku (wsparcie psychologiczne i socjalne rodziny)	2016-2025	MOPR, NGO, PUP	Liczba osób bezrobotnych, których rodziny zostały objęte wsparciem	MOPR, PUP, NGO, Miasto Siedlce

Przeciwdziałanie bezrobociu wśród absolwentów szkół ponadgimnazjalnych i wyższych	Poszerzenie oferty doradztwa zawodowego na poziomie szkolnictwa gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Edukacji, placówki edukacyjne	- Liczba osób w wieku gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym korzystających z doradztwa zawodowego; - Liczba szkół objętych stałą współpracą z doradcą; - Liczba zatrudnionych doradców zawodowych	Miasto Siedlce, placówki edukacyjne
	Dostosowywanie kształcenia do potrzeb regionalnego rynku pracy	2016-2025	Placówki edukacyjne, Kuratorium Oświaty, uczelnie wyższe	Liczba nowopowstałych kierunków kształcenia	Placówki edukacyjne, Kuratorium Oświaty, uczelnie wyższe

Cel strategiczny nr 3: Stwarzanie warunków do rozwoju dla mieszkańców miasta

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	REALIZATORZY / PARTNERZY	WSKAŹNIKI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Wspieranie opieki nad dziećmi do lat 3	Dofinansowanie kosztów pobytu dziecka w niepublicznych żłobkach i klubach dziecięcych	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Polityki Społecznej	Liczba dzieci korzystających z opieki w niepublicznych placówkach	Miasto Siedlce
	Dofinansowanie opieki nad dzieckiem objętym opieką przez opiekunów dziecięcych	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Polityki Społecznej	Liczba dzieci objętych opieką przez opiekunów dziecięcych	Miasto Siedlce

	Podnoszenie jakości opieki w Miejskim Żłobku w Siedlcach	2016-2025	Miejski Żłobek w Siedlcach	Ocena satysfakcji rodziców/opiekunów (coroczna ankieta)	Miasto Siedlce, wpłaty rodziców/opiekunów
	Zwiększenie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3 poprzez tworzenie nowych miejsc	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Polityki Społecznej, osoby fizyczne	- Liczba dzieci objętych opieką. - Liczba miejsc opieki dla dzieci do 3 lat.	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
	Stworzenie oddziału integracyjnego w Miejskim Żłobku w Siedlcach	2016-2025	Miejski Żłobek w Siedlcach	Powstanie oddziału	Miasto Siedlce
	Zwiększenie poziomu aktywności zawodowej i zatrudniania wśród osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3	2016-2025	PUP	Liczba osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3, które podjęły pracę	Fundusz Pracy, Europejski Fundusz Społeczny
	Wspieranie rodziców w opiece nad dziećmi do lat 3 z niepełnosprawnościami	2016-2025	MOPR, NGO, zakłady opieki zdrowotnej	Liczba miejsc opieki dla dzieci do lat 3 lat z niepełnosprawnościami	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego
Wspieranie rozwoju szkolnictwa integracyjnego	Rozwój szkolnictwa integracyjnego	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Edukacji, placówki edukacyjne	Liczba klas integracyjnych	Miasto Siedlce
Wspieranie uzdolnionych dzieci i młodzieży	Fundowanie stypendiów naukowych	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Edukacji	Liczba uczniów, którzy otrzymali stypendia Prezydenta Miasta	Miasto Siedlce

	Fundowanie stypendiów artystycznych	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Polityki Społecznej	Liczba uczniów, którzy otrzymali stypendia Prezydenta Miasta	Miasto Siedlce
	Fundowanie stypendiów sportowych	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Polityki Społecznej	Liczba uczniów, którzy otrzymali stypendia Prezydenta Miasta	Miasto Siedlce
Wspieranie polityki senioralnej w Mieście Siedlce	Programy aktywizacji osób starszych, w szczególności dofinansowywanie działalności Klubów Seniora	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Polityki Społecznej, MOPR, NGO	- Liczba seniorów zrzeszonych w Klubach Seniora; - Liczba osób w wieku 60+ objętych programami aktywizacyjnymi	Miasto Siedlce
	Kontynuacja Programu Senior 65+	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Polityki Społecznej	Liczba wydanych kart Senior 65+	Miasto Siedlce (refundacja ulg udzielanych przez miejskie instytucje kultury i jednostki organizacyjne)
	Kontynuacja Programu zniżek w komunikacji miejskiej	2016-2025	Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. w Siedlcach	Liczba udzielonych zniżek	Miasto Siedlce (refundacja zniżek przyznanych przez Radę Miasta Siedlce)
	Poszerzanie oferty usług opiekuńczych oraz terapeutycznych dla osób starszych	2016-2025	MOPR, NGO, zakłady opieki zdrowotnej, środowiskowe domy samopomocy	Liczba osób w wieku 60+ objętych usługami opiekuńczymi lub terapeutycznymi	MOPR, NGO, zakłady opieki zdrowotnej, środowiskowe domy samopomocy

	Wspieranie dziennych ośrodków wsparcia dla seniorów	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Polityki Społecznej, NGO	Liczba osób w wieku 60+ korzystających z oferty dziennych ośrodków wsparcia	Miasto Siedlce
Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców miasta	Wspieranie działań mających na celu organizację czasu wolnego dzieciom i młodzieży	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Polityki Społecznej, Wydział Edukacji, NGO, MOPR, placówki oświatowe, instytucje kultury	Liczba zrealizowanych projektów	Miasto Siedlce, NGO, MOPR, placówki oświatowe, instytucje kultury, środki unijne
	Rozwój komunalnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Gospodarki Komunalnej, Agencja Rozwoju Miasta Siedlce Sp. z o.o.	- Nowopowstałe place zabaw; - Liczba wybudowanych ścieżek rowerowych, - Liczba nowopowstałych urządzeń i instalacje fitness	Miasto Siedlce, fundusze pozyskane z zewnątrz

Cel strategiczny nr 4: Poprawa bazy lokalowej oraz dostępności usług prozdrowotnych

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	REALIZATORZY / PARTNERZY	WSKAŹNIKI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Tworzenie i rozwój programów terapeutycznych oraz wspierających profilaktykę zdrowotną w mieście Siedlce	Wspieranie organizacji oferujących programy profilaktyki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży.	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Edukacji, Wydział Polityki Społecznej, placówki edukacyjne, ośrodki szkoleniowe	Liczba dzieci i młodzieży ze szkół siedleckich biorących udział w programach profilaktycznych	Miasto Siedlce, środki z zezwoleń na sprzedaż alkoholu
	Realizacja programu szczepień przeciwko grypie	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Polityki Społecznej	Liczba wykonanych szczepień	Miasto Siedlce
Poszerzenie dostępności i jakości usług medycznych dla mieszkańców Miasta	Szereg działań mających na celu modernizację i rozbudowę bazy infrastrukturalnej SPZOZ w Siedlcach	2016-2025	SPZOZ	Dostosowanie, pomieszczeń do rozporządzenia Ministra Zdrowia, zmniejszenie kosztów dostawy energii elektrycznej, zmniejszenie kosztów utrzymania, lepsza komunikacja wewnątrz obiektu między innymi bez konieczności wychodzenia na zewnątrz	Unia Europejska, Miasto Siedlce, WFOŚiGW, SPZOZ
	Działania mające na celu poszerzenie oferty świadczonych usług medycznych oraz podnoszenie ich jakości, w szczególności poprzez tworzenie nowych oddziałów i zakup specjalistycznej aparatury medycznej	2016-2025	SPZOZ	- Zakres usług medycznych; - Liczba oferowanych specjalistycznych badań diagnostycznych	Unia Europejska, Miasto Siedlce, WFOŚiGW, SPZOZ

	Pakiet szkoleń wspierających wprowadzanie i korzystanie z nowoczesnych urządzeń diagnostycznych	2016-2025	SPZOZ	Liczba przeszkolonych pracowników	Unia Europejska, Miasto Siedlce, SPZOZ
Informatyzacja służby zdrowia	Wdrożenie elektronicznego systemu dokumentacji medycznej	2016-2025	SPZOZ, inne zakłady opieki zdrowotnej	Liczba e-usług w sferze ochrony zdrowia	Unia Europejska, Miasto Siedlce, SPZOZ
	Działania informacyjne dotyczące oferty nowych usług medycznych oraz dotyczące informatyzacji usług zdrowotnych	2016-2025	SPZOZ, inne zakłady opieki zdrowotnej	- Podjęte działania informacyjne, - Liczba mieszkańców Siedlec korzystających z E-usług zdrowotnych	Unia Europejska, Miasto Siedlce, SPZOZ
Poszerzenie zakresu opieki długoterminowej i paliatywnej	Zwiększenie dostępności do opieki paliatywnej (Hospicjum Stacjonarne)	2016-2025	SPZOZ	Liczba łóżek opieki paliatywnej	Unia Europejska, Miasto Siedlce, WFOŚiGW, SPZOZ
	Utworzenie Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego Psychiatrycznego	2016-2025	SPZOZ	Liczba łóżek w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym Psychiatrycznym	Unia Europejska, Miasto Siedlce, WFOŚiGW, SPZOZ
Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością	Kompleksowe usługi rehabilitacji dzieci z różnymi dysfunkcjami i rodzajami niepełnosprawności	2016-2025	NGO, zakłady opieki zdrowotnej	Liczba dzieci korzystających z usług rehabilitacyjnych	Miasto Siedlce, PFRON, sponsorzy
	Rozbudowa sieci ośrodków wsparcia i bazy rehabilitacyjnej	2016-2025	NGO, zakłady opieki zdrowotne	Liczba działań podjętych w celu rozbudowy sieci ośrodków wsparcia i bazy rehabilitacyjnej	Miasto Siedlce, PFRON, sponsorzy

Likwidowanie barier ograniczających dostęp osób z niepełnosprawnością (w tym barier architektonicznych) do obiektów użyteczności publicznej	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa	Liczba budynków użyteczności publicznej pozbawionych barier	Miasto Siedlce
Wspieranie osób dorosłych z upośledzeniem umysłowym w zakresie mieszkalnictwa i rehabilitacji	2016-2025	Siedleckie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym „Przystań”, inne NGO, sponsorzy	Liczba powstałych mieszkań dla osób z niepełnosprawnością	Siedleckie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym „Przystań” ze środków własnych, Miasto Siedlce, inne źródła
Rozwój oferty usług terapeutycznych skierowanych do osób z niepełnosprawnością i dysfunkcjami	2016-2025	NGO, zakłady opieki zdrowotnej	Liczba osób korzystających z usług terapeutycznych	Miasto Siedlce, PFRON, sponsorzy
Wsparcie psychologiczne i materialne dla rodzin osób z niepełnosprawnością i przewlekle chorych	2016-2025	NGO, zakłady opieki zdrowotnej, PPP	Liczba osób korzystających ze wsparcia psychologicznego	Miasto Siedlce, PFRON, sponsorzy

Cel strategiczny nr 5: Prowadzenie zintegrowanej polityki społecznej w celu pobudzenia aktywności mieszkańców

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	REALIZATORZY / PARTNERZY	WSKAŹNIKI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Wspieranie działalności trzeciego sektora oraz współpracy na linii: trzeci sektor – administracja samorządowa – sektor prywatny na rzecz mieszkańców Siedlec	Poszerzenie zakresu współpracy instytucji publicznych z organizacjami pozarządowymi	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Polityki Społecznej, inne jednostki publiczne, NGO	Liczba NGO współpracujących z Miastem	Miasto Siedlce, środki poszczególnych instytucji
Wspieranie działań wspólnotowych	Wprowadzenie budżetu obywatelskiego	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Finansowy, NGO	Liczba wniosków do budżetu obywatelskiego wpływających każdego roku do Urzędu Miasta	Miasto Siedlce
	Wspieranie inicjatyw lokalnych	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Finansowy, Wydział Polityki Społecznej, NGO	Liczba osób zaangażowanych w działania wspólnotowe	Miasto Siedlce
Poprawa infrastruktury komunikacyjnej miasta	Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Dróg	Kilometry dobudowanych ścieżek rowerowych	Miasto Siedlce, środki zewnętrzne (krajowe, unijne)
	Poprawa stanu technicznego dróg i chodników	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Dróg	Kilometry wyremontowanych dróg i chodników	Miasto Siedlce, środki zewnętrzne (krajowe, unijne)
	Budowa połączenia części północnej i południowej miasta	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Dróg	Czas przejazdu pomiędzy północną a południową częścią miasta	Miasto Siedlce, środki zewnętrzne (krajowe, unijne)

Podejmowanie działań mających na celu ograniczenie zjawiska <i>brain waste</i> – migracji dobrze wykształconych mieszkańców Siedlec z miasta oraz działań wspierających <i>brain gain</i> – pozyskanie dla miasta jak największej liczby osób dobrze wykształconych	Program oferujący wsparcie finansowe na zagospodarowanie dla osób/specjalistów które powrócą z zagranicy i przywiozą do miasta umiejętności, na które jest zapotrzebowanie	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Finansowy	Liczba osób, którym udzielono wsparcia	Miasto Siedlce
	Wsparcie psychologiczne dla mieszkańców Siedlec, którzy po długotrwałym pobycie za granicą (od min 3 lat) powrócili na stałe do rodzinnego domu i mają problemy z readaptacją oraz dla innych potrzebujących takiego wsparcie migrantów powrotnych	2016-2025	MOPR	Liczba osób zgłaszających się po pomoc	Miasto Siedlce
	Działania wspierające przedsiębiorczość osób, które powróciły do Siedlec i chcą podjąć własną działalność gospodarczą	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Finansowy, PUP	Liczba osób podejmujących samozatrudnienie objętych wsparciem	Miasto Siedlce, Fundusz Pracy

Cel strategiczny nr 6: Podejmowanie działań mających na celu wzmocnienie bezpieczeństwa mieszkańców

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	REALIZATORZY / PARTNERZY	WSKAŹNIKI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Wspieranie Służb, Inspekcji i Straży	Finansowanie dodatkowych patroli policji na terenie miasta	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, Policja	Liczba przeprowadzonych dodatkowych patroli w danym roku	Miasto Siedlce
	Szkolenia dla funkcjonariuszy Straży Miejskiej i Policji w zakresie radzenia sobie ze stresem, komunikacji interpersonalnej i podniesienia umiejętności negocjacyjnych w sytuacjach konfliktowych.	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, Policja, Straż Miejska, NGO	Liczba przeprowadzonych szkoleń	Miasto Siedlce, Policja, Straż Miejska
Rozbudowa monitoringu	Zwiększenie liczby kamer i poszerzenie obszaru objętego monitoringiem	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego	Liczba nowo zakupionych kamer	Miasto Siedlce
	Zatrudnienie większej liczby osób obsługujących monitoring	2016-2025	Straż Miejska	Liczba osób zatrudnionych do obsługi monitoringu	Miasto Siedlce

Cel strategiczny nr 7: Podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	REALIZATORZY / PARTNERZY	WSKAŹNIKI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Tworzenie i doskonalenie programów profilaktyki uzależnień i innych zagrożeń	Koordinacja i wspieranie działań instytucji w ramach projektów i programów profilaktycznych	2016-2025	MOPR, placówki edukacyjne, Policja, Miejski Zespół Inerdyscyplinarny, Poradnia Leczenia Uzależnień, NGO	Liczba programów profilaktycznych	Miasto Siedlce, MOPR, Unia Europejska
	Wspieranie organizacji oferujących programy profilaktyczne, edukacyjne i wychowawcze dla dzieci i młodzieży dotyczących zagrożeń we współczesnym świecie	2016-2025	Urząd Miasta – Wydział Edukacji, placówki edukacyjne, ośrodki szkoleniowe	Liczba dzieci i młodzieży ze szkół siedleckich biorących udział w programach profilaktycznych	Miasto Siedlce (środki z zezwolenia na sprzedaż alkoholu)
	Rozwijanie poradnictwa i edukacji dla rodziców celem rozpoznawania przez nich zagrożeń i uzależnień dzieci i młodzieży	2016-2025	NGO, placówki edukacyjne, Policja	- Liczba przeprowadzonych porad; - Liczba zrealizowanych szkoleń	Placówki edukacyjne, Miasto Siedlce, środki zewnętrzne, sponsorzy
Podejmowanie działań mających na celu leczenie uzależnień	Koordinacja działań instytucji na rzecz zmiany podejścia osób uzależnionych i ich nastawienia do leczenia	2016-2025	MKRPA, sądy, MOPR	Liczba osób leczących się z uzależnień	Miasto Siedlce, MOPR

	Powstanie stacjonarnego ośrodka leczenia uzależnień	2016-2020	SPZOZ, Narodowy Fundusz Zdrowia	Powstanie ośrodka	Narodowy Fundusz Zdrowia, Miasto Siedlce
	Utworzenie izby wytrzeźwień	2020-2025	Urząd Miasta – Wydział Polityki Społecznej	Powstanie placówki	Miasto Siedlce
Rozwój systemu zapobiegania przemocy w rodzinie i pomocy jej ofiarom	Rozszerzenie oferty pomocy dla ofiar przemocy i ich rodzin	2016-2025	Policja, PPP, NGO, MOPR, placówki edukacyjne i opiekuńczo-wychowawcze, MKRPA	- Liczba Niebieskich Kart; - Liczba osób dotkniętych przemocą otrzymujących wsparcie	MOPR, Miasto Siedlce
	Kontynuacja działań interwencyjnych, izolacyjnych i korekcyjnych wobec sprawców przemocy	2016-2025	Policja, Straż Miejska, Sąd Rejonowy w Siedlcach, służba kuratorska, MOPR, MKRPA	Liczba podjętych działań wobec sprawców przemocy	Policja, Straż Miejska, Sąd Rejonowy w Siedlcach, służba kuratorska, MOPR, MKRPA

ROZDZIAŁ VI. SPOSOBY MONITOROWANIA I OCENY STRATEGII ORAZ KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

System monitorowania strategii

Istotnym elementem dotyczącym zapisów dokumentów strategicznych jest wewnętrzny system monitorowania i ewaluacji postępów we wdrażaniu zadań oraz osiągnięciu założonych celów, a w konsekwencji realizacji misji.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siedlce na lata 2016-2025 podlega systemowi monitoringu i ewaluacji powiązanego z systemem wdrażania. Obejmuje on:

- monitoring, czyli system zbierania i selekcjonowania informacji,
- ewaluację, czyli system oceny i interpretacji zgromadzonego materiału.

Istotą monitoringu jest gromadzenie, opracowywanie i przekazywanie informacji. Proces ten polegał będzie na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących w ramach poszczególnych zadań oraz celów wytyczonych w Strategii. Do analizy zmian używane będą zdefiniowane w Strategii wskaźniki realizacji zadań.

Koordinacją wdrażania, monitorowaniem i oceną realizacji Strategii zajmować się będzie Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Siedlcach zobligowany do tych działań treścią art. 110 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej: *”Ośrodek pomocy społecznej koordynuje realizację strategii [...]”*. Oprócz tego, przedsięwzięcia z zakresu realizacji Strategii monitorowane będą przez Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta w Siedlcach.

Bazą informacji statystycznej, zbieranej na potrzeby wskaźników monitorowania będą źródła statystyki publicznej (GUS) na poziomie Miasta. Poza tym bazę tą będą stanowiły informacje i dane otrzymane od instytucji i organizacji, grup środowiskowych biorących udział w programach związanych z poszczególnymi celami realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siedlce, m.in. Urząd Miasta, Powiatowy Urząd Pracy, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Komendę Miejską Policji, Miejski Ośrodek Kultury, inne placówki kulturalne i sportowe, placówki oświatowe oraz zakłady opieki zdrowotnej. Częstotliwość pomiaru, a także raporty wskaźników ustalane będą w zależności od ich kategorii (produkt, rezultat, oddziaływanie) w cyklu rocznym.

Sposoby oceny realizacji strategii

Ewaluacja koncentruje się na ocenie rezultatów realizacji poszczególnych elementów Strategii, przy czym kryteriami oceny są wskaźniki realizacji zadań strategii, rozwiązywanie problemów (wyzwań przyjętych w strategii) oraz realizacja misji społecznej Miasta. Ewaluacja dostarcza wiarygodnych i przydatnych informacji pozwalających na ocenę zrealizowanych działań i zaplanowanie zmian.

Ocena realizacji Strategii odbywać się będzie:

- przed realizacją programu (ex-ante),
- na bieżąco w trakcie realizacji Strategii i wykonywania poszczególnych zadań (on-going),
- po jego zakończeniu (ex-post),
- na podstawie określonych wskaźników, osiągniętego wymiernego rezultatu w porównaniu z okresem minionym, na podstawie oceny analizy sytuacji społeczno-gospodarczej i środowiskowej Miasta Siedlce.

System wdrażania zmian w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siedlce na lata 2016-2025

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siedlce zostanie przyjęta w formie uchwały Rady Miasta. Wdrażane zmiany będą także podlegały uchwaleniu przez Radę Miasta. Zmiany w Strategii inicjowane będą przez Prezydenta Miasta Siedlce, Wydział Polityki Społecznej oraz Komisje Rady Miasta i grupy społeczno-gospodarcze uczestniczące w procesie wdrażania i realizacji Strategii.

Wdrażanie konkretnych działań przedstawionych w Strategii będzie zależało od szeregu czynników zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych, z których najważniejsze to:

- sytuacja finansowa miasta,
- możliwość pozyskania środków zewnętrznych, w szczególności środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego,
- stopień zaangażowania poszczególnych instytucji miejskich, w szczególności Urzędu Miasta i MOPR.
- aktywność mieszkańców miasta.

Podsumowanie i uwagi końcowe

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siedlce na lata 2016-2025 powinna przyczynić się do kontynuacji realizowanego w Mieście nowoczesnego modelu polityki społecznej. Strategia ukierunkowuje działania władz samorządowych i instytucji pomocy społecznej, w tym Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie na pełnienie aktywnej roli w budowaniu nowoczesnego modelu systemu pomocy społecznej. Zorientowanie Strategii na wybranych grupach socjalnych przez pryzmat działań strukturalnych, inwestycyjnych i rozwojowych jest najlepszą możliwością poprawy sytuacji wielu osób, a także zaktywizowania wielu grup podlegających wykluczeniu społecznemu.

Celem Strategii są działania długookresowe i długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, system edukacji, poprawę sytuacji materialnej i działania na rzecz poprawy rynku zatrudnienia, mające powiązania ze wzrostem przedsiębiorczości. Strategia jest zatem instrumentem nowoczesnej polityki społecznej wdrażanej na poziomie lokalnym przez

władze samorządowe, mającym pobudzać do aktywności organizacje, instytucje i środowiska działające w obszarze pomocy społecznej, oraz rozwoju gospodarczego i społecznego Miasta.

Cele, kierunki działań oraz propozycje projektów zawarte w Strategii pozwalają na dotarcie do najbardziej potrzebujących grup społecznych, często marginalizowanych i wykluczonych ze społeczeństwa. Strategia proponuje wdrożenie partnerstwa lokalnego między różnorodnymi partnerami społecznymi, jako zasady rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców Miasta, co pozwala na rozwój i pogłębianie współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami i samorządem.

Strategia ukazuje również, poza układem organizacyjno-instytucjonalnym, układ finansowania polityki społecznej i źródła pozyskiwania środków na rozwiązywanie problemów społecznych, w tym środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Stwarza to szansę na usprawnienie instytucjonalne sfery związanej z realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej, ograniczaniem negatywnych zjawisk społecznych, takich jak patologie, ubóstwo czy długoterminowe bezrobocie. Ważnym zadaniem jest skonstruowanie mechanizmów finansowych pozwalających na łączenie środków z różnych źródeł.

Niezwykle istotną kwestią ujętą w Strategii jest konieczność budowy platformy instytucji i organizacji koordynujących działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. W dokumencie Strategii zaproponowano również monitoring i ocenę skuteczności realizacji zadań strategicznych. W ramach wdrażania Strategii należy podjąć następujące działania zmierzające do osiągnięcia celów strategicznych:

- zapewnienie montażu finansowego ze środków samorządowych, państwa oraz prywatnych,
- profesjonalne przygotowanie służb, instytucji i kadr, które będą zarządzać, wdrażać i monitorować projekty strategiczne,
- wzmocnienie systemu organizacyjnego oraz podniesienie nakładów na infrastrukturę społeczną instytucji miejskich zaangażowanych w pomoc społeczną, w szczególności poprzez wzmocnianie kadry,
- reorientacja wydatków w ramach polityki społecznej w kierunku zwiększenia nakładów na „aktywne fora” oraz rozszerzenie tych form na wszystkie obszary występowania problemów społecznych,
- wprowadzenie rozwiązań umożliwiających jeszcze większy udział organizacji niepublicznych (zwłaszcza pozarządowych) w realizacji publicznych usług z zakresu pomocy społecznej.

Przyjęcie przez Samorząd nowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siedlce ma istotne znaczenie dla realizacji lokalnej polityki społecznej. Polityka społeczna jest realizowana poprzez politykę emerytalno-rentową, pomocy społecznej, ochrony zdrowia, zatrudnienia, rodziny, mieszkaniową, socjalizacyjną. Najważniejsze cele polityki społecznej to:

- bezpieczeństwo socjalne, które obejmuje zapewnienie dochodów i usług w sytuacji wystąpienia ryzyka socjalnego (choroba, inwalidztwo, starość, śmierć, bezrobocie),

- inwestycje w człowieka – tworzenie równych szans rozwoju ludzi, kształcenie młodego pokolenia, promocja zatrudnienia (czynnik rozwoju gospodarczego),
- ład społeczny – jako podstawa stabilizacji życiowej ludzi, współpracy w osiąganiu celów, tolerancji różnic między ludźmi. Wartość pokoju społecznego rośnie wraz z osiągnięciem dobrobytu i stabilizacji politycznej,
- życie rodzinne – ochrona wartości i więzi rodzinnych, oznacza powrót do wartości związków między ludźmi i poczucia bezpieczeństwa na podstawie więzi emocjonalnych i uczuciowych. Wychowanie przyszłych generacji wymaga wsparcia rodzin nie tylko ubogich i nie tylko materialnego ze strony osób i instytucji.

Realizując Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych należy pamiętać, iż nie jest to jedyny dokument w obszarze polityki społecznej, którego skutki będą dotyczyły mieszkańców Miasta. Analiza dokumentów na poziomie krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym, tak by części działań nie powielać, ale wpisywać się własnymi działaniami w rzeczywistość formalno-prawną, uwzględniając lokalne potrzeby.

Od realizacji powyższych założeń i determinacji w procesie wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siedlce na lata 2016-2025 zależy efektywność i zdolność instytucji, organizacji i władz samorządowych do rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców Miasta.

Spis tabel

Tabela 1. Usytuowanie Strategii w systemie zarządzania strategicznego.....	8
Tabela 2. Stan ludności w Polsce, województwie mazowieckim, powiecie siedleckim i Siedlcach w latach 2010-2014.....	18
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku, w latach 2010-2014 w Polsce, województwie mazowieckim i Siedlcach.	19
Tabela 4. Przeciętne wynagrodzenie brutto w Polsce, województwie mazowieckim, powiecie siedleckim i Siedlcach w latach 2010-2014	25
Tabela 5. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania i przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w Polsce, województwie mazowieckim, powiecie siedleckim i Siedlcach w latach 2010-2014	25
Tabela 6. Wielkość bezrobocia w Siedlcach w latach 2010-2015	26
Tabela 7. Struktura bezrobotnych mieszkańców Siedlec w latach 2010-2015 – wiek	27
Tabela 8. Struktura bezrobotnych mieszkańców Siedlec w latach 2010-2015 – wykształcenie	27
Tabela 9. Udział osób długotrwale bezrobotnych w poszczególnych kategoriach wiekowych w Siedlcach w latach 2012-2014 (%).....	28
Tabela 10. Udział osób długotrwale bezrobotnych w poszczególnych kategoriach wykształcenia w Siedlcach w latach 2010, 2011 i 2015 (%)	28
Tabela 11. Struktura bezrobotnych mieszkańców Siedlec w latach 2010-2015 – staż pracy..	28
Tabela 12. Struktura bezrobotnych mieszkańców Siedlec w latach 2010-2015 – okres pozostawiania bez zatrudnienia.....	29
Tabela 13. Napływ bezrobotnych do PUP w Siedlcach w latach 2009-2015	31
Tabela 14. Odpływ bezrobotnych z PUP w Siedlcach według przyczyny w latach 2009-2015	33
Tabela 15. Osoby w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowane w PUP w Siedlcach w latach 2010-2015.....	34
Tabela 16. Realizacja wybranych usług PUP w latach 2009-2015.....	41
Tabela 17. Przestępczość na terenie Siedlec w latach 2011-2015	43
Tabela 18. Liczba wykroczeń i interwencji na terenie Siedlec w latach 2011-2015	44
Tabela 19. Zdarzenie drogowe w latach 2011-2015	45
Tabela 20. Liczba przestępstw narkotykowych w latach 2011-2015.....	46
Tabela 21. Liczba placówek udzielających wsparcia osobom bezdomnym, liczba miejsc i osób korzystających	46
Tabela 22. Przestępczość nieletnich w latach 2011-2015	47
Tabela 23. Wsparcie finansowe w latach 2011-2014.....	50
Tabela 24. Powody przyznawania pomocy przez MOPR w Siedlcach w latach 2010-2015...	53
Tabela 25. Liczba świadczeń przyznanych w ramach zadań własnych gminy w latach 2010-2015	54
Tabela 26. Liczba osób z Siedlec przebywających w Domu Pomocy Społecznej w Siedlcach (na koniec danego roku).....	55
Tabela 27. Liczba osób, w których koszcie pobytu w DPS na terenie innych powiatów partycypowało Miasto oraz wydatki poniesione na ten cel.....	55
Tabela 28. Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart” w okresie 2011-2015.....	56

Tabela 29. Rodziny korzystające ze świadczeń rodzinnych	57
Tabela 30. Rodziny zastępcze i dzieci przebywające w tych rodzinach	58
Tabela 31. Rodziny zastępcze zamieszkałe na terenie miasta Siedlce i dzieci przebywające w tych rodzinach według pokrewieństwa	59
Tabela 32. Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2010-2015 .	59
Tabela 33. Rodzaje orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności mieszkańcom miasta Siedlce	60
Tabela 34. Wykorzystanie środków PFRON na dofinansowanie do likwidacji barier funkcjonalnych, zaopatrzenia w sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze, turnusów rehabilitacyjnych, działalności WTZ oraz sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnością w latach 2010-2015.....	61
Tabela 35. Dane statystyczne dotycząc programu „Aktywny Samorząd” za lata 2010-2015 .	62
Tabela 36. Uczestnicy Warsztatu Terapii Zajęciowej w Siedlcach w latach 2011-2015, podział ze względu na wiek	64
Tabela 37. Uczestnicy Warsztatu Terapii Zajęciowej w Siedlcach w latach 2011-2015, podział ze względu na stopień niepełnosprawności.....	64
Tabela 38. Liczba podmiotów ambulatoryjnych w latach 2010-2014	67
Tabela 39. Świadczenia zdrowotne w Poradni Zdrowia Psychicznego w latach 2012-2015 ..	70
Tabela 40. Rehabilitacja lecznicza w latach 2012-2015	71
Tabela 41. Działalność Caritas Diecezji Siedleckiej w latach 2011-2015	72
Tabela 42. Działalność Ośrodka Konsultacyjno-Terapeutycznego dla ofiar przemocy, przy Stowarzyszeniu im. H. Ch. Kofoeda w latach 2011-2015	74
Tabela 43. Sprzedaż alkoholu w latach 2011-2015.....	76
Tabela 44. Liczba leczonych i wskaźnik wykorzystania łóżek w Pododdziale Detoksykacji SPZOZ w Siedlcach w latach 2013-2015	81
Tabela 45. Środki finansowe przeznaczane na doksztalcanie nauczycieli w latach 2012-2014	87
Tabela 46. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego - wskaźniki, lata 2010-2014.	88
Tabela 47. Liczba oddziałów przedszkolnych i uczniów w latach 2011-2015 (stan na 30 września roku rozpoczynającego rok szkolny)	88
Tabela 48. Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych i gimnazjach w Polsce, województwie mazowieckim, powiecie siedleckim i Siedlcach w latach 2010-2014	89
Tabela 49. Liczba oddziałów uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach w Siedlcach w latach 2011-2015 (stan na 30 września roku rozpoczynającego rok szkolny).....	89
Tabela 50. Liczba oddziałów uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych w Siedlcach w latach 2011-2014 (stan na 30 września roku rozpoczynającego rok szkolny)	90
Tabela 51. Średnie wyniki procentowe ze sprawdzianu w kl. VI szkół podstawowych w 2015 roku.....	91
Tabela 52. Średnie wyniki ze sprawdzianu w kl. VI szkół podstawowych w latach 2012-2014	91
Tabela 53. Średnie wyniki siedleckich szkół z egzaminu gimnazjalnego w latach 2012-2015 (w %).....	92
Tabela 54. Wyniki egzaminów maturalnych dla szkół z terenu Siedlec w latach 2012-2014.	93
Tabela 55. Cele strategiczne i cele operacyjne	131
Tabela 56. Wykaz skrótów nazw instytucji w tabeli z celami oraz działaniami.....	130

Spis wykresów

Wykres 1. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w Siedlcach w latach 2010-2014.....	20
Wykres 2. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 w wieku produkcyjnym w Polsce, województwie mazowieckim, powiecie siedleckim i Siedlcach w latach 2010-2014.....	21
Wykres 3. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 w wieku przedprodukcyjnym produkcyjnym w Polsce, województwie mazowieckim, powiecie siedleckim i Siedlcach w latach 2010-2014.....	21
Wykres 4. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 w wieku produkcyjnym w Polsce, województwie mazowieckim, powiecie siedleckim i Siedlcach w latach 2010-2014.....	22
Wykres 5. Piramida wieku, Siedlce, 2014 rok	23
Wykres 6. Piramida wieku, województwo mazowieckie, 2014 rok	23
Wykres 7. Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w Polsce, województwie mazowieckim, powiecie siedleckim i Siedlcach w roku 2014.....	24
Wykres 8. Stopa bezrobocia w Polsce, województwie mazowieckim, powiecie siedleckim i Siedlcach w latach 2010-2015.....	24
Wykres 9. Liczba miejsc pracy zgłaszanych przez pracodawców w latach 2009-2015	30
Wykres 10. Napływ bezrobotnych w poszczególnych miesiącach w latach 2010-2014.....	30
Wykres 11. Odpływ bezrobotnych w poszczególnych miesiącach w latach 2010-2014.....	32
Wykres 12. Wydatki na aktywne programy rynku pracy w latach 2010-2015 (w zł)	39
Wykres 13. Struktura wydatków ze środków Funduszu Pracy w latach 2005-2014 (w %)	40
Wykres 14. Liczba Niebieskich Kart założonych przez Policję w latach 2012-2015.....	44
Wykres 15. Rodziny objęte pomocą społeczną w latach 2010-2015	52
Wykres 16. Liczba porad lekarskich (ambulatoryjna opieka zdrowotna) w powiecie siedleckim i Siedlcach w latach 2012-2014	67
Wykres 17. Liczba porad lekarskich (podstawowa opieka zdrowotna) w powiecie siedleckim i Siedlcach w latach 2012-2014.....	68
Wykres 18. Liczba porad ambulatoryjnych udzielanych w Izbie Przyjęć przy ul. Starowiejskiej 15 w Siedlcach, w latach 2011-2015.....	69
Wykres 19. Liczba porad lekarskich w poradniach specjalistycznych w latach 2012-2015 ...	69
Wykres 20. Liczba świadczeniobiorców zapisanych do lekarzy POZ SPZOZ w Siedlcach w latach 2011-2015	70